اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

یکشنبه
• ۲۹ مرداد ۱۴۰۲
• ۳ صفر ۱۴۴۵
• ۲۰ اوت ۲۰۲۳

• سال سی‌وپنجم شماره پیاپی ۳۷۰۴ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۳۸۶ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

تعدیل نرخ لوازم‌خانگی در دستور کار

وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه صنعت لوازم‌خانگی نیازمند یک رسیدگی است، گفت: به‌تازگی به دلایل فنی و غیرفنی در این بخش نوسانات قیمتی وجود داشته که وزارت صمت مشغول بررسی آنهاست و احتمالا اقدامات سازنده برای تعدیل نرخ لوازم‌خانگی در دستور کار داشته باشیم. عباس علی‌آبادی با بیان اینکه حدود ۳۴ درصد اقتصاد کشور از جمله اصناف، تولیدکنندگان، معادن و... به‌طورمستقیم با وزارت صنعت، معدن و تجارت ارتباط دارد، اظهار کرد: سه حوزه مهم صنعت، معدن و تجارت باید بتوانند به‌نحو مناسبی نیازهای مردم را پاسخ دهند. البته وزارتخانه‌ها دستگاه‌های سیاست‌گذار هستند و برای سیاست‌گذاری در این حوزه باید مولفه‌های اصلی تولید و واردات در سطح عرضه و مصرف و صادرات در سمت تقاضا را به‌صورت یکپارچه مدیریت کرد.
۲

واکنش کارشناسان به هشدار رئیس سازمان برنامه درباره ناترازی بودجه:

افسار کسری بودجه از دست دولت خارج شد

«کسری بودجه» و «ناترازی بودجه» عبارت‌های تکراری در بودجه‌نویسی کشور هستند، اما به‌نظر می‌رسد این معضل در ۲ سال نخست دولت سیزدهم نمود بیشتری پیدا کرده است. داوود منظور، رئیس سازمان برنامه و بودجه هفته گذشته در صحن علنی مجلس شورای اسلامی، با تاکید بر ناترازی بودجه ۱۴۰۲ به تشریح بندهایی از سند دخل‌وخرج مصوب مجلس پرداخت و نسبت به اجرای تبصره (۱۴) بودجه که اختصاص به هدفمندی یارانه‌ها دارد، هشدار داد.

هشدارهای ناترازی بودجه در حالی وارد فاز جدی‌تری شده که سال هنوز به نیمه نرسیده است. کسری بودجه، دولت را به ناگزیر به در پیش گرفتن سیاست‌هایی می‌کند که در نهایت برای اقتصاد کشور مشکل‌آفرینی می‌کنند؛ اگر دولت برای جبران کسری بودجه به افزایش مالیات‌ها یا استقراض از نظام بانکی و بانک مرکزی روی بیاورد، در نهایت نتیجه‌ای جز افزایش نرخ تورم را شاهد نخواهیم بود. کارشناسان اقتصاد بر این باورند که راه‌های بی‌شماری برای جبران کسری بودجه پیش روی دولت است، اما در شرایط تحریم نمی‌توان با اقدامات اصولی و روشن کسری بودجه را جبران کرد.
۱۴

کمبود دارو این بار گریبان هموفیلی‌ها را گرفت
وضعیت قرمز فاکتور ۸
۸

سرمقاله

فرصت‌های یک نظام مالیاتی کارآمد در اقتصاد
۲

یادداشت‌های امروز

قیمت‌گذاری دستوری جذاب اما آسیب‌زا
۴

پیامدهای منفی ساخت‌وساز غیرقانونی
۹

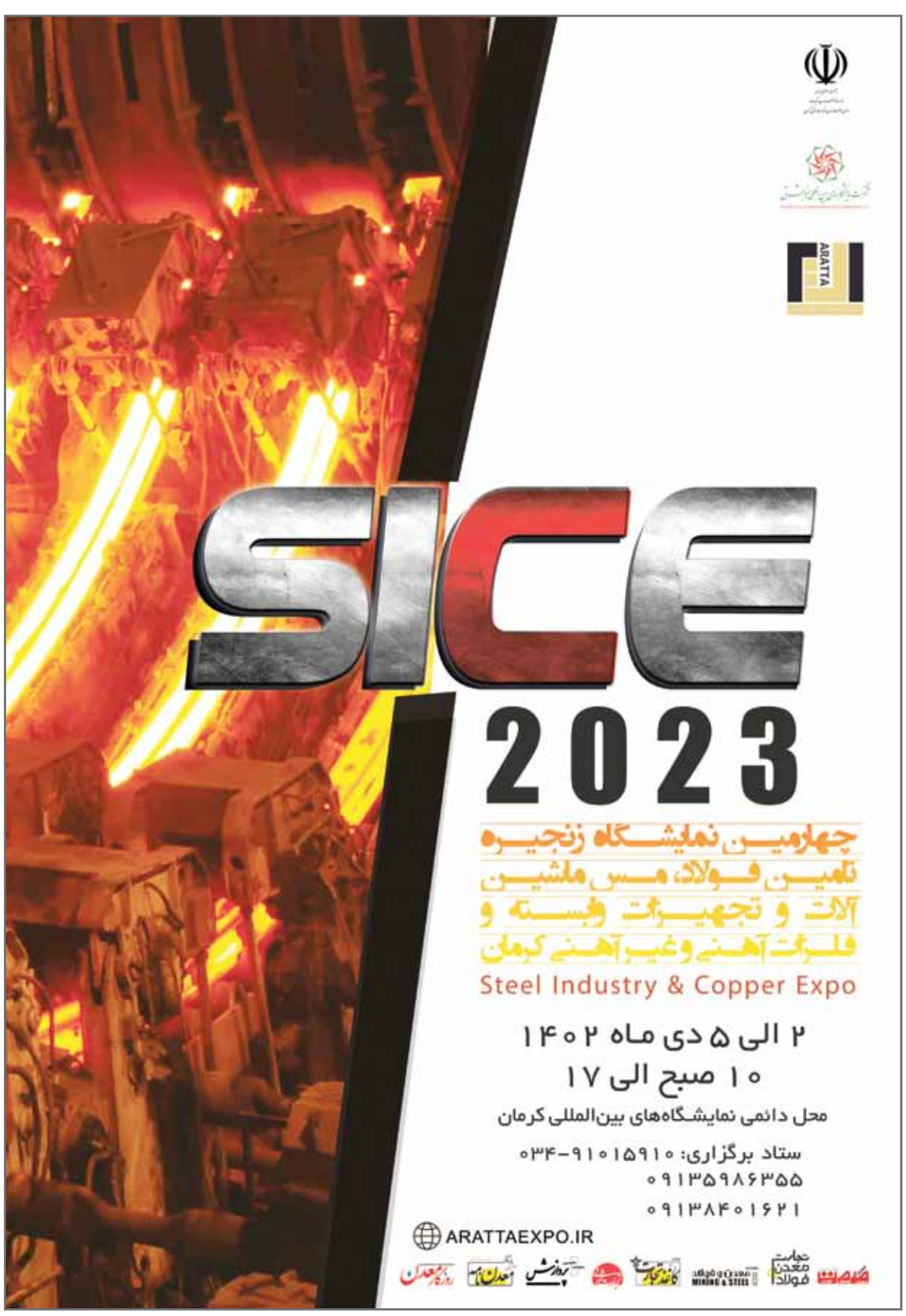
بازار مسکن نیاز به برنامه‌ریزی دارد
۱۰

گزارش‌های روز

سنگر آخر خریداران ملک تهدید شد
۹

بالش نرم واردات زیر سر معدنکاران

معادله حمایت از ماشین‌سازان داخلی با انتخاب بین ممنوعیت واردات یا آزادسازی واردات به‌عنوان یکی از گزینه‌های حیاتی در اقتصاد، چندین سال است که مطرح می‌شود. ممنوعیت واردات می‌تواند بازار تولیدات داخلی را تقویت کند و با تشویق و توسعه آن به حفظ بازارهای داخلی و اشتغال‌زایی بینجامد. از سوی دیگر، آزادسازی واردات نیز می‌تواند به واردات تجهیزات موردنیاز صنعت معدن و به تحقق تولید باکیفیت و کاهش هزینه‌های تولید کمک کند. این راهبرد می‌تواند با ارتقای تنوع محصولات و افزایش رقابت‌پذیری بهره‌وری صنعت معدن را افزایش دهد. با در نظر گرفتن این دو مسئله، انتخاب بین ممنوعیت واردات یا آزادسازی واردات، یکی از چالش‌برانگیزترین تصمیمات حوزه مدیریتی معدن است که باید باتوجه به شرایط داخلی، قدرت تولیدی، توازن بازار و تاثیرات اجتماعی و اقتصادی اتخاذ شود. حرکت به‌سوی آزادسازی مشروط، تصمیم جدید در دولت سیزدهم است اما این سیاست تا چه اندازه به اهداف خود دست یافته است.
۶

سرمقاله

فرصت‌های یک نظام مالیاتی کارآمد در اقتصاد

غلامعلی رموی
کارشناس اقتصاد

یکی از ضرورت‌های مهم در اقتصاد توسعه، وجود یک نظام مالیاتی موثر، فراگیر و کارآمد است. موثر از این منظر که آثار عملکرد آن در همه ارکان جامعه وجود داشته باشد، فراگیر از این منظر که در همه اجزای مالی و اقتصادی مردم و بنگاه‌های اقتصادی وجود داشته باشد. کارآمد یعنی اینکه بتواند تاثیر خود را به شکل واقعی و عینی به‌عنوان یک تنظیم‌کننده روابط اقتصادی نشان دهد. این مدل با پیش‌فرض‌های یادشده در کشورهای توسعه‌یافته در ۲ وجه نمایان است: اول وجود عدالت اقتصادی و ترویج رقابت و دوم؛ ارائه جایگاه و نقش خود برای توسعه‌دهندگی رفاه اجتماعی و اقتصادی. به‌همین‌منظور، با مطالعه ساختار مالیاتی در این کشورها مشاهده می‌شود که این دو موضوع در همه برنامه، ساختارها و اهداف به‌شکل محسوسی نمایان است. اقتصاد مبتنی بر این نوع نظام‌ها اصولا ساختار مالیاتی را تنها یک مسیر یک‌طرفه اخذ مالیات از مردم تلقی نمی‌کند و یک ارتباط دوسویه به‌معنای واقعی را بین خود و پرداخت‌کنندگان مالیات تعریف کرده است. بنابراین با حضور خود در همه ارکان اقتصادی، ضمن ایجاد سلامت اقتصادی و گردش منظم و سالم جریان اقتصادی مبتنی بر رقابت کامل، حس اعتماد جمعی را نیز توسعه می‌دهد. نقش‌آفرینی در کمک به افزایش سود اقتصادی از طریق فراهم کردن تسهیلات مشاوره‌ای و اقتصادی مناسب و به‌تبع آن، دریافت مالیات بیشتر از یک‌سو و حمایت از فرد یا بنگاه در زمان کاهش سود و در یک کلام حمایت در زمان سختی و ورشکستگی؛ از سازمان مالیاتی یک ساختار با عملکردهای متنوع ایجاد کرده است. این ساختار در عین ترویج رقابت در کار اقتصادی، چتر حمایتی موثری هم برای بنگاه اقتصادی تدارک دیده، چون درک کرده با حذف یک بنگاه اقتصادی و مالیات‌دهنده، یک کارآفرین کمک‌کننده به رفاه اجتماعی حذف می‌شود و این یعنی خسارت به اقتصاد کشور. در این ساختار، مشکل پرداخت‌کننده مالیات، مشکل سازمان مالیاتی هم محسوب می‌شود و رفع مشکل در دستور کار قرار می‌گیرد، نه پاک‌کردن صورت‌مسئله.

این سیستم به‌قدری هوشمند و همه‌جانبه و دقیق فعالیت می‌کند که هر شهروند دارای پرونده مالیاتی مستمر رصد شده و این موضوع همه شئون زندگی او را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد، چراکه سوابق مالیاتی نقش تعیین‌کننده‌ای برای همه دستگاه‌های دیگر مثل بیمه، بانک، مراکز آموزشی، ثبت شرکت، شهرداری و... داشته و در ارائه خدمات به فرد یا بنگاه اقتصادی موثر است. به‌عنوان نمونه، در کشوری مانند سوئد، ساختار نظام مالیاتی به‌شکلی طراحی شده که کمابیش هیچ‌گونه فعالیت اقتصادی یا پرداخت و دریافت مالی بدون نظارت و ارزیابی مالیاتی انجام نمی‌پذیرد و همه دستگاه‌ها و بنگاه‌ها موظفند رویه‌های خود را در چارچوب ساختار مالیاتی کشور تنظیم کنند. یعنی اینکه افتتاح حساب بدون شماره ملی غیرممکن است، فرآیند ورود و خروج پول به‌حساب از مبدأ تا مقصد باید شفاف باشد و افراد باید نشان دهند که گردش مالی آنها سالم و قانونمند است. در این اقتصاد نبود شماره ملی یعنی بایکوت تمام کارهای جاری زندگی و نبود حساب بانکی مساوی است با نداشتن امکان انجام همه فعالیت‌های اقتصادی و جاری روزمره از قبیل اجاره یا خرید منزل، کارت اتوبوس، خرید خودرو و... . بنابراین، ابتدا فرد باید شماره ملی از اداره مالیات داشته باشد و بعد بتواند حساب بانکی افتتاح کند. بنابراین، گستره عملکرد نظام مالیاتی همه ارکان اقتصادی و اجتماعی را در برگرفته است. البته این بزرگراه مالیاتی یک‌طرفه نبوده و این نظام مالیاتی نیز تعهداتی را در قبال مودیان برعهده خواهد داشت. در یک کلام،این نظام مالیاتی فقط دریافت‌کننده پول از بنگاه اقتصادی یا فرد نیست. همه افراد و بنگاه‌های اقتصادی در پایان سال مالی، ترازنامه مالی از اداره مالیات دریافت می‌کنند که در آن، همه گردش مالی فرد ذکر شده و فرد موظف است نظر خود را در تایید یا عدم‌تایید آن به اداره مالیات اعلام کند. در این نظام، همه دارندگان شماره ملی پرداخت‌کننده صرف مالیات نیستند، بلکه بسیاری، دریافت‌کننده صرف خدمات محسوب می‌شوند. مردم با اعتماد، مشارکت بیشتری در تعهدات مالیاتی دارند و گاهی داوطلبانه خواهان پرداخت مبالغ بیشتری مالیات ماهانه می‌شوند تا در پایان سال، بازگشت مبلغ معتنابهی به‌صورت یکجا از سازمان مالیاتی داشته باشند. چراکه وجود سابقه مناسب مالیاتی مزایای زیادی برای پرداخت‌کنندگان مالیات در اختصاص تسهیلات مختلف اقتصادی از قبیل دریافت وام از بانک‌ها، کاهش هزینه بیمه، افزایش اعتبار دریافت تسهیلات بیشتر خریدهای اعتباری و اختصاص نیروی کار برای بنگاه اقتصادی با مشارکت پرداخت در حقوق از سوی دولت به‌همراه خواهد داشت. از منظری دیگر، نظام مالیاتی عملکرد خود را نه با شعار و شعارزدگی، بلکه با نشان دادن آثار پرداخت مالیات بر افزایش رفاه نمایان می‌سازد. بنابراین، مردم به‌صورت مستمر در راستای میزان دریافت درآمدهای نظام مالیاتی و هزینه‌کرد شفاف آن در اقتصاد کشور قرار دارند و به‌اصطلاح تاثیر مالیات بر زندگی را می‌بینند. در این نظام مالیاتی، مردم اعتماد دارند که نظام مالیاتی مستحکم می‌تواند رفاه و عدالت اقتصادی و اجتماعی را در جامعه بیشتر کند. این روند می‌تواند از ثروتمندتر شدن بیشتر برخی و فقیرتر شدن برخی دیگر به هر شیوه جلوگیری کند. اهمیت و جایگاه این نظام زمانی بیش از پیش نمایان می‌شود که متوجه شویم، سازمان مالیاتی به چه میزان توانسته ریشه بسیاری از مفاسد اقتصادی مثل پرداخت رشوه، اختلاس، پولشویی، ویژه‌خواری و کسب ثروت‌های بادآورده، قاچاق و تخلفات صنفی و... را تا حدودی بخشکاند، چراکه همه در برابر قانون برابرند و فرد یا بنگاهی نمی‌تواند خود را مصون از نظارت یا پرداخت مالیات ببیند. همین یک موضوع چه سهم مهمی در آرامش روحی و جسمی و جلوگیری از احساس تبعیض در جامعه دارد و جریان سالم اقتصادی را محافظت می‌کند. نتیجه غایی این موضوع، توسعه و رفاه اقتصادی و اجتماعی جامعه است به‌نحوی که کشوری مانند سوئد هم‌اکنون جزو ۱۰ کشور اول دنیا در توسعه و تعالی رفاه اجتماعی و عدالت محسوب می‌شود.

۹ بانک در لیست تعیین تکلیف بانک مرکزی

بانک مرکزی طبق همان وعده‌ای که رئیس کل آن داده بود، وارد مرحله برخورد با بانک‌های ناتراز شد. نخستین اقدام در این زمینه، واگذاری حق رأی ۶۰ درصد از سهام بانک آینده به وزارت اقتصاد و مرحله بعدی، ادامه همین برنامه برای دیگر بانک‌ها با شرایط مشابه است.

به‌گزارش ایسنا، برخورد با بانک‌های ناتراز که با اضافه‌برداشت به افزایش و رشد پایه پولی و نقدینگی و تورم بیشتر کمک می‌کنند، جزو نخستین برنامه‌های رئیس کل جدید بانک مرکزی بود. محمدرضا فرزین در اردیبهشت اعلام کرد بانک‌های ناتراز تا شهریور فرصت دارند تا از این وضعیت خارج شوند و در غیر این صورت، باید منتظر عواقب آن باشند.

به‌گفته فرزین، اگر بانکی همواره ناترازی داشته باشد و در عین حال بخواهد به فعالیت خود ادامه دهد، به‌ناچار باید به‌سمت تعیین‌تکلیف و انحلال آن بانک پیش برویم. البته عموم این بانک‌ها دارایی‌های مناسبی اعم از املاک و ... دارند؛ بنابراین هیات‌مدیره این دسته از بانک‌ها باید عزم لازم را برای حل این مشکل فورا به‌کار گیرند.

رئیس‌جمهوری نیز به‌تازگی دستور اکیدی درباره رسیدگی و برخورد با بانک‌های ناتراز به وزارت اقتصاد و بانک مرکزی داده و تاکید کرده است که هیچ تاخیری در تعیین‌تکلیف و رسیدگی به عملکرد چند بانک متخلف پذیرفته نیست و بانک مرکزی و وزارت اقتصاد موظف هستند که در یک بازه زمانی مشخص برای اصلاح این وضعیت برنامه‌ریزی و اقدام کنند.

حالا با نزدیک شدن به این مهلت شش‌ماهه به‌نظر می‌رسد دولت با جدیت بیشتری به این مسئله وارد شده است، چراکه هفته گذشته وزارت اقتصاد حق رأی ۶۰ درصد از سهام بانک آینده را در اختیار گرفت تا در جلسه آتی مجمع سالانه تعیین‌تکلیف شود. همچنین، وزارت امور اقتصادی و دارایی، جزئیات سهام مازاد سهامداران بانک‌های خصوصی که مجمع آنها تاکنون برگزار شده را نیز، اعلام کرده است. در این اطلاعیه نام ۹ بانک خصوصی سرمایه، اقتصاد نوین، پارسیان، سینا، تجارت، صادرات ایران، شهر، کارآفرین و گردشگری اعلام شده است.

طبق قانون سیاست‌های کلی اصل ۴۴، هیچ مالک واحدی نمی‌تواند بدون اجازه بانک مرکزی بیش از ۱۰ درصد یک بانک را داشته باشد. حق رأی سهام مازاد سهامداران، به وزارت اقتصاد منتقل خواهد شد.

دولت باید از تصدی خود بکاهد

نخستین اجلاسیه ملی سالانه «نخبگان، حلقه‌های میانی و دستیاران مردمی‌سازی و مدیران دولت مردمی» در سال اجلاس سران کشورهای اسلامی برگزار شد.

به‌گزارش ایسنا، سیدابراهیم رئیسی در نخستین همایش مردمی‌سازی دولت با بیان اینکه «انقلاب اسلامی انقلاب مردم‌پایه است»، اظهار کرد: در دفاع هشت‌ساله نیز آنچه باعث پیشبرد امور شد، در کنار نیروهای سپاه و ارتش، نیروی بسیج و مردمی بود که نقش محوری ایفا می‌کرد. آنچه قوت قلب به نیروهای سپاه و ارتش می‌داد، همین بسیج و نیروهای مردمی بودند. وی یادآور شد: هرجا به مردم نقش داده شد، موفق شدیم و هرجا نقش مردم نادیده گرفته شد، دچار مشکل شدیم. در این دولت تلاش کردیم مردمی باشیم، نه تنها در شعار و بیانیه، بلکه در عمل. یعنی مردم میدان‌دار باشند و کارها را انجام دهند و دولت نقش هدایت و نظارت را ایفا کند.

وی تاکید کرد: هم تولید، هم توزیع، هم صادرات و هم واردات می‌تواند به‌دست مردم انجام گیرد. مردم آمادگی دارند در بخش‌های مختلف صنعتی و کشاورزی سرمایه‌گذاری کنند. در زمینه مسائل اجتماعی و آسیب‌های این حوزه از جمله در طلاق، اعتیاد، حاشیه‌نشینی، مفاسد اجتماعی و اخلاقی با نقش‌آفرینی مردم می‌توانیم شاهد کاهش این آسیب‌ها باشیم.

رئیس‌جمهوری با بیان اینکه «نقش مردم را در حوزه‌های مختلف شاهد هستیم»، گفت: من به تمام مدیران دولتی اعلام کردم که حتما در کنار خود یک جمع نخبگانی و از نیروهای مردمی مجرب و باتجربه داشته باشید. وجود جمع‌های نخبگانی و میدان دادن به تعاونی‌ها اهمیت فراوان دارد. در تولید، در ساخت مسکن و سایر موارد، نقش تعاونی‌ها می‌تواند بسیار برجسته باشد.

رئیسی با بیان اینکه «دولت باید از تصدی خود بکاهد و بر نظارتش بیفزاید»، تصریح کرد: البته برخی خصوصی‌سازی‌ها در گذشته کشور انجام شد که درست نبود. اصل خصوصی‌سازی موردقبول است، اما در برخی موارد، درست عمل نشد و مردم ناراحت شدند. قرار بود با خصوصی‌سازی در بخش‌هایی تولید و اشتغال رونق بگیرد، اما در برخی موارد در گذشته عکس آن اتفاق افتاد و این مردم را ناراحت کرد.

وی یادآور شد: دستیار مردمی‌سازی در دستگاه‌ها یک نماد و نمودی از حضور مردم است. باید این بخش را به کار گرفت تا مسئله مردمی‌کردن هر ماموریت یک سازکار پیدا کند وگرنه با گفتن مردمی‌سازی که کارها مردمی نمی‌شود. همه دستگاه‌ها باید در این زمینه برنامه‌ریزی دقیقی داشته باشند.

رئیس‌جمهوری ادامه داد: برای هر تصمیمی هم باید یک پیوست مردمی‌کردن کار وجود داشته باشد تا مشخص شود نقش مردم در آن چیست و چگونه می‌توانند در آن همکاری و نقش‌آفرینی کنند.

وی یادآور شد: توصیه‌ام به همه دستگاه‌ها این است که در راستای مردمی‌کردن دستگاه خود یک حرکت تحولی داشته باشید و نیروهایی را به کار بگیرید که دیدگاه تحولی دارند و مردم را به‌حساب می‌آورند. اگر نیرویی تحول‌خواه نیست، حتما او را از جلوی پای نیروهای تحول‌خواه کنار بزنید تا تحول در دستگاه‌ها شکل بگیرد. ممکن است آن نیرو، نیروی خوبی هم باشد و سابقه خوبی هم داشته باشد، اما حاضر نیست که شجاعت به خرج دهد و کار تحولی را رقم بزند.

رئیسی تاکید کرد: زمان زود می‌گذرد. اکنون ۲ سال از عمر دولت گذشته است. در این مدت همه دستگاه‌ها می‌توانستند اقداماتی را برای مردمی‌سازی رقم بزنند، اما برخی دستگاه‌ها توفیق آنچنانی نداشتند و کارهای زیادی در این زمینه انجام ندادند که اکنون باید این عقب‌ماندگی‌ها جبران شود.

تعدیل نرخ لوازم‌خانگی در دستور کار

وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه صنعت لوازم‌خانگی نیازمند یک رسیدگی است، گفت: به‌تازگی به دلایل فنی و غیرفنی در این بخش نوسانات قیمتی وجود داشته که وزارت صمت مشغول بررسی آنهاست و احتمالا اقدامات سازنده برای تعدیل نرخ لوازم‌خانگی در دستور کار داشته باشیم.

عباس علی‌آبادی در گفت‌وگو با ایسنا، با بیان اینکه حدود ۳۴ درصد اقتصاد کشور از جمله اصناف، تولیدکنندگان، معادن و ... به‌طورمستقیم با وزارت صنعت، معدن و تجارت ارتباط دارد، اظهار کرد: ۳ حوزه مهم صنعت، معدن و تجارت باید بتوانند به‌نحو مناسبی نیازهای مردم را پاسخ دهند. البته وزارتخانه‌ها دستگاه‌های سیاست‌گذار هستند و برای سیاست‌گذاری در این حوزه باید مولفه‌های اصلی تولید و واردات در سطح عرضه و مصرف و صادرات در سمت تقاضا را به‌صورت یکپارچه مدیریت کرد. بنابراین، به‌عنوان کارشناس می‌گویم در سیاست‌گذاری این ۴ مولفه، باید اتحاد وجود داشته باشد.

این مقام مسئول در پاسخ به سوالی درباره ممنوعیت‌های واردات، با بیان اینکه تصمیم‌گیری‌ها در دولت و وزارت صمت باید جامع باشد، تصریح کرد: در همه جای دنیا از وضع تعرفه استفاده می‌کنند تا تولید و واردات با مصرف و صادرات به تعادل برسد. وی افزود: به طور کلی صنعت لوازم‌خانگی نیازمند یک رسیدگی است. به‌تازگی به دلایل فنی و غیرفنی در این بخش نوسانات قیمتی وجود داشته که وزارت صمت مشغول بررسی آنهاست و احتمالا اقدامات سازنده برای تعدیل بازار یا تعدیل قیمت‌ها در دستور کار داشته باشیم. علی‌آبادی بااشاره به برنامه‌ای که در زمان گرفتن رأی اعتماد به مجلس ارائه کرده، تصریح کرد: در این برنامه با بررسی کارشناسان مختلف، ۸ سیاست کلی یا راهبرد معرفی شده است. در این برنامه، انتظارات مردم و دولت تشریح و به این موضوع پرداخته شده است که چگونه می‌توان این انتظارات را برآورده کرد و چه موضوعاتی باید در اولویت قرار گیرد؟

با ضمانت صندوق توسعه ملی در ایران سرمایه‌گذاری کنید

رئیس هیات‌عامل صندوق توسعه ملی در گفت‌وگو با شبکه جهانی جام‌جم از هموطنان خارج از کشور برای سرمایه‌گذاری در ایران با ضمانت صندوق توسعه ملی دعوت کرد.

رئیس هیات‌عامل صندوق توسعه ملی ضمن دعوت از هموطنان خارج از کشور برای سرمایه‌گذاری در ایران با ضمانت این صندوق گفت: بازگشت سرمایه و سود سرمایه‌گذاران خارجی توسط صندوق توسعه ملی تضمین خواهد شد. مهدی غضنفری با حضور در برنامه تلویزیونی مجله اقتصادی فرصت، که با موضوع نقش‌آفرینی صندوق توسعه ملی در سرمایه‌گذاری‌های کلان زیرساختی برگزار شد، با تاکید بر اینکه اساسنامه صندوق توسعه ملی توسعه‌ای و صیانتی است، اظهار کرد: آنچه در عمل رخ داده چیز دیگری است، در واقع قرار نبود صندوق توسعه ملی برای تثبیت بودجه باشد، اما اتفاقات ارزی کشور باعث شده است که دولت‌ها طی ۱۰ سال گذشته به‌سراغ صندوق توسعه ملی بیایند و دوسوم منابع این صندوق صرف سیاست‌های تثبیتی بودجه شده است.

وی با بیان اینکه صندوق توسعه ملی حدود ۱۰۰ میلیارد دلار از دولت طلبکار است، گفت: یک‌سوم از منابع صندوق توسعه ملی به بخش خصوصی و نهادهای عمومی غیردولتی تسهیلات پرداخت شده و در پروژه‌های نیروگاهی، فولادی، مس و.... مورداستفاده قرار گرفته است؛ در این راستا خط لوله‌ای که آب خلیج‌فارس را از کرمان به‌سمت فلات ایران منتقل می‌کند نیز، با تسهیلات صندوق توسعه ملی ساخته شده است.

حکمرانی جدید صندوق توسعه

رئیس هیات‌عامل صندوق توسعه ملی با تاکید بر اینکه افزایش ناگهانی نرخ ارز باعث شده است که تسهیلات‌گیرندگان از صندوق در بازپرداخت وام دچار کندی و نکول شوند، عنوان کرد: در واقع موضوع بازپرداخت به یک چالش تبدیل شده است؛ به‌همین‌دلیل صندوق توسعه ملی شروع به بررسی این موضوع کرد که چگونه روی منابع، مدیریت بیشتر داشته باشد تا بازگشت سرمایه تضمین شود. بر این اساس، قرار شد مانند سایر صندوق‌های ثروت ملی دنیا که خودشان سرمایه‌گذاری می‌کنند، صندوق توسعه ملی هم وارد این حیطه شود و در پروژه‌ها مشارکت کند.

غضنفری بااشاره به اینکه صندوق توسعه ملی در حکمرانی جدید از تسهیلات فاصله می‌گیرد، توضیح داد: الگوی صندوق توسعه ملی، شستا یا صندوق‌های بازنشستگی نیست، چراکه این صندوق‌ها صاحب صددرصدی بنگاه‌ها می‌شوند، در حالی که صندوق توسعه ملی درگیر بنگاهداری نمی‌شود، بلکه در محصول و فروش شریک شده و این موضوع را مورد بررسی قرار می‌دهد که منابعی که در اختیار متقاضی قرار داده است، به‌درستی استفاده می‌شود یا خیر؟

وی افزود: از سوی دیگر، صندوق توسعه ملی یک سناریوی خروج دارد و در زمان آغاز مشارکت در سرمایه‌گذاری مشخص می‌کند که چه زمانی از پروژه خارج خواهد شد. یعنی دوره زمانی حضور را مشخص خواهد کرد. همچنین، صندوق توسعه ملی در بسیاری از اوقات طرح‌های صنعتی را پیشنهاد نمی‌دهد، بلکه برای مثال بخش خصوصی طرحی دارد و صندوق توسعه ملی طرح را بررسی می‌کند، اگر مطلوب باشد از طرح پشتیبانی خواهد کرد.

رونمایی از ۱۳۰بسته سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد

مشاور رئیس‌جمهوری و دبیر شورای‌عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران گفت: ۱۳۰ بسته برای سرمایه‌گذاری در این محدوده‌ها به ارزش ۹۴۵ میلیون دلار رونمایی شد که موفقیت آن قابل‌تضمین است.

به‌گزارش مناطق آزاد، حجت‌اله عبدالملکی اظهار کرد: این بسته‌ها شامل ۱۳۰مجوز بی‌نام به ارزش ریالی ۴۷۲ هزار میلیارد ریال آماده برای سرمایه‌گذاری است که ۲۰ فرصت سرمایه‌گذاری گردشگری به ارزش ۲۵ میلیارد و ۵۰۰ میلیون ریال در منطقه آزاد ماکو و ۴۲ بسته برای منطقه آزاد کیش به ارزش ۳۰۰ هزار میلیارد ریال به سرمایه‌گذاران عرضه می‌شود.

وی افزود: همچنین ۱۶بسته سرمایه‌گذاری گردشگری در منطقه آزاد ارس به ارزش ۲۵ میلیارد و ۹۱۰ میلیون ریال، ۲۱ بسته در منطقه آزاد انزلی به ارزش ۴۰ هزار میلیارد ریال و ۱۰ بسته در منطقه آزاد اروند به ارزش ۱۸ میلیارد و ۶۶۰ میلیون ریال آماده برای سرمایه‌گذاری هستند.

عبدالملکی ادامه داد: همچنین، ۱۲ بسته به ارزش ۱۶ میلیارد و ۴۹۰ میلیون ریال نیز در منطقه آزاد چابهار و ۹ بسته به ارزش ۴۵ میلیارد و ۵۰۰ میلیون ریال در منطقه آزاد قشم به سرمایه‌گذاران معرفی می‌شود. وی خاطرنشان کرد: توسعه سرمایه‌گذاری در گردشگری و ایجاد زیرساخت‌ها و نیازهای گردشگران از جمله ساخت هتل، خطوط حمل‌ونقل و مراکز تفریحی در مناطق آزاد ایران دنبال می‌شود.

این مقام مسئول، دومین اقدام این مناطق را تبادل گردشگران و علاقه‌مندان به سفر عنوان و اظهار کرد: تبادل گردشگران خارجی و ایرانی باوجود ۷ منطقه آزاد با ظرفیت عالی برای گردشگران می‌تواند سودآور باشد، بر این اساس در این نمایشگاه به‌دنبال عقد تفاهمنامه با شرکت‌ها و فعالان گردشگری برای راه‌اندازی تورهای گردشگری ترکیبی و تبادل گردشگر هستیم.

وی تصریح کرد: گردشگری و سیاحت از سفارش‌های دین اسلام و سفارش شده است تا جایی که برای انسان‌ها مقدور باشد، به این کار اقدام کنند، زیرا سفر هم باعث تقویت اقتصاد و هم ارتقای فرهنگ‌ها می‌شود.

وی با بیان اینکه ۲ هزار و ۵۰۰ شرکت در مناطق آزاد ایران فعالیت می‌کنند، خاطرنشان کرد: ۱۰۰ هزار واحد اقتصادی نیز در این مناطق در حال فعالیت و کسب‌وکار هستند. مشاور رئیس‌جمهوری از پیگیری برقراری پروازهای مستقیم از مناطق آزاد به کشورهای همسایه از جمله استان‌های عراق خبر داد و تصریح کرد: مناطق آزاد ایران سالانه پذیرای ۱۰ میلیون گردشگر داخلی وخارجی هستند و برای تقویت و تسهیل مسافرت گردشگران خارجی به این مناطق برنامه‌ریزی شده است.

ویژه‌تر از خبر

سرنوشت‌سازترین حادثه سیاسی تاریخ معاصر ایران

جشن پیروزی هواداران کودتای ۲۸مرداد

عکس: ویکی‌پدیا

کودتای ۲۸ مرداد، یا عملیات آژاکس، کودتایی بود که در سال ۱۳۳۲ شمسی توسط عوامل خارجی علیه دولت مصدق اجرا و با سقوط دولت مصدق، حکومت ایران به سلطنت پادشاهی تبدیل شد. به گزارش ویکی‌فقه، این کودتا یکی از مهم‌ترین و سرنوشت‌سازترین حوادث سیاسی تاریخ معاصر ایران و سرمنشأ بسیاری از حوادث تلخ تاریخی این سرزمین به‌شمار می‌آید. کارشناسان، چرخش و انتقال قدرت صورت گرفته در این کودتا را، نمونه‌ای دیگر از تلاش استعمار خارجی به مدد استبداد داخلی برای محروم ساختن ملت و کشور ایران از ۳ مولفه الهام گرفته از آموزه‌های دینی یعنی استقلال، آزادی و کرامت انسانی می‌دانند.

این کودتا یکی از نقاط چرخش و انتقال قدرت، از یک دولت ملی به یک دولت دست‌نشانده خارجی است. به اعتراف تاریخ، به‌وضوح می‌توان دخالت امریکا و دست داشتن این کشور را در این کودتا مشاهده کرد. این کودتا، حکومت دکتر مصدق را برانداخت و رژیم دیکتاتوری را جایگزین آن و همه فعالیت‌های سیاسی جامعه را سرکوب کرد. کودتای ۲۸ مرداد به‌عنوان یکی از حوادث مهم تاریخ سیاسی کشورمان از اهمیت قابل توجهی در مطالعات تاریخی برخوردار است که سبب نگارش آثار و مقالات فراوانی شده است. امریکا تا اواخر دهه ۱۳۲۰ سابقه استعماری در ایران نداشت و ورود استعماری خود را با انجام کودتای ۲۸ مرداد تحت‌عنوان عملیات آژاکس (TPAJAX) آغاز کرد که سبب به‌وجود آمدن خسارت‌های جبران‌ناپذیری در ایران شد. همچنین، دولت انگلیس پس از ملی شدن صنعت نفت، به دلیل از دست‌دادن یکی از منابع عمده ارزی خود، لحظه‌ای از توطئه علیه دولت مصدق دست برنداشت. ملی کردن صنعت نفت، مصدق و جبهه ملی را رویاروی دولت انگلیس قرار داد و در نهایت، انگلیس را به این نتیجه رساند که تنها راه‌حل مسئله نفت، سرنگونی دولت مصدق است. با پیروزی کودتای ۲۸ مرداد، ایالات‌متحده و انگلیس به اهداف کوتاه‌مدت خود رسیدند و با برانداری حکومت دکتر مصدق و بازگرداندن محمدرضاشاه سلطه خود را در ایران تحکیم کردند، اما به هدف درازمدت خود هرگز نرسیدند.

در این زمان باوجود اینکه امریکایی‌ها معتقد بودند که باید اختلافات بین دولت ایران و انگلیس را از طریق گفت‌وگو حل کرد، انگلیسی‌ها عقیده داشتند که رسیدن به توافق با مصدق امکان‌پذیر نیست و کنار آمدن با مصدق، سیاست ناشی از ناامیدی است. دولت بریتانیا گفت‌وگو با مصدق را بی‌فایده و تنها راه‌حل مسئله نفت را کاربرد نیروی نظامی می‌دانست، اما ایالات‌متحده با کاربرد زور علیه ایران مخالف بود و به‌صراحت بیان می‌داشت که حق ایرانیان را در ملی کردن صنعت نفت به‌رسمیت می‌شناسد.

کودتای ۲۸ مرداد نتوانست دستاورد جنبش ملی را از ملت ایران باز پس گیرد، برعکس، سبب توسعه و تکامل مبارزه ضداستعماری به «ضداستبدادی» بود. کودتای ۲۸مرداد سبب شد که یک تحول کیفی در فرآیند رو به رشد حرکت ملی در ایران به‌وجود آید و این‌بار مبارزه علیه استبداد داخلی محور اصلی شد، در نهایت، وقتی استبداد داخلی از بین رفت، استیلای خارجی خود به خود شکسته شد و این را می‌توان از پیامدهای این کودتا محسوب کرد.

در بررسی صمت از نظام جدید ارزیابی و حمایت از اکوسیستم دانش‌بنیان مطرح شد

تحول در توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

نظام ارزیابی شرکت‌های وارد شده به اقتصاد دانش‌بنیان در ایران موضوعی است که در سال‌های اخیر موردتوجه و بحث قرار گرفته است. به‌منظور رشد و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان، طراحی یک سیستم ارزیابی موثر و جامع که جنبه‌ها و شاخص‌های مختلف را در نظر بگیرد، بسیار مهم است.

در گذشته، سیستم ارزیابی اساسا بر شاخص پیچیدگی فناوری پایگاه دانش یک شرکت متمرکز بود. درحالی‌که این ممکن است بینش‌هایی درباره قابلیت‌های شرکت ارائه دهد، اما نمی‌تواند ظرفیت کامل شرکت را به تصویر بکشد. عواملی مانند لابی‌های منطقه‌ای، کارگران نخبه و سایر شاخص‌های نوآوری و خلاقیت اغلب نادیده گرفته می‌شوند که منجر به درک محدودی از ارزش و ظرفیت واقعی یک شرکت می‌شوند. معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری با درک نیاز به سیستم ارزیابی فراگیرتر و پویاتر، اقداماتی را برای اصلاح نظام ارزیابی فناوری برای شرکت‌هایی که وارد اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان می‌شوند، انجام داده‌اند. هدف ایجاد ارزیابی جامع‌تر و دقیق‌تر از قابلیت‌ها و ظرفیت رشد یک شرکت است. این نظام ارزیابی جدید نیز با قانون جهش تولید دانش‌بنیان مصوب شورای اسلامی شهر همسو است. این قانون بر اهمیت توسعه فناوری و نوآوری در پیشبرد رشد اقتصادی و رقابت تاکید دارد. ایران با اتخاذ این سیستم ارزیابی، خود را به‌عنوان پیشرو در صنایع دانش‌بنیان قرار می‌دهد و از طریق تشکیل شرکت‌های دانش‌بنیان توانمند، ارزش صنایع خود را افزایش می‌دهد.

کم و کیف اصلاح نظام ارزیابی

اصلاح نظام ارزیابی گامی در جهت ایجاد اکوسیستم حمایتی‌تر از شرکت‌های دانش‌بنیان در ایران است. با در نظر گرفتن طیف وسیع‌تری از عوامل و شاخص‌ها، سیستم ارزیابی قادر خواهد بود شرکت‌هایی را که بیشترین ظرفیت رشد و کمک به اقتصاد دانش‌بنیان را دارند شناسایی و حمایت کند. این امر توسعه یک اکوسیستم پرجنب‌وجوش و نوآورانه را تسهیل می‌کند که کارآفرینی، خلاقیت و توسعه فناوری را تشویق می‌کند. علاوه بر اصلاح نظام ارزیابی، سیستم حمایتی شرکت‌های دانش‌بنیان نیز در حال ارتقا است. معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری با تمرکز بر توسعه این شرکت‌ها و آماده‌سازی آنها برای ورود به اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان، اقداماتی را برای ایجاد پویایی بیشتر در نظام حمایتی انجام می‌دهند.

این افزایش حمایت شامل تامین منابع مالی و غیرمالی مانند دسترسی به امکانات، مشاوره و فرصت‌های شبکه می‌شود. علاوه بر این، تلاش‌هایی برای ایجاد مشارکت بین شرکت‌های دانش‌بنیان، موسسات تحقیقاتی و دانشگاه‌ها برای ارتقای همکاری و اشتراک دانش در حال انجام است.

معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری اذعان دارند شرکت‌های دانش‌بنیان بازوی اصلی تحقیق و توسعه صنعتی و توسعه فناوری در این صنعت هستند. دولت با تامین منابع و حمایت‌های لازم، در حال سرمایه‌گذاری برای آینده صنایع کشور و زمینه‌سازی برای گذار به اقتصاد دانش‌بنیان است.

ذکر این نکته ضروری است که یک سیستم ارزیابی قوی و اکوسیستم حمایتی برای موفقیت شرکت‌های دانش‌بنیان بسیار مهم است. بااین‌حال، به همان اندازه مهم است که اطمینان حاصل شود که سیستم ارزیابی منصفانه، شفاف و بی‌طرفانه است. معیارها و شاخص‌های مورداستفاده برای ارزیابی باید بر اساس عوامل عینی و قابل اندازه‌گیری و این فرآیند باید قابل بررسی و بازنگری باشد.

علاوه بر این، نظارت و ارزیابی مستمر اثربخشی سیستم ارزیابی و اقدامات حمایتی ضروری است. بازخورد منظم از شرکت‌های دانش‌بنیان و ذی‌نفعان باید جست‌وجو شود تا اطمینان حاصل شود که سیستم اهداف خود را برآورده می‌کند و نیازهای شرکت‌ها را برطرف می‌کند. هر گونه کاستی یا کاستی در سیستم باید شناسایی و به‌سرعت برطرف شود تا از اثربخشی و کارآیی آن اطمینان حاصل شود.

یکی دیگر از نقاط کلیدی و تحولی نظام ارزیابی جدید شرکت‌های دانش‌بنیان، تمرکز بر اصلاح روند توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان در هر دسته‌بندی و افزایش توجه به مسیر رشد شرکت‌های دانش‌بنیان است.

هدف از اجرای مسیر رشد منحصر به فرد شرکت‌های دانش‌بنیان، توسعه شرکت به دسته‌بندی بالاتر و بلوغ بیشتر شرکت در زمینه فروش و همچنین ظرفیت‌سازی برای ایجاد توانمندی برای شرکت‌های دانش‌بنیان در زمینه شکل‌گیری بازوی اصلی تحقیق و توسعه صنعتی در اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان است. این اقدام مهم و کلیدی در زمینه شکل‌گیری مسیر رشد در شرایطی اتفاق می‌افتد که در نظام ارزیابی پیشین وضعیت شرکت دانش‌بنیان به هیچ وجه موردبررسی قرار نمی‌گرفت و از همین رو توسعه و رشد شرکت در نظام پیشینی ارزیابی موردتوجه قرار نگرفته بود اما در وضعیت فعلی علاوه بر تنوع شاخص‌های بررسی، سکون شرکت‌ها نیز موجب خواهد شد که امتیازاتی را از دست بدهند و نظام حمایتی مبتنی بر مسیر رشد شده است.

معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری برای تحقق این مسیر رشد، نظام حمایتی خود را مبتنی بر طی کردن مسیر رشد ابداع کرده است. بدین منظور حمایت‌ها مبتنی بر نظام حمایتی مشروط به توسعه و همچنین به شکل مدت‌دار و کاملا از پویایی و رشد برخوردار است.

در نهایت اینکه، سیستم ارزیابی شرکت‌های ورودی به اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان ایران در حال اصلاح است تا ارزیابی جامع‌تر و پویاتر از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های یک شرکت ایجاد شود. این در راستای قانون جهش تولید دانش‌بنیان است و هدف آن تشویق توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان توانمند است. در کنار اصلاح نظام ارزیابی، سازکار حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان نیز مبتنی بر طی کردن مسیر رشد و ابزارهای جدید در دسترس معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری تقویت شده تا منابع و کمک‌های لازم برای رشد و موفقیت آنها فراهم شود. ایران با سرمایه‌گذاری در صنایع دانش‌بنیان، خود را برای تبدیل شدن به کشوری پیشرو در توسعه فناوری و نوآوری و پیشبرد رشد اقتصادی و رقابت‌پذیری قرار می‌دهد.

> ایران با سیستم ارزیابی جدید و از طریق شرکت‌های دانش‌بنیان، ارزش صنایع خود را افزایش می‌دهد

استفاده از ظرفیت همه ذی‌نفعان زیست بوم علم و فناوری

محمدصادق سالم، کارشناس حوزه علم و فناوری درباره اهمیت بحث نظام ارزیابی جدید شرکت‌های دانش‌بنیان به صمت گفت: نظام ارزیابی جدید شرکت‌های وارد شده به اقتصاد دانش‌بنیان در ایران موضوعی است که در سال‌های اخیر موردتوجه و بحث قرار گرفته است. به‌منظور رشد و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان، طراحی یک سیستم ارزیابی موثر و جامع که جنبه‌ها و شاخص‌های مختلف را در نظر بگیرد، بسیار مهم است. در گذشته، سیستم ارزیابی بر شاخص پیچیدگی فناوری پایگاه دانش یک شرکت متمرکز بود، در حالی که این ممکن است بینش‌هایی درباره قابلیت‌های شرکت ارائه دهد، اما نمی‌تواند ظرفیت کامل شرکت را به تصویر بکشد. عواملی مانند لابی‌های منطقه‌ای، کارگران نخبه و سایر شاخص‌های نوآوری و خلاقیت اغلب نادیده گرفته و منجر به درک محدودی از ارزش و ظرفیت واقعی یک شرکت می‌شوند.

وی ادامه داد: معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری با درک نیاز به سیستم ارزیابی فراگیرتر و پویاتر، اقداماتی را برای اصلاح نظام ارزیابی فناوری برای شرکت‌هایی که وارد اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان می‌شوند، انجام داده‌اند. هدف ایجاد ارزیابی جامع‌تر و دقیق‌تر از قابلیت‌ها و ظرفیت رشد یک شرکت است. این نظام ارزیابی جدید نیز با قانون جهش تولید دانش‌بنیان مصوب مجلس شورای اسلامی نیز همسو است.

این قانون بر اهمیت توسعه فناوری و نوآوری در پیشبرد رشد اقتصادی و رقابت تاکید دارد. ایران با اتخاذ این سیستم ارزیابی، خود را به‌عنوان پیشرو در صنایع دانش‌بنیان قرار داده و از طریق تشکیل شرکت‌های دانش‌بنیان توانمند، ارزش صنایع خود را افزایش می‌دهد.

سالم درباره تسهیل ورود شرکت‌ها به اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان گفت: مجوز ورود به اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان تسهیل شده است و از این پس به جای نظارت پیشینی، به شکل پسینی و مستمر، معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری بر کیفیت و مسیر رشد شرکت‌های دانش‌بنیان نظارت خواهد داشت.

این کارشناس حوزه علم و فناوری در زمینه استفاده از ظرفیت همه بازیگران و ذی‌نفعان زیست‌بوم علم و فناوری کشور در راستای ارزیابی شرکت‌ها اظهار کرد: همچنین نظام ارزیابی جدید مبتنی بر نظام ارزیابی مشارکتی با حضور همه بازیگران و ذی‌نفعان زیست بوم علم و فناوری کشور است، اما در نظام ارزیابی پیشینی کاملا متمرکز و بر عهده خود معاونت علمی بود و بازیگران زیست‌بوم هیچ نقشی در ارزیابی یک شرکت نداشتند که همین امر موجب ایجاد نارضایتی در بخشی از زیست بوم علم و فناوری کشور شده بود که با این اقدام علاوه بر تسهیل ورود شرکت‌ها به اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان، از ظرفیت همه بازیگران و ذی‌نفعان زیست‌بوم علم و فناوری کشور نیز در بحث ارزیابی شرکت استفاده خواهد شد.

تشویق توسعه دانش‌بنیان‌های توانمند

علی پاشایی‌بیدار، کارشناس حوزه علم و فناوری در رابطه با نظام جدید ارزیابی و حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان به صمت گفت: اصلاح نظام ارزیابی گامی در راستای ایجاد اکوسیستم حمایتی‌تر از شرکت‌های دانش‌بنیان در ایران است. با در نظر گرفتن طیف وسیع‌تری از عوامل و شاخص‌ها، سیستم ارزیابی قادر خواهد بود شرکت‌هایی را که بیشترین ظرفیت رشد و کمک به اقتصاد دانش‌بنیان را دارند، شناسایی و حمایت کند. این امر توسعه یک اکوسیستم پرجنب‌وجوش و نوآورانه را تسهیل می‌کند که کارآفرینی، خلاقیت و توسعه فناوری را تشویق می‌کند. علاوه بر اصلاح نظام ارزیابی، سیستم حمایتی شرکت‌های دانش‌بنیان نیز در حال ارتقاست. معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست‌جمهوری با تمرکز بر توسعه این شرکت‌ها و آماده‌سازی آنها برای ورود به اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان، اقداماتی را برای ایجاد پویایی بیشتر در نظام حمایتی انجام می‌دهند.

وی ادامه داد: این افزایش حمایت شامل تامین منابع مالی و غیرمالی مانند دسترسی به امکانات، مشاوره و فرصت‌های شبکه می‌شود. علاوه بر این، تلاش‌هایی برای ایجاد مشارکت بین شرکت‌های دانش‌بنیان، موسسات تحقیقاتی و دانشگاه‌ها برای ارتقای همکاری و اشتراک دانش در حال انجام است. معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری اذعان دارند که شرکت‌های دانش‌بنیان بازوی اصلی تحقیق و توسعه صنعتی و توسعه فناوری در این صنعت هستند. دولت با تامین منابع و حمایت‌های لازم، در حال سرمایه‌گذاری برای آینده صنایع کشور و زمینه‌سازی برای گذار به اقتصاد دانش‌بنیان است. یک سیستم ارزیابی قوی و اکوسیستم حمایتی برای موفقیت شرکت‌های دانش‌بنیان بسیار مهم است. بااین‌حال، به همان اندازه مهم است که اطمینان حاصل شود سیستم ارزیابی منصفانه، شفاف و بی‌طرفانه است. معیارها و شاخص‌های مورداستفاده برای ارزیابی باید براساس عوامل عینی و قابل اندازه‌گیری و این فرآیند باید قابل بررسی و بازنگری باشد. علاوه بر این، نظارت و ارزیابی مستمر اثربخشی سیستم ارزیابی و اقدامات حمایتی ضروری است. بازخورد منظم از شرکت‌های دانش‌بنیان و ذی‌نفعان باید جست‌وجو شود تا اطمینان حاصل شود که سیستم اهداف خود را برآورده می‌کند و نیازهای شرکت‌ها را برطرف می‌کند. هرگونه کاستی در سیستم باید شناسایی و به سرعت برطرف شده تا از اثربخشی و کارآیی آن اطمینان حاصل شود.

کارشناس حوزه علم و فناوری در پایان اظهار کرد: سیستم ارزیابی شرکت‌های ورودی به اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان ایران در حال اصلاح است تا ارزیابی جامع‌تر و پویاتر از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های یک شرکت ایجاد شود. هدف نظام ارزیابی جدید تشویق توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان توانمند و کمک به شکل‌گیری تحقیق و توسعه در صنعت است. در کنار اصلاح نظام ارزیابی، سیستم حمایتی شرکت‌های دانش‌بنیان تقویت می‌شود تا منابع و کمک‌های لازم برای رشد و موفقیت آنها فراهم شود. ایران با سرمایه‌گذاری در صنایع دانش‌بنیان، خود را برای تبدیل شدن به کشوری پیشرو در توسعه فناوری و نوآوری و پیشبرد رشد اقتصادی و رقابت‌پذیری قرار می‌دهد.

> اصلاح نظام ارزیابی گامی در راستای ایجاد اکوسیستم حمایتی‌تر از شرکت‌های دانش‌بنیان در ایران است

سخن پایانی

بنا بر این گزارش، سیستم ارزیابی شرکت‌های ورودی به اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان ایران در حال اصلاح است تا ارزیابی جامع‌تر و پویاتر از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های یک شرکت ایجاد شود. در کنار اصلاح نظام ارزیابی، سازکار حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان نیز مبتنی بر طی کردن مسیر رشد و ابزارهای جدید در دسترس معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری تقویت شده تا منابع و کمک‌های لازم برای رشد و موفقیت آنها فراهم شود. ایران با سرمایه‌گذاری در صنایع دانش‌بنیان، خود را برای تبدیل شدن به کشوری پیشرو در توسعه فناوری و نوآوری و پیشبرد رشد اقتصادی و رقابت‌پذیری قرار می‌دهد.

چشم‌انداز

توسعه پله‌ای دانش‌بنیان‌ها

شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان در تمامی کشورها به‌عنوان بازوهای رشد و توسعه مطرح هستند. ایجاد بستر مناسب برای فعالیت آنها و ارائه حمایت‌های هدفمند به آنها می‌تواند زمینه را برای بهره‌برداری از ظرفیت‌های این شرکت‌ها و موسسات فراهم کند.

به‌باورکارشناسان، لازم است به انحای مختلف به حمایت از دانش‌بنیان‌ها بپردازیم و از ظرفیت‌های آنها برای رشد و توسعه کشور استفاده حداکثری داشته باشیم.

در آیین‌نامه جدید ارزیابی و حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان مکانیسم‌هایی در راستای صعود پله‌ای دانش‌بنیان‌ها پیش‌بینی‌شده که در ادامه به بررسی آنها می‌پردازیم.

نکته مهمی که در آیین‌نامه جدید ارزیابی شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان به چشم می‌خورد این است که آنها در ۳ دسته تقسیم‌بندی شده‌اند و انتقال آنها به دسته دیگر به‌صورت پله‌ای است؛ بنابراین، شرکتی که در دسته اول قرار دارد، نمی‌تواند مستقیم به دسته سوم صعود کند. این شرکت نخست باید به دسته دوم انتقال یابد و سپس با کسب شرایطی به دسته بعدی برسد.

دانش‌بنیان‌ها در ۳ دسته نوپا، نوآور و فناور قرار می‌گیرند.

شرکت‌های نوپا، شرکت‌های کوچکی هستند که هنوز به لحاظ کسب‌وکار به بلوغ لازم نرسیده‌اند. ۸۰ درصد شرکت‌های دانش‌بنیان کشور که کمابیش ۶ هزار و ۷۵۰ مورد هستند، در این دسته قرار می‌گیرند.

اگر شرکتی در این دسته قرار بگیرد، تنها ۳ سال فرصت دارد در این مرحله باقی بماند. آنها موظف هستند روند رشد و تکامل خود را پیگیری کرده و به مرحله نوآوری برسند. در غیر این صورت، حمایت‌های‌شان قطع می‌شود.

شرکت‌های نوآور به آن دسته از شرکت‌ها گفته می‌شود که درآمد عملیاتی‌شان در آخرین اظهارنامه مالیاتی شرکت بیش از ۵۰ میلیارد ریال باشد. سهم فروش کالاها و خدمات دانش‌بنیان این شرکت‌ها از فروش کل‌شان کمتر از ۵۰ درصد است.

این شرکت‌ها نیز باید در مدت زمان مشخصی خود را به سطح بعدی یعنی فناور برسانند.

شرکت‌های فناور، شرکت‌هایی هستند که درآمد عملیاتی در آخرین اظهارنامه مالیاتی شرکت بیش از ۵۰ میلیارد ریال است.

شرکت حداقل ۱۰ نفر نیروی بیمه‌شده تمام‌وقت دارد و سهم فروش کالاها یا خدمات دانش‌بنیان شرکت از فروش کل حداقل ۵۰ درصد است.

شرکت‌های فناور در بالاترین سطح دانش‌بنیانی قرار دارند و به ارائه بالاترین سطح از فناوری‌ها می‌پردازند. بر اساس آیین‌نامه ارزیابی و حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان، این شرکت‌ها می‌توانند به‌عنوان همکار پیشران‌های اقتصاد دانش‌بنیان در کشور به فعالیت بپردازند.

شرکت‌های پیشران اقتصاد دانش‌بنیان، شرکت‌های بزرگ صنعتی هستند که به‌دنبال توسعه فناوری و تحقیق و توسعه هستند یا رویکردشان این است که در بخش تحقیق و توسعه هزینه‌کرد داشته باشند.

پیشران‌های اقتصاد دانش‌بنیان را می‌توان به‌عنوان جریان اصلی صنعت در کشور محسوب کرد که می‌توانند در بخش تحقیق و توسعه بسیار کمک‌کننده باشند. این شرکت‌ها متقاضی توسعه فناوری هستند و می‌توانند بستر مناسبی برای فعالیت دانش‌بنیان‌های فناور باشند.

شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان فناور می‌توانند به پیوند بین صنعت و تحقیق و توسعه صنعتی کمک کنند. به نظر می‌رسد، هدف معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری این است که بستری برای فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان فناور از طریق ارتباط دادن آنها با پیشران‌های اقتصاد دانش‌بنیان به وجود بیاورد.

شرکت‌های نوپا و نوآور نمی‌توانند به همکاری با پیشران‌های اقتصاد دانش‌بنیان کشور مبادرت کنند و این امکان فقط برای شرکت‌های فناور فراهم است. به این ترتیب، انگیزه‌ای برای شرکت‌های نوپا و نوآور به وجود آمده است تا خود را به سطح همکاری با پیشران‌های اقتصاد دانش‌بنیان کشور برسانند.

آنچه در بالا گفته شد، ما را به این نتیجه می‌رساند که در آیین‌نامه ارزیابی و حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان مکانیسم‌های خوبی برای ایجاد انگیزه در دانش‌بنیان‌ها در راستای رشد دادن خودشان به وجود آمده، زیرا، ازیک‌طرف صعود از یک دسته‌به‌دسته دیگر تنها به‌صورت پله‌ای و مرحله‌به‌مرحله امکان‌پذیر است و از سوی دیگر، هر دسته از شرکت‌ها از حمایت‌های خاصی بهره‌مند می‌شوند که دسته قبلی از آنها محروم است.

بالاترین سطح از حمایت‌ها به شرکت‌های فناور اختصاص می‌یابد، به‌طوری که امکان همکاری با پیشران‌های اقتصاد دانش‌بنیان برای‌شان به وجود می‌آید. دانش‌بنیان‌های نوپا و نوآور اگر می‌خواهند سهمی در رشد صنعتی کشور ایفا کنند، باید خود را به سطح شرکت‌های فناور برسانند. در غیر این صورت از همکاری با پیشران‌های اقتصاد دانش‌بنیان کشور باز می‌مانند.

نوبت دوم
م الف ۴۲۱

هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

آگهی موضوع ماده ۳ قانون ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیتی ثبتی و اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان بوشهر

برابر رای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۲۴۰۰۱۰۰۲۸۸۶ مورخ ۱۴۰۲/۵/۵ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک بندر گناوه تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای هادی حیاتی فرزند سردار به شماره شناسنامه ۴ کدملی ۳۵۳۹۹۵۹۹۱۲ صادره از گناوه را نسبت به ششدانگ عرصه و اعیان یک قطعه زمین کشاورزی محصور به مساحت ۱۴۳۸ مترمربع در قسمتی از پلاک ۱۳۶۸ اصلی واقع در قریه چاهبردی گناوه خریداری مع‌الواسطه از آقای رضا بیژنی و شرکاء محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. صدور سند مالکیت مانع مراجعه متضرر به مراجع ذیصلاح قضایی نمی‌باشد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۵/۱۴
تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۵/۲۹

محمد چهابدار، رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان گناوه

یادداشت

قیمت‌گذاری رویکردی جذاب اما آسیب‌زا

علی سرزعیم- رئیس مرکز مطالعات مجمع کارآفرینان ایران

قیمت‌گذاری دستوری دهه‌هاست اقتصاد ما را تسخیر کرده و به بلایی برای تولید تبدیل و به‌نوعی مانع رشد و توسعه اقتصادی کشور شده است. باتوجه به پیامدهای بسیار زیادی که سیاست قیمت‌گذاری دستوری دارد، باید نظام تصمیم‌گیر را ترغیب کنیم تا سیاست جدیدی در پیش بگیرد. باید راهی که بارها و بارها رفته‌ایم و به جواب نرسیده‌ایم را رها و سیاستی اتخاذ کنیم و به سمتی برویم که به جواب می‌رسد. باید بپذیریم که در شرایط کنونی و باتوجه به تورمی که اقتصاد ما را تسخیر کرده، خطر سرکوب قیمت‌ها افزایش یافته و از همین‌رو، اهمیت این موضوع و یافتن راهکاری جدی و عملیاتی برای آن دوچندان می‌شود.

به‌دلایل گوناگون و متاثر از عوامل متعدد، توده مردم به تورم بسیار حساس‌تر از میزان رشد اقتصادی هستند. همان‌طور که می‌دانید رشد اقتصادی در بلندمدت اثر خود را می‌گذارد و رفاه شهروندان را فراهم می‌کند. سرکوب قیمت‌ها تمام اثرش را در بلندمدت نشان می‌دهد، چراکه کارآیی بنگاه اقتصادی را از بین می‌برد. ظاهر سیاست قیمت‌گذاری بسیار جذاب است و در نگاه نخست به‌نظر می‌رسد این سیاست از مصرف‌کننده حمایت می‌کند، اما در بلندمدت آثار سوء خود را هم بر تولید و هم مصرف‌کننده و در نهایت کل اقتصاد نشان می‌دهد.

در اقتصاد مثلی وجود دارد، مبنی بر اینکه «هیچ‌چیزی مجانی نیست»؛ به‌عنوان نمونه اگر قیمت کالایی ۱۰۰ هزار تومان باشد، اما آن را به قیمت ۸۰ هزار تومان به دست مصرف‌کننده می‌رسانند، در حقیقت مبلغ ۲۰ هزار تومان مابه‌التفاوت را فرد دیگری پرداخت کرده که معمولا تولیدکننده است.

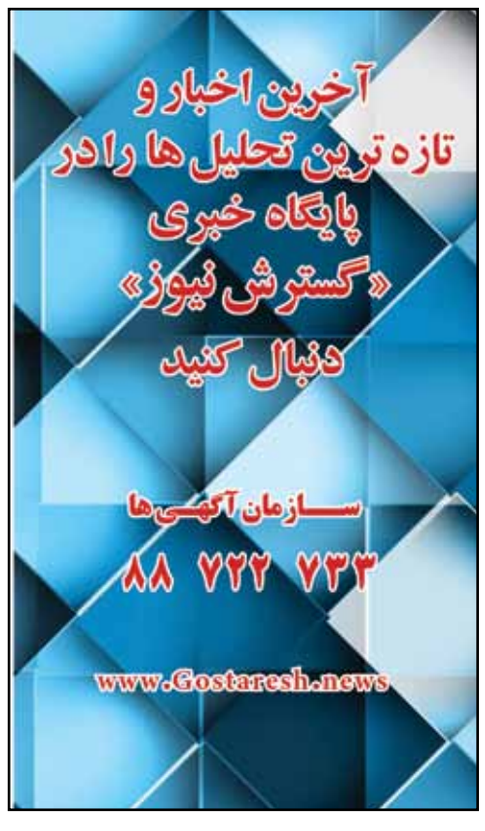
اقتصاد یک کشور زمانی توسعه پیدا می‌کند که شرکت‌های بزرگ و سودآور شکل بگیرند و با صادرات محصول به دیگر کشورهای جهان، رشد بیشتری پیدا می‌کند. سرکوب قیمت‌ها باعث زیان تولیدکننده و به‌مرور زمان کاهش سود او می‌شود و امکان توسعه از این فرد گرفته می‌شود و در ادامه اتفاقی که شاهد آن خواهیم بود این است که کیفیت کالای تولیدشده، کاهش پیدا می‌کند. در این شرایط، تمایل مصرف‌کننده به خرید کالای خارجی نیز افزایش پیدا می‌کند. هر سیاستی که به تولیدکننده آسیب بزند در بلندمدت امکان توسعه و پیشرفت کشور را محدودتر می‌کند.

وقتی صحبت از سرکوب قیمت‌ها می‌شود، منظور فقط سرکوب کالا نیست، بلکه این سیاست بر نرخ بهره بانکی، انرژی و ارز نیز تاثیر می‌گذارد و متاسفانه، عموم مردم جامعه نیز از پایین نگه‌داشته شدن قیمت‌ها حتی با این رویکرد اشتباه خوشحال می‌شوند. سال‌هاست دولت قیمت بنزین یا برق را پایین نگه داشته که این رویه در بلندمدت اثر خود را خواهد گذاشت. اینکه میزان سرمایه‌گذاری در بخش نیروگاهی کاهش پیدا کرده و در آینده کشور با مشکل کمبود برق روبه‌رو خواهد شد، به پیامدهای دنبال‌روی از چنین رویکرد اشتباهی برمی‌گردد.

دولت در ازای سرکوب قیمت تولیدکننده، انرژی ارزان‌قیمت، تسهیلات بانکی ارزان یا ارز ارزان در اختیار آنها قرار می‌دهد که با این اقدام بحران به سمت بانک‌ها و بخش انرژی کشیده می‌شود.

اکثر صنایع کارآ و رقابت‌پذیر کشور که براساس شاخص‌های درست و استاندارد فعالیت دارند، با قیمت‌گذاری مخالفند و در مقابل صنایعی که ناکارآمد هستند با قیمت‌گذاری موافق. حیات موافقان این سیاست در تداوم این سیاست است، چراکه می‌دانند اگر قیمت‌ها واقعی شود آنها هستند که نابود خواهند شد.

در این میان، حمایت از فقرا در قالب حمایت و رفاه اجتماعی شکل می‌گیرد. وقتی آن بخش ضعیف است، به‌طبع فشار بر بنگاه‌ها اقتصادی افزایش پیدا می‌کند. واقعیت این است که بنگاه‌های اقتصادی نباید وظایف سازمان‌هایی مانند کمیته امداد و سازمان بهزیستی را انجام دهند. شکل درست سیاست حمایت این است که از تولیدکننده حمایت و در مقابل از درآمد او، مالیات دریافت شود.

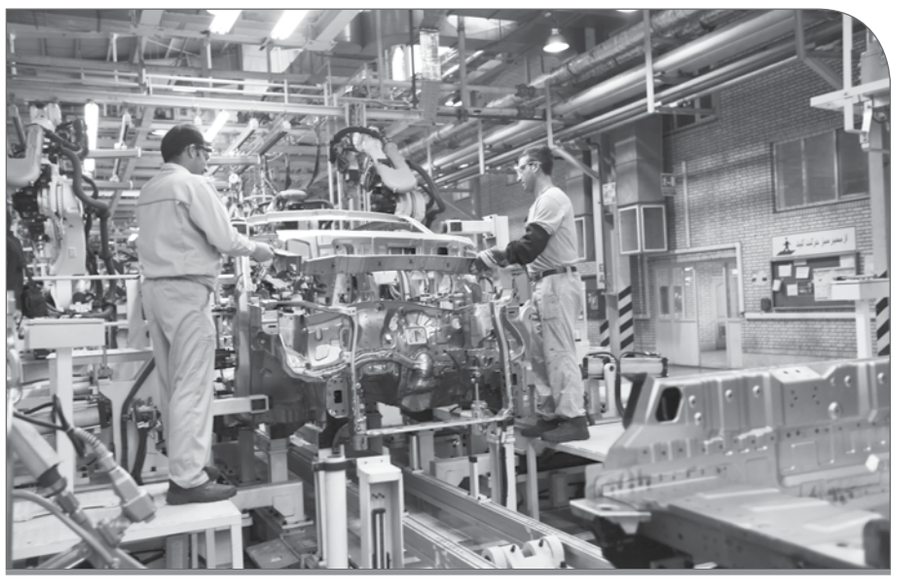
کارشناسان درباره پیامدهای قیمت‌گذاری تاکید کردند

نگاه دستوری به تولید مانع جدی توسعه

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

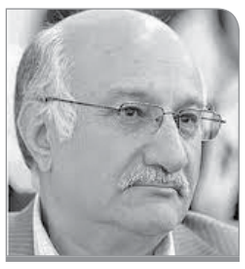
اجرای سیاست «قیمت‌گذاری دستوری» سال‌هاست اقتصاد ما را دچار چالش‌های گوناگون کرده و درباره آن اظهارنظرها و واکنش‌های متفاوتی مطرح می‌شود. در حالی‌که قیمت‌گذاری دستوری در لایه‌لایه اقتصاد نفوذ کرده، یکی از پرسش‌های مهمی که مطرح می‌شود این است که آیا به‌راستی رهایی اقتصاد کشور از این رویکرد اشتباه که به دردی کهنه تبدیل شده، امکان‌پذیر است؟ در حالی که اغلب صاحب‌نظران، از کارشناسان اقتصاد گرفته تا متولیان امر در بخش‌های گوناگون سیاست‌گذاری تا اجرا، رویکرد قیمت‌گذاری را آسیب‌زا می‌دانند، برخی از مسئولان برای اینکه حمایت ذی‌نفعان خود را از دست ندهند، هرازگاهی از حرکت در راستای دور شدن از قیمت‌گذاری دستوری می‌گویند و در نهایت آنچه می‌ماند اقتصادی است که در ساده‌ترین بخش آن یعنی قیمت که باید در مکانیسم عرضه و تقاضا و در بازار تعیین شود، دچار سردرگمی شدید است.

صمت در این گزارش به بررسی پیامدهای قیمت‌گذاری دستوری پرداخته و نظر فعالان اقتصادی را آورده که در ادامه می‌خوانید.

عکس: صمت

قیمت‌گذاری بلایی بر سر تولید

محمد طبیبیان، کارشناس حوزه اقتصاد درباره قیمت‌گذاری دستوری و پیدایش این رویکرد اشتباه در کشور، اظهار کرد: خرد جمعی ما را موظف می‌کند تصمیمات خوبی بگیریم، اما متاسفانه به‌عنوان یک ملت در مسئله خرد جمعی با مشکل مواجهیم. قیمت‌گذاری دستوری همواره آفت بزرگی در اقتصاد ایران بوده و از زمانی که دست دولت‌ها به درآمدهای نفتی و فناوری مدرن رسیده، آثار آن بدتر شده و دولت‌ها با سرعت بیشتری اقدام به تخریب خود کرده‌اند. این اقتصاددان با بیان اینکه کنترل نرخ، بلایی عظیم بر سر تولید است، گفت: هیچ نرخی جز آنکه در بازار آزاد کشف شود، معنا ندارد. حتی اگر بزرگ‌ترین دانشمندان جهان برای شما نرخ تعیین کنند هم این قیمت‌گذاری بی‌معناست، چراکه نرخ باید در بازار تعیین شود. اگر نرخ در بازار رقابتی مشخص شد و فعال اقتصادی توانست ادامه فعالیت دهد که هیچ، وگرنه باید کنار برود.

■ قیمت‌گذاری یعنی هدردادن منابع

به گزارش صمت، طبیبیان با بیان اینکه نتیجه قیمت‌گذاری چیزی جز سوءتخصیص منابع نیست، گفت: سوءتخصیص منابع یعنی فرد به‌جای رسیدن به کار و فعالیت باید در کوچه‌ها بگردد، قصاب به‌جای کار کردن باید قاچاق کند، شهرداری هم به‌جای نظارت بر کیفیت باید به قیمت‌ها بپردازد. قیمت‌گذاری دستوری، نه‌تنها آثار اقتصادی، بلکه پیامدهای اجتماعی و سیاسی نیز دارد. وی ادامه داد: اقتصاد یکی از شعب خرد است و می‌توانیم به‌سادگی از طریق همین ابزار نظری نشان دهیم هر اقدامی چه اثرات و نتایجی دارد. براساس علم اقتصاد، در صورتی‌که سلیقه افراد تغییر نکند، با افزایش نرخ، تقاضا کاهش خواهد داشت و انگیزه تولیدکننده برای تولید بیشتر، افزایش می‌یابد. فهم این مسئله یک جادو است. در نمودار عرضه و تقاضا، نقطه‌ای وجود دارد که در آن تصمیم تولیدکننده و مصرف‌کننده بدون هیچ دستوری یعنی خودبه‌خود و در مراوده داوطلبانه بازار، هماهنگ با هم خواهند شد. طبیبیان با اشاره به اینکه در حال حاضر مسئله فقر و توزیع درآمد و محرومیت قشری از جامعه موضوع بسیار جدی است، گفت: صاحب‌نظران اقتصاد درباره این موضوع بسیار صحبت می‌کنند، اما رفع آن تنها با مکانیسم رفاهی امکان‌پذیر است.

■ دستکاری در مکانیسم عرضه و تقاضا اشتباه است

این اقتصاددان در ادامه تاکید کرد: اگر دولت توان حل مشکلات اقتصادی را ندارد، به قیمت‌ها هم دست نزند و مکانیسم داوطلبانه عرضه و تقاضا را دستکاری نکند، چراکه با قیمت‌گذاری همه را در صف به حقارت می‌کشاند. فرض کنید دولت می‌گوید من با قیمت بازار کاری ندارم، اما قیمتی را مشخص می‌کند؛ چه اتفاقی می‌افتد؟ مشخص است. در نرخ پایین‌تر از نرخ تعادلی، عرضه کاهش و تقاضا افزایش خواهد یافت. در این بازار، تقاضای اضافی خواهیم داشت و در نهایت با کمبود مواجه خواهیم بود.

وی افزود: با قیمت‌گذاری حتی می‌توان شرکت بزرگی مانند مرسدس بنز را وارد بحران کرد. فرض کنید دولت بگوید خودرو بنز ۵ میلیاردی را ۵۰۰ میلیون با شرایطی خاص به‌فروش می‌رسانیم. قطعا تعداد زیادی تقاضا شکل می‌گیرد. وقتی افراد ببینند خبری از خودرو نشد، تظاهرات می‌کنند؛ این اتفاق واقعا افتاد. تقاضای اضافی را به‌سادگی می‌توان ایجاد کرد. توجه داشته باشید حتی اگر دولت نرخ را پایین نگه دارد هم نرخ از سطح تعادلی بالاتر خواهد رفت، چراکه قیمت‌ها براساس منابع مشخص می‌شوند. نتیجه این امر چیزی جز ایجاد بازار سیاه نخواهد بود.

طبیبیان با اشاره به اینکه نرخ پایین بر رفتار تولیدکننده هم اثر دارد و از کیفیت می‌کاهد و به نفع مصرف‌کننده نیست. ادامه داد: وقتی در اقتصاد یک بازار را خراب می‌کنید، بازارهای دیگر هم خراب خواهند شد. وی افزود: در طول تاریخ گاه قیمت‌گذاری انجام شده است. به‌عنوان مثال در جنگ جهانی اول در انگلستان، غذا، سوخت و لباس قیمت‌گذاری شد که تورم رخ ندهد، اما وقتی در جنگ نرخ کنترل می‌شود، بعد از جنگ نرخ ناگهان جهش پیدا می‌کند. در جنگ جهانی دوم دوباره انگلیس سیاست قیمت‌گذاری را اعمال کرد. امریکا نیز در جنگ اول، قیمت‌گذاری کرد و آسیب بسیار زیادی دید و بعد از جنگ، دوران بسیار وحشتناکی برای این کشور رقم خورد.

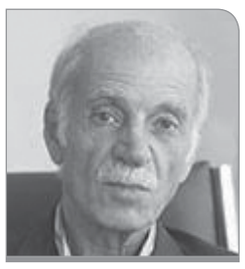
■ قیمت‌گذاری با پیامدهای آسیب‌زا و ادامه‌دار

طبیبیان اظهار کرد: نکته این است که قیمت‌گذاری در کوتاه‌مدت اثر مثبت دارد، اما در بلندمدت بر معاش مردم تاثیر می‌گذارد. قیمت‌گذاری تاکنون روی زندگی ما اثر زیادی داشت و هنوز هم آثار آن ادامه دارد. وی گفت: سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان یکی از بدترین تشکیلات کشور است که نه کمکی به تولید می‌کند و نه مصرف. ما بارها تلاش کردیم و هشدار دادیم این سازمان نفعی برای کشور ندارد.

این اقتصاددان در پایان اظهار کرد: بازار سیاه اقتصاد کشور ما را نجات داد. البته دولت‌ها هم در حذف آن ناکارآمد بودند. اگر نرخ را درست کنیم، تولیدکننده هم تصمیم بهینه می‌گیرد و اگر به نرخ بهینه تن ندهد، به ضرر خودش است.

> اگر دولت نرخ را پایین نگه دارد، باز هم نرخ از سطح تعادلی بالاتر خواهد رفت، چراکه قیمت‌ها براساس منابع مشخص می‌شوند

گریزی از قیمت‌گذاری نیست

محمود نجفی‌سهی، کارشناس و فعال حوزه صنعت نیز درباره پیامدهای قیمت‌گذاری دستوری در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: در حال حاضر به‌واسطه شرایط اقتصادی خاصی که بر کشور حکفرماست، درباره کالاهای زیادی قیمت‌گذاری دستوری اجرا می‌شود. اینکه در شرایط کنونی این نوع قیمت‌گذاری درست خواهد بود یا نه به قیمت‌تمام‌شده و مبنای قیمت‌گذاری برمی‌گردد و اینکه آیا اعداد و ارقامی که در نهایت برای یک کالا تعیین می‌شود، منطقی و قابل تایید است یا خیر. به‌عنوان نمونه در حال حاضر صنعت خودرو به‌عنوان یک صنعت پیشران درگیر قیمت‌گذاری دستوری و مسائل دیگری مانند واردات خودروهای دست‌دوم و مواردی مانند اظهارات منفی درباره صنعت خودرو است.

این عضو هیات مدیره انجمن صنایع همگن، نیرو محرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور افزود: در حال حاضر در اقتصاد به‌هم‌ریختگی، نابسامانی و کمبودهایی وجود دارد که در نهایت باعث نارضایتی تولیدکننده و مصرف‌کننده می‌شود. به‌عنوان نمونه، تولیدکننده با قطعی برق و گاز و مانند آن دست‌وپنجه نرم می‌کند و مصرف‌کننده از قیمت و کیفیت کالا ناراضی است. در این وضعیت که تمام بازارها به‌نوعی درگیر مشکلات هستند، قیمت‌گذاری در صنعت خودرو را بد می‌دانند.

نجفی‌سهی با اشاره به وضعیت قیمت‌گذاری خودرو اظهار کرد: خودروساز آنالیز قیمتی از قطعه‌ساز می‌گیرد و در نقطه‌ای بابت قیمت قطعات با هم به توافق می‌رسند و در نهایت با محاسبه هزینه قطعه و سایر هزینه‌های خودروساز که حدود ۲۰ تا ۲۵ درصد است و درصد داخلی‌سازی و قطعات و...، قیمت‌تمام‌شده خودرو به‌دست می‌آید که به‌علاوه سود خودروساز می‌شود قیمتی که باید خودرو به‌ازای آن به دست مصرف‌کننده برسد. حال اگر به‌عنوان نمونه، شورای رقابت براساس کلیت این اعداد و ارقام که قابل‌دفاع است، اقدام به قیمت‌گذاری خودرو کرد، قابل‌قبول است. در مقابل هر قدر قیمت‌گذاری نهایی خودرو، دور از این اعداد و ارقام باشد، به هر بهانه‌ای حتی راضی نگه‌داشتن مصرف‌کننده، قطعا قابل‌قبول نیست و غیرمنطقی خواهد بود.

■ قیمت‌گذاری می‌تواند خوب باشد؟!

این کارشناس حوزه صنعت با بیان اینکه در حال حاضر تا حدودی شاهد تعدیل اختلاف قیمت بازار و قیمت کارخانه‌ای خودرو هستیم، اظهار کرد: مدت‌ها اختلاف قیمت خودرو در بازار و کارخانه بسیار زیاد بود و این اختلاف قیمت هم به جیب دلال می‌رفت. بر این اساس نمی‌توانیم به‌طورکلی حکم بدهیم که قیمت‌گذاری دستوری خوب است یا بد.

وی تاکید کرد: اگر قیمت‌گذاری برمبنای ضوابط باشد، می‌تواند خوب هم باشد. باید برای محاسبه قیمت تمام‌شده به جزئیات توجه کرد. وقتی خودروساز برای تولید سالانه یک میلیون و ۷۰۰ هزار خودرو نیرو استخدام کرده، حالا که ظرفیت تولید خودرو به یک میلیون کاهش پیدا کرده، باید این هزینه سرباز در قیمت تمام‌شده جدا محاسبه و تاکید شود که خودروساز مجاز به تعدیل و اخراج این نیروها نیست؛ به‌عبارتی مبنای قیمت‌گذاری هم ازسوی تولیدکننده و هم نهاد متولی تعیین قیمت به‌عنوان نمونه خودرو باید مشخص باشد. پس میزان پذیرش قیمت‌گذاری دستوری در شرایطی که ناچار به انجام آن هستیم، به مبنای تعیین قیمت برمی‌گردد.

■ نظارت کامل و منطقی بر قیمت‌گذاری

نجفی‌سهی افزود: از آنجا که هزینه مواد اولیه و ورودی واحدهای تولیدی تغییر پیدا می‌کند و ثابت نیست، علاوه بر این هر روز یک بخشنامه صادر می‌شود که بر قیمت تاثیر می‌گذارد، ناگزیر به قیمت‌گذاری هستیم. به‌نظر من دولت در شرایط کنونی اقتصاد، حتما باید نظارت کامل و منطقی بر قیمت‌گذاری تمام کالاها داشته باشد. تا زمانی که اقتصاد ما نابسامان است و قیمت‌ها ثبات ندارد، نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم به یک نتیجه ثابت برسیم. این عضو هیات مدیره انجمن صنایع همگن، نیرو محرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور در پایان با اشاره به اینکه نمی‌توانیم بگوییم قیمت‌گذاری بد است یا خوب، تاکید کرد: اگر قیمت منطقی تعیین شود، قابل‌قبول است. در شرایط کنونی با رها کردن وضعیت و سپردن اختیار تعیین قیمت به بازار چندان موافق نیستم. واقعیت این است که آزادسازی اقتصاد نیازمند شرایط خاصی مانند روابط اقتصادی سالم، قیمت‌های پایدار، پایداری هزینه‌ها، ثبات قوانین و مقررات و... است و حال که هیچ‌کدام از آنها را نداریم، چگونه می‌توانیم بگوییم قیمت‌گذاری، دستوری نباشد. شرایط به‌شدت متغیر است و همین نبود ثبات، ناچار ما را به سمت قیمت‌گذاری دستوری سوق می‌دهد. واقعیت این است که بلاتکلیفی در عرضه و قیمت در تمام بازارها وجود دارد و فساد گسترده اجازه برنامه‌ریزی منطقی و محاسبه منطقی سود را نمی‌دهد.

> آزادسازی اقتصاد نیازمند شرایط خاصی مانند روابط اقتصادی سالم، قیمت‌های پایدار، پایداری هزینه‌ها و ثبات قوانین و مقررات است

قیمت‌گذاری آفت اقتصاد است

امین ابراهیمی، کارشناس و فعال حوزه صنعت نیز درباره پیامدهای قیمت‌گذاری دستوری به صمت گفت: هر کالا و نهاده‌ای که به‌نوعی قیمت‌گذاری یا دونرخی شود با بالاترین قیمت به دست مصرف‌کننده می‌رسد. نظام دونرخی آفت اقتصاد، به‌ویژه تولید است. به‌عنوان نمونه، قیمت‌گذاری در صنعت فولاد با ۳۲ میلیون تن تولید کنونی که ظرفیت صادراتی بالایی هم دارد و اینکه در شرایط کنونی آنچه در این صنعت اهمیت دارد تاب‌آوری آن است می‌تواند دردسرآفرین باشد. اگر درآمدها کنترل شود و هزینه‌ها افزایش پیدا کند، با هر نوع نگاهی درباره هر صنعتی، احتمال اینکه آن واحد تولیدی وارد فاز زیان شود، بسیار زیاد است.

این عضو هیات مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران با اشاره به اینکه یکی از پیامدهای قیمت‌گذاری دستوری برای تولید کاهش درآمد است، ادامه داد: یکی از چالش‌های اصلی در فروش داخلی و صادرات همین موضوع قیمت‌گذاری است. همان‌طور که می‌دانید بهترین بازار برای عرضه محصولات فولادی، بورس کالاست؛ به‌دلیل داشتن شفافیت و اینکه مکانیسم لازم در آن تعریف شده و اینکه محصول به دست مصرف‌کننده نهایی می‌رسد، اما در این بازار هم دخالت‌های قانونی و غیرقانونی که خود نوعی قیمت‌گذاری دستوری است، می‌تواند باعث افزایش قیمت شود.

■ قیمت‌گذاری بقای شرکت‌ها را نشانه می‌رود

ابراهیمی در ادامه اظهار کرد: تاثیر عمده قیمت‌گذاری دستوری روی تاب‌آوری و بقای شرکت‌هاست و چون آنها را تضعیف می‌کند و منجر به آسیب صنعت و تولید کشور می‌شود، رویکرد قابل‌قبولی نیست.

عضو هیات مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران در پایان درباره اینکه آیا به‌راستی از شر قیمت‌گذاری دستوری رها خواهیم شد یا خیر، افزود: هر زمان یک بخشنامه صادر کنند که کسی دیگر بخشنامه صادر نکند، از قیمت‌گذاری دستوری رها می‌شویم. قیمت‌گذاری آفت اقتصاد است. اقتصاد مانند یک موجود زنده است.

همان‌طور که تعداد ضربان قلب در شرایط عادی مشخص است و نمی‌توان با دستور تعداد آن را تعیین کرد، زیرا از موجودیت زنده خارج می‌شود، وقتی هم اقتصاد را دستکاری کنیم، از چارچوب درست و اصلی خود خارج می‌شود.

> اگر درآمدها کنترل شود و هزینه‌ها افزایش پیدا کند، احتمال اینکه واحد تولیدی وارد فاز زیان شود، بسیار زیاد است

سخن پایانی

اینکه قیمت‌گذاری دستوری دهه‌هاست اقتصاد ما را تحت‌تاثیر قرار داده، یعنی خطر بزرگی در کمین اقتصاد کشور است و بخش‌های گوناگون آن را تهدید می‌کند. نمونه آن قیمت برق است که در طول سال‌ها حالا به خطر کمبود برق به‌دلیل عدم‌سرمایه‌گذاری در این بخش دامن زده است.

البته باوجود اینکه قیمت‌گذاری دستوری قطعا رانت و فساد ایجاد خواهد کرد، گویا فعلا گریزی از آن نیست و از سوی دیگر، اظهارنظر کارشناسان درباره آسیب‌های قیمت‌گذاری دستوری، این نگرانی و به‌نوعی سوال را ایجاد می‌کند که سرانجام اقتصاد ما به کجا می‌رسد؟

تولیدکنندگان ماشین‌آلات راستی‌آزمایی می‌شوند

کارشناسان اقتصادی می‌گویند برای دستیابی به هدف‌گذاری افق ۱۴۰۴ نیاز به رشد سالانه ۱۶ درصدی تولید مواد معدنی داریم. همچنین طبق آمار اتاق بازرگانی تهران، برای رسیدن به اهداف تعیین‌شده در برنامه سال ۱۴۰۱ برای تولید مواد معدنی نیاز به ۲۵ هزار دستگاه ماشین‌آلات داریم. بنابراین باید ۲۵ هزار دستگاه ماشین‌آلات معدنی طی ۴ سال آینده به این صنعت تزریق شود تا هم به اهداف ۱۴۰۴ برسیم و هم از زمینگیر شدن صنایع معدنی جلوگیری کنیم. همچنین طبق آمار موجود، درحال‌حاضر ۱۵ هزار دستگاه در معادن کشور بالای ۲۰ سال عمر دارند که باید نوسازی شوند. اگرچه برخی از شرکت‌های ایرانی ماشین‌آلات سبک موردنیاز معادن کوچک را تامین می‌کنند اما محصولات تولیدی این شرکت‌ها به‌قدری محدود است که پاسخگوی نیاز تمام معادن نیست. از سوی دیگر این شرکت‌ها به میزان زیادی به واردات قطعه وابسته هستند.
به‌تازگی وزارت صمت برای برطرف کردن این چالش رویکرد محدودیت‌زدایی و تسهیل واردات ماشین‌آلات معدنی را در پیش گرفته است، اما فعالان حوزه معدن بر این باورند که گشایش محسوسی در رفع محدودیت واردات ماشین‌آلات معدنی اتفاق نیفتاده است.
در گزارش امروز صمت، مروری داریم بر آخرین تحولات مربوط به حوزه تامین ماشین‌آلات معدنی.

عکس: آیدا فریدی

جزئیات ضوابط واردات

طبق بخشنامه وزارت صنعت، معدن و تجارت، واردات ماشین‌آلات مشابه ساخت داخل به‌شرط خرید دستگاه‌های رده معدنی از سازندگان داخلی مجاز است. به گزارش معدن نیوز، ابوذر جمشیدوند، مدیرکل دفتر ماشین‌آلات و تجهیزات کشاورزی، ساختمانی و معدنی وزارت صمت در نامه‌ای به دفتر مقررات صادرات و واردات، جزئیات ضوابط واردات ماشین‌آلات معدنی را اعلام کرد.در این نامه آمده است: واردکنندگان می‌توانند نسبت به واردات ماشین‌آلات شامل بیل مکانیکی با توان موتور بالاتر از ۳۵۰ اسب بخار یا وزن کل بالاتر از ۴۰ تن، لودر با توان موتور بالاتر از ۳۱۰ اسب بخار یا وزن کل بالاتر از ۳۰ تن، دامپتراک با وزن بارگیری بالاتر از ۵۰ تن، تراک معدنی با وزن بارگیری بالاتر از ۷۰ تن، بولدوزر با توان موتور بالاتر از ۳۲۰ اسب بخار، گریدر با وزن کل بالاتر از ۲۰ تن و ماشین‌آلات موردنیاز عملیات معدنی زیرزمینی با مجوز معاونت معادن اقدام کنند. در این نامه در خصوص ماشین‌آلات دارای مشابه ساخت داخل، باهدف حمایت از تولید این ماشین‌آلات در کشور و همچنین تداوم و رشد تولید در بخش معدن، مقرر شده است، به ازای خرید هر دستگاه رده معدنی از سازندگان داخلی اجازه واردات ماشین‌آلات تا ۵ سال ساخت با تعداد مشابه خرید از داخل به واحدهای معدنی کشور صادر شود.

جهش در واردات ماشین آلات

معاون امور معادن و صنایع معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه محدودیت‌های ورود ماشین‌آلات درگذشته خیلی متفاوت بوده است، گفت: با اصلاح انجام‌شده در این دستورالعمل جهش قابل‌توجهی در واردات ماشین‌آلات سنگین روی‌داده و شرایط متفاوت شده است.معاون امور معادن و صنایع معدنی وزارت صمت با تاکید بر متفاوت بودن بحث ماشین‌آلات کارکرده با ماشین‌آلات تناژ پایین گفت: بیش از یک سال است که دستورالعمل‌های واردات این ماشین‌آلات اصلاح شده است. به گزارش فارس، رضا محتشمی پور با بیان اینکه محدودیت‌های ورود ماشین‌آلات درگذشته خیلی متفاوت بوده است، تصریح کرد: در دستورالعمل‌های جدید خیلی از محدودیت‌ها برداشته شده است. وی تاکید کرد: نتیجه برداشته شدن محدودیت‌های واردات ماشین‌آلات سنگین جهش قابل صدور مجوز برای واردات در سال گذشته بود. محتشمی پور با بیان اینکه واردات ماشین‌آلات نو و زیر ۵سال کارکرد بدون محدودیت بوده است، ادامه داد: ماشین‌آلات با تناسب معدن امکان ورود داشتند. معاون امور معادن و صنایع معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت با تاکید بر اینکه در بخش ماشین‌آلات سبک محدودیت‌هایی به دلیل حفظ ظرفیت‌های داخلی وجود دارد، افزود: نتیجه اقدامات انجام‌شده، جهش واردات ماشین‌آلات و متفاوت شدن شرایط بود.

رشد ۱۰۰ درصدی تولید داخل

سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس با اشاره به بررسی مشکلات حوزه ماشین‌آلات معدنی و راهسازی، گفت: در جلسه امروز کمیسیون مقرر شد وزارت صمت ادعای تولیدکنندگان درباره تامین نیاز کشور به ماشین‌آلات معدنی را راستی‌آزمایی کند. به گزارش ماین‌نیوز، روح‌اله عباسپور گفت: اعضای کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی در نشست اخیر خود که با حضور معاون صنایع ماشین‌آلات و تجهیزات وزارت صمت و اعضای انجمن تولیدکنندگان ماشین‌آلات معدنی و راهسازی برگزار شد، به بررسی مشکلات حوزه ماشین‌آلات معدنی و راهسازی پرداختند. سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی با یادآوری مسائل مطرح در نشست اخیر کمیسیون صنایع و معادن مجلس، ادامه داد: تولیدکنندگان حوزه ماشین‌آلات معدنی و راهسازی معتقد بودند که باوجود داشتن توانایی تولید ماشین‌آلات متناسب با نیاز کشور، وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و صنعت، معدن و تجارت به دنبال تامین نیاز داخل از طریق واردات هستند.
وی با بیان اینکه بر اساس گزارش ارائه‌شده تولیدات سال گذشته داخلی در این حوزه حدود ۱۰۰ درصد رشد داشته، اضافه کرد: تولیدکنندگان ماشین‌آلات معدنی و راهسازی همچنین از واردات ماشین‌آلات کارکرده با عمر کمتر از ۵ سال گلایه کردند. این نماینده مردم در مجلس یازدهم تصریح کرد: در این نشست مقرر شد وزارت صمت از تقاضا و میزان تولید داخلی ماشین‌آلات معدنی و راهسازی ارزیابی دقیقی داشته باشد و تعیین کند آیا تولیدکنندگان داخلی توانایی پاسخگویی به نیاز بازار را دارند یا خیر؟ سپس در مرحله بعدی اقدامات متناسب با نتیجه این ارزیابی انجام شود. سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس یازدهم با تاکید بر اینکه در حوزه ماشین‌آلات معدنی و راهسازی باید به مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان این حوزه به‌صورت هم‌زمان توجه شود، ادامه داد: درحال‌حاضر حدود ۱۵هزار ماشین‌آلات معدنی فرسوده با ۲۰ سال عمر در کشور وجود دارد که باتوجه به هدف‌گذاری‌های صورت گرفته مبنی بر رشد تولید در معادن باید اقدامات لازم برای نوسازی ماشین‌آلات معدنی انجام شود.

هپکو، بزرگ‌ترین شرکت غرب آسیا

در همین حال استاندار مرکزی گفت: «هپکو» به‌زودی به یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های تولیدکننده ماشین‌آلات معدنی غرب آسیا تبدیل خواهد شد. به گزارش معدن‌نامه، فرزاد مخلص‌الائمه اظهار کرد: شرکت‌ها پیشران اقتصاد کشور هستند و به‌مانند یک لکوموتیو کشور را به دنبال خود می‌کشانند، شرکت هپکو که بعد از یک دوران شکوفایی به خاک افتاده بود الان دوباره به‌روزهای شکوفایی برگشته و به شرکتی تبدیل‌شده که نیاز به اشتغال جدید دارد، شرکت هپکو یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان ماشین‌آلات راهسازی است و به‌زودی یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های تولیدکننده ماشین‌آلات معدنی غرب آسیا خواهد شد. استاندار مرکزی با بیان اینکه هم‌اکنون ستاد معین اقتصاد دریا در استان مرکزی فعال‌شده است، افزود: صنایع دریا محور فراوان در استان مرکزی وجود دارد که هم‌اکنون در ستاد، یگان‌های دریایی فعال‌شده‌اند، همچنین شرکت‌های جدید را در مکران تاسیس کردیم و صنایع استان آماده سرمایه‌گذاری در مکران هستند. مخلص‌الائمه بیان کرد: هدف دولت سیزدهم بر اتمام پروژه‌های نیمه‌تمام است، بالغبر ۸۰ هزار پروژه نیمه‌تمام خرد و کلان در سطح کشور در تمام حوزه‌ها وجود دارد که به‌طبع هیچ‌وقت تمام نمی‌شوند، اما دولت آنها را اولویت‌بندی کرده است، کاری که سال گذشته در حوزه عمرانی انجام‌شده حداقل معادل ۶ یا ۷سال گذشته است و امسال نیز حتما رکورد سال گذشته زده می‌شود. وی ادامه داد: بالغبر ۹۶ کارگاه راهسازی در استان مرکزی فعال است که درگذشته سال‌ها تعطیل بوده است، سال گذشته در حوزه آبرسانی رتبه چهارم جهاد آبرسانی به‌عنوان بزرگ‌ترین پروژه دولت به استان مرکزی اختصاص یافت به‌طوری‌که در گام نخست ۱۰ هزار روستا هدف‌گذاری دولت بود و استان مرکزی باوجود اینکه بارندگی مطلوبی نداشت اما در این زمینه عملکرد خوبی داشته و تنش آبی تعداد زیادی از روستاهای استان رفع شده است.

سخن پایانی

معدن از حوزه‌های استراتژیک در اقتصاد کشور ما است که علاوه بر تامین بخشی از نیازهای ارزی، مواد اولیه بسیاری از صنایع کشور، از سنگ‌های ساختمانی، سیمان و گچ گرفته تا فولاد، سرب، روی، مس و مانند آن را تامین می‌کند. بنابراین ضروری است که تجهیزات و ماشین‌آلات موردنیاز این بخش به‌موقع (از منابع داخلی و خارجی) تامین و نوسازی شود تا کشور درزمینه تولید مواد اولیه موردنیاز دچار مشکل نشود و چرخ تولید کشور از حرکت نایستد.

عزم راسخ شرکت واحد اتوبوسرانی برای تکمیل سرمایش اتوبوس‌ها؛

۶ میلیارد تومان برای تجهیز اتوبوس‌ها به کولر تخصیص یافته است

اصفهان سپیده سلیمی خبرنگار صمت: مدیرعامل شرکت واحد اتوبوسرانی اصفهان و حومه گفت: تاکنون برای تجهیز اتوبوس‌ها به کولر حدود ۶ میلیارد تومان هزینه شده است. تاکید بر استفاده شهروندان از حمل‌ونقل عمومی و خودداری از استفاده از خودروی شخصی همواره یکی از دغدغه‌های مدیریت شهری اصفهان بوده است. از سوی دیگر، شهرداری اصفهان تلاش کرده تا با تکمیل ابرپروژه قطار شهری، توسعه و نوسازی ناوگان اتوبوسرانی و راه اندازی خطوط اتوبوس تندرو در نقاط مختلف شهر، بسترهای لازم برای این هدف را فراهم و شهروندان را به استفاده هر چه بیشتر از حمل و نقل عمومی ترغیب کند.
این موضوع در فصل تابستان که گرمای هوا در برخی از ساعات روز طاقت فرسا می‌شود، از اهمیتی دوچندان برخوردار است. چنانکه شهروندان انتظار دارند سیستم‌های خنک کننده و کولر اتوبوس‌ها روشن و فضای اتوبوس از خنکی مطبوعی برخوردار باشد.

▣ شهروندان مشکلات اتوبوس‌های فاقد کولر را گزارش کنند

شهردار اصفهان در روز ۲۱ تیرماه و در برنامه رادیویی صدای شهر، در پاسخ به پرسش یکی از شهروندان مبنی بر اینکه چرا برخی اتوبوس‌های شهری در فصول گرم سال دارای کولر نیستند، توضیح داده که اکثر اتوبوس‌های درون‌شهری مجهز به کولر هستند و تعداد کمی از این امکان برخوردار نیستند که تلاش می‌کنیم این تعداد نیز مجهز شوند.
علی قاسم‌زاده همچنین از شهروندان خواست تا از طریق تماس با سامانه ۱۳۷ مشکلات اتوبوس‌های فاقد کولر را گزارش کنند تا برای بهبود و رفع مشکل آنها چاره‌اندیشی شود.
مدیرعامل شرکت واحد اتوبوسرانی اصفهان و حومه نیز در همین برنامه رادیویی اعلام کرد که از میان بیش از ۷۰۰ دستگاه اتوبوس شهری حدود ۱۳۰ دستگاه به‌صورت فابریک بدون کولر است که از این تعداد ۸۰ دستگاه اکنون در شهر فعال است.
عباس روحانی همچنین اضافه کرد که مدیریت شهری برای تجهیز اتوبوس‌ها تلاش فراوانی انجام داده و شهروندان می‌توانند ازاین‌پس شماره پلاک اتوبوس‌های بدون کولر را از طریق سامانه تلفنی ۱۳۷به اطلاع مدیریت شهری برسانند تا برای رفع مشکل آنها اقدام شود.
او البته تاکید کرده که به‌لحاظ فنی باید در نظر داشت که طی حرکت اتوبوس‌ها در شهر، بارها درب‌های اتوبوس باز و بسته می‌شود، بنابراین هوای خنک داخل اتوبوس از آن خارج می‌شود و همین امر، تامین کامل سرمایش خودرو را دشوار می‌کند.

وزارت راه و شهرسازی
اداره کل راه و شهرسازی استان تهران
نوبت دوم

آگهی مناقصه عمومی شماره ۱۴۰۲/۹

اداره کل راه و شهرسازی استان تهران درنظر دارد پروژه ذیل را ازطریق برگزاری مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای با ارزیابی کیفی از طریق سامانه تدارکات الکترونیک دولت واگذار نماید.

ردیف	موضوع	شماره مناقصه در سامانه ستاد	تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار (ریال)	برآورد اولیه (ریال)
۱	تخریب، آواربرداری، طراحی ایمن‌سازی گود و اجرای گود و خاکبرداری پروژه ثبت احوال بخش مرکزی تهران	۲۰۰۲۰۰۳۰۲۹۰۰۰۰۱۳	۱،۵۷۰،۴۴۷،۲۸۸	۳۱،۴۰۸،۹۴۵،۷۵۰

کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکتها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد. همچنین ارسال فیزیکی پاکت الف مطابق برنامه زمانی زیر به آدرس مناقصه‌گزار الزامی است. (نوع تضمین یکی از تضامین معتبر در آئین‌نامه تضمین به شماره ۱۲۳۴۰۲ مورخ ۹۴/۹/۲۲ می‌باشد.)

آخرین مهلت زمانی ثبت‌نام و دریافت اسناد: از تاریخ درج آگهی تا ساعت ۰۹:۰۰ مورخ: ۱۴۰۲/۰۶/۰۴
آخرین مهلت زمانی ارسال پیشنهاد در سامانه ستاد و تحویل فیزیکی پاکت الف به دبیرخانه مناقصه‌گزار: ساعت ۰۹:۰۰ صبح مورخ: ۱۴۰۲/۰۶/۱۸
زمان بازگشایی پاکات مناقصه: راس ساعت ۰۹:۳۰ صبح روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۱۸
آدرس مناقصه‌گزار: تهران، خیابان سپهبد قرنی، خیابان کلانتری، پلاک ۸۰، ساختمان شماره ۱ اداره کل راه و شهرسازی استان تهران. **تلفن تماس:** ۸۸۹۲۱۵۰۵ داخلی ۲۲۰۶

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۵/۲۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۵/۲۹
اداره کل راه و شهرسازی استان تهران

شرکت سهامی برق منطقه‌ای کرمان
عطف به نامه شماره اول کنترل پروژه جهت اطلاع
نوبت دوم
شماره ۱۵۲۷۳۷۷

"فراخوان مناقصه عمومی (دومرحله‌ای همزمان با ارزیابی یکپارچه)" به شماره ۱۴۰۲/۳۰

شرکت سهامی برق منطقه‌ای کرمان (به‌عنوان دستگاه مناقصه‌گزار) در نظر دارد خرید ۱۱۰۰ عدد باتری ۲ولتی اسیدی ۴۲۰آمپرساعت (تر) و ۱۱۰ عدد باتری ۲ولتی اسیدی ۶۰۰آمپرساعت(تر) بهمراه جایگاه نگهداری و اتصالات (پیچ و مهره‌ای) و همچنین ۴۰ عدد باتری ۱۲ ولتی ۱۰۰ آمپر ساعت (سیلد) به شماره ثبت ۲۰۰۲۰۰۱۴۰۶۰۰۰۰۲۴ را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد تا ارائه پیشنهاد مناقصه گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

تاریخ انتشار اسناد مناقصه در سامانه: ساعت ۱۲ ظهر روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۹
آخرین مهلت دریافت اسناد مناقصه از سامانه: ساعت ۱۹ روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۴
آخرین مهلت بارگذاری اسناد مناقصه و پاکت‌های پیشنهادی: تا ساعت ۸ صبح روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۱۹
مهلت ارسال اصل پاکت الف: تا ساعت ۸ صبح روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۱۹
زمان و محل بازگشایی پاکات مناقصه: ساعت ۹صبح روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۱۹
ساختمان شماره چهار - طبقه همکف (اتاق جلسات) شرکت سهامی برق منطقه‌ای کرمان.

محل تحویل پاکت الف: کرمان - بلوار شهید عباسپور - اداره دبیرخانه شرکت سهامی برق منطقه‌ای کرمان کدپستی: ۷۶۱۴۶۵۳۱۴۳
تذکر مهم: تحویل نسخه اصل پاکت الف به صورت لاک و مهر شده به آدرس فوق‌الذکر الزامی می‌باشد.
مبلغ و نوع تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار: مبلغ ۳،۵۴۸،۶۰۰،۰۰۰ ریال به‌صورت یک یا ترکیبی از ضمانتنامه‌های مندرج درذیل:
- رسید واریز وجه به شماره شبا IR ۸۱۰۱۰۰۰۰۴۱۰۱۱۲۱۶۳۸۱۶۲۰۲۸ و شناسه واریزی ۳۶۳۱۲۱۶۵۹۲۲۴۵۰۰۸۱۰۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰ بانک مرکزی
- ضمانتنامه بانکی و یا ضمانتنامه‌های صادره از سوی موسسات اعتباری غیربانکی که دارای مجوز فعالیت از سوی بانک مرکزی هستند.
- سایر ضمانتنامه‌های مقرر در بندهای (پ)، (ج)، (چ)، (ح) و (خ) ماده ٤ آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی به شماره ۱۲۳٤۰۲/ت۵۰۶۵۹ هـ مورخ ۹٤/۹/۲۲ و اصلاحیه‌های بعدی آن.
- به پیشنهادهایی که فاقد سپرده یا امضاء، مشروط، مخدوش، سپرده‌های کمتر از میزان مقرر، چک شخصی و نظایر آن و پیشنهادهائی که پس از انقضاء مدت مقرر در آگهی واصل شود مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.
- سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد مناقصه مندرج است.
ضمناً این آگهی در سایت اینترنتی به آدرس‌های http://iets.mporg.ir و www.krec.co.ir و WWW.Tavanir.org.ir در دسترس می‌باشد.

روابط عمومی شرکت سهامی برق منطقه‌ای کرمان

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۵/۲۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۵/۲۹

یادداشت

تولید در معرض آسیب است

پیمان افضل
کارشناس و فعال معدن

هرچند به‌تازگی مانع‌زدایی‌هایی در زمینه واردات ماشین‌آلات معدنی اتفاق افتاده است، اما این تغییرات به‌طورمطلق پاسخگوی نیاز معدنکاری امروز نیست.

ماجرای ممنوعیت واردات ماشین‌آلات، کم و بیش از اول انقلاب تحت‌تاثیر فضای سیاسی و ایده‌آلیستی آن روزها در ایران و جهان، وجود داشت.

در آن دوره بر اثر شعارهای چپ‌گرایانه و ناسیونالیستی سوسیالیستی که با گرایش‌های اسلامی ادغام شده بود، جریانی به نام خودکفایی در همه ابعاد اقتصادی به راه افتاد و به‌تبع آن، با همه کمپانی‌های بزرگ دنیا قطع ارتباط کردیم و قدم در مسیر اختراع مجدد چرخ گذاشتیم.

شاید موضوع این بود که در زمینه ماشین‌آلات معدنی هم مانند خودرو، تصور بر این بود که اگر وارداتی اتفاق بیفتد و معدنکاران به ماشین خوب دسترسی داشته باشند، دیگر محصول تولید داخل را نمی‌خرند، بیکاری پیش می‌آید و صنایع ما از رشد و بالندگی بازمی‌مانند.

پس این محدودیت‌ها کم و بیش از آغاز انقلاب وجود داشت و متاسفانه تصور چپ‌زده‌ای که متاثر از افکار و آرمان‌های دوره شوروی سابق بود، به تشدید این رویکرد منجر شد.

ماشین‌سازی هپکو اراک در سال ۱۳۵۱ با هدف تولید تجهیزات سنگین تاسیس شد. این شرکت که سهام آن در اختیار سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) (۶۰.۷درصد)و برادران رضایی (۳۹.۳درصد)بود، از سال ۱۳۵۴ با همکاری شرکت‌های نویستار اینترنشنال امریکا، پوکلین فرانسه، صنایع سنگین ساکائی ژاپن، دایناپاک سوئد و لوکومو فنلاند به‌شکل رسمی فعالیت خود را آغاز کرد. باتوجه به اینکه پس از انقلاب، توجه به ساخت ماشین‌آلات ساخت‌وساز و ماشین‌آلات معدنی دوباره در دستور کار قرار گرفته بود، طرح توسعه این شرکت با همکاری لیبهر آلمان به اجرا رسید و در سال ۱۳۸۴ این مجموعه با تولید حدود ۳هزار دستگاه انواع ماشین‌های عمرانی و معدنی، توانست نزدیک ۱.۵ درصد از کل تولید سالانه تجهیزات سنگین جهان را به خود اختصاص دهد.

هپکو در سال ۱۳۸۵ به علی‌اصغر عطاریان واگذار شد و روند نزولی فعالیت این شرکت به‌ویژه پس از تشدید تحریم‌های بین‌المللی از زمان دولت احمدی‌نژاد شدت گرفت. بنابراین، برای حمایت از این مجموعه واردات ماشین‌آلات خارجی با منع و محدودیت روبه‌رو شد.

روشن است که این سیاستی کاملا نابجا بود، زیرا یک کارخانه نمی‌تواند بار این‌همه کارخانه را به‌دوش بکشد. آن‌هم کارخانه‌ای که همه اجزا را خودش تولید نمی‌کند و باید بخشی از ملزومات را از خارج کشور وارد کند.

هدف اولیه اعمال این محدودیت‌ها توانمند شدن کارخانه‌های تولیدی داخلی عنوان شد، اما این ادامه همان اشتباهات گذشته است و گویا قرار نیست همچنان قدمی برای تصحیح این مسیر اشتباه برداشته شود. نتایجی حاصل از این اشتباه استراتژیک این است که ماشین‌آلات حوزه معدن سال‌به‌سال فرسوده‌تر شدند، راندمان معادن پایین‌تر آمد و بازار داخلی بیش‌ازپیش دچار کمبود ماشین‌آلات شد و به‌طبع نرخ تجهیزات معدن به‌شکل سرسام‌آوری افزایش یافت.

ماشین‌آلات فرسوده و از رده خارج که امروزه در معادن مورداستفاده قرار می‌گیرد، علاوه بر خسارتی که به حوزه معدنکاری وارد می‌آورند، به‌علت مصرف فراوان سوخت، گاز دی‌اکسیدکربن زیادی تولید می‌کنند که این خود روی تولید بیشتر گازهای گلخانه‌ای موثر است.

علاوه بر این، به‌دلیل فرسودگی، مرتب دچار ایرادات فنی می‌شوند. به‌عنوان‌مثال، نشت روغن پیدا می‌کنند، تجهیزات مستهلک‌شان خرد می‌شود و... که جدا از ضرر و زیان اقتصادی به معدندار، موجب آسیب‌های محیط‌زیستی می‌شوند. علاوه بر این، احتمال ایجاد حوادث و سوانح در هنگام استفاده از آنها زیاد است.

اگرچه در این دولت فعلی، بخشنامه‌هایی برای اصلاح این روند ناصواب صادر شده و اقداماتی انجام گرفته، اما با موانعی که سر راه این کار وجود دارد، در عمل گرهی از مشکل بزرگ ماشین‌آلات باز نشده است.

به‌گمان من، برای حل ریشه‌ای این مشکل باید ورود ماشین‌آلات آزاد شود تا علاوه بر اینکه ناوگان معدنی کشور موردبازسازی و نوسازی قرار می‌گیرد، فرصتی فراهم آید تا مهندسان و تولیدکنندگان ماشین‌آلات، تکنولوژی‌های جدید را موردبررسی قرار دهند و برای مثال، ببینند میزان مصرف سوخت ماشین‌آلات فرسوده و ماشین‌آلات جدید چه تفاوت‌هایی با هم دارند یا میزان راندمان آنها چه تغییراتی کرده است.

برای تحقق این هدف، دولت باید دست از تصدیگری بردارد و دیگر به بهانه حمایت از تولید داخلی، که در عمل وجود ندارد، فعالان بخش صنعت، معدن، کشاورزی و... را دچار مشکل و معضل اساسی نکند.

به‌عنوان‌مثال، در حال حاضر ماشین‌آلات درست و دستگاه‌های خوب آبیاری نداریم و هنوز از شیوه غرقابی استفاده می‌کنیم و به‌این‌ترتیب، ۹۲ درصد هدررفت آب ما در بخش کشاورزی اتفاق می‌افتد.

اگر بتوانیم مصرف آب را در این زمینه حدود ۳۰ تا ۴۰ درصد کاهش دهیم، مشکل آب را کم کرده‌ایم. این اقدامات با دست‌خالی نمی‌شود و نیاز به فناوری روز دارد. علاوه بر موضوع ترمیم روابط خارجی باید روی این مشکل که ورود ماشین‌آلات نو و دست‌دوم را محدود می‌کند، تجدیدنظر شود و جایی باید این مسیر غلط تغییر یابد.

در پایان باید بر این نکته تاکید کرد که ایجاد ممنوعیت و محدودیت برای واردات ماشین‌آلات، حمایت از شرکت هپکو نیست، بلکه سیاستی ضدتولید است که رشد و توسعه معدن را هدف قرار داده است.

گزارش صمت از کم و کیف واردات ماشین‌آلات معدنی

بالش نرم واردات زیر سر معدنکاران

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

معادله حمایت از ماشین‌سازان داخلی با انتخاب بین ممنوعیت واردات یا آزادسازی واردات به‌عنوان یکی از گزینه‌های حیاتی در اقتصاد، چندین سال است که مطرح می‌شود. ممنوعیت واردات می‌تواند بازار تولیدات داخلی را تقویت کند و با تشویق و توسعه آن به حفظ بازارهای داخلی و اشتغال‌زایی بینجامد.

از سوی دیگر، آزادسازی واردات نیز می‌تواند به واردات تجهیزات موردنیاز صنعت معدنی و به تحقق تولید باکیفیت و کاهش هزینه‌های تولید کمک کند. این راهبرد می‌تواند با ارتقای تنوع محصولات و افزایش رقابت‌پذیری بهره‌وری صنعت معدنی را افزایش دهد.

با در نظر گرفتن این ۲ مسئله، انتخاب بین ممنوعیت واردات یا آزادسازی واردات، یکی از چالش‌برانگیزترین تصمیمات حوزه مدیریتی معدن است که باید باتوجه به شرایط داخلی، قدرت تولیدی، توازن بازار و تاثیرات اجتماعی و اقتصادی اتخاذ شود.

حرکت به‌سوی آزادسازی مشروط، تصمیمی است که در معاونت معدنی در دولت سیزدهم گرفته شده، اما این سیاست تا چه اندازه به اهداف خود دست یافته است.

آنچه در گزارش امروز صمت می‌خوانید، نظرات محمدحسین بصیری و حسام‌الدین فرهادی‌نسب، ۲ تن از کارشناسان و فعالان بخش معدن درباره این موضوع است.

عکس: آیدا فریدی

همه سفارش‌های ثبت‌شده در عمل گرفتار تایید نهایی بانک مرکزی هستند و بانک مرکزی هم اجازه واردات ماشین‌آلات معدنی را نمی‌دهد

ماشین‌سازی‌های داخلی باید تولید رقابتی داشته باشند، وگرنه نمی‌توانند تولیداتی باکیفیت نمونه‌های خارجی ارائه دهند؛ باید حداقل در زمینه نرخ عرضه رقابتی باشند

مانع‌تراشی در مسیر تولید

محمدحسین بصیری ـ کارشناس و فعال معدنی: به‌طورکلی ماهیت همه تصمیم‌گیری‌هایی که تا امروز برای بخش معدن اتفاق افتاده، بیشتر در راستای ایجاد خلل در روال اجرای کار بوده؛ به‌این‌ترتیب روش‌های گوناگونی برای مانع‌تراشی بر سر راه تولید به‌کار برده شده است. در زمینه مشکل ماشین‌آلات معدنی وضعیت عجیبی پیش آمده که می‌توان آن را با میوه‌فروشی‌هایی مقایسه کرد که بار خود را درهم می‌فروشند و کسی نمی‌تواند میوه موردنظر خود را جدا کند و خریدار محکوم است هرچه هست و نیست، بردارد.

به‌نظرمن، سیاست در پیش‌گرفته شده تاحدی مثل میوه‌فروشی درهم است که متقاضی حق انتخاب زیادی برای خرید ندارد. میوه‌فروش می‌گوید که گوجه‌فرنگی می‌خواهی آن را در هم بردار، اما حتی گاهی پا را فراتر گذاشته و می‌گوید به‌ازای هر گوجه‌فرنگی باید یک شلغم هم برداری! که البته این موضوع مربوط به دیروز و امروز نیست و نمی‌توان آن را منسوب به یک دوره و یک وزیر دانست. به‌عنوان‌نمونه، وقتی معدنی نیاز به ۱۰۰ دستگاه دامپتراک ۱۰۰ تنی دارد، معدندار باید ۵۰ دستگاه ماشین داخلی بخرد که نرخ آن معادل ماشین‌آلات برند کاترپیلار است، اما کیفیت آن یک‌دهم تولیدات خارجی هم نیست. در اصل معدندار موظف است درباره ماشین‌آلاتی که تولیدات مشابه داخلی دارند، ۵۰ درصد نیاز را از تولیدات داخلی تامین کند، اما چرا باید الزامی برای این کار باشد؟ چرا کیفیت ماشین‌سازی‌های داخلی آن‌قدر بالا نیست یا با نرخ مناسبی ارائه نمی‌شود که مشتریان به‌خودی‌خود استفاده از این ماشین‌آلات را ترجیح بدهند.

بهره از تجربه صنعت شکلات

من همیشه صنعت شکلات را مثال می‌زنم که برای خودم درس‌های بزرگی داشت. در دوره‌ای صنایع شکلات‌سازی یتیم بود و هیچ‌کس به آن کمک نمی‌کرد و رقبایی از ترکیه و چین، بازار ایران را کاملا گرفته بودند. پس شکلات‌سازی‌ها راز بقای خود را در این دیدند که آن‌قدر کیفیت محصولات خود را بالا ببرند و نرخ آن‌قدر رقابتی باشد که دیگر خریداران به‌طرف شکلات‌های خارجی نروند و امروز هرجا که می‌روی محصولات خوب و باکیفیت ایرانی را می‌بینی. همین تجربه شکلات را می‌توان به بقیه صنایع هم تعمیم داد و حتی درباره ساخت ماشین‌آلات معدنی هم آن را به کار گرفت.

ضرورت حمایت از هپکو

دولت باید از هپکو حمایت کند، چون بخشی از صنعت کشور است و کاری بسیار باارزش انجام می‌دهد. بنابراین، وزارت صمت وظیفه دارد که آنها را موردحمایت قرار دهد، اما در مقابل شرط بقا باید تولید باکیفیت قابل‌رقابت با محصولات خارجی باشد. پس باید به‌شدت حمایت شوند،اما حمایت با جیب مردم درست نیست.

ماشین‌سازی‌های داخلی هم در مقابل باید تولید رقابتی داشته باشند و اگر نمی‌توانند تولیداتی باکیفیت نمونه‌های خارجی ارائه دهند، باید حداقل در زمینه نرخ عرضه، رقابتی باشند. اگر نرخ تمام‌شده ماشین‌آلات داخلی کمتر از تولیدات خارجی باشد، کسی که توان خرید دامپتراک‌های غول‌پیکر ۱.۲ میلیون دلاری کاترپیلار و کوماتسو را ندارد، محصول داخلی را با نصف نرخ تهیه می‌کند. به‌این‌ترتیب، با حمایت معدنکاران، تولیدات داخلی با رضایت کامل خریداری خواهد شد. روالی که در کشور ما جریان دارد، این است که دستگاه دامپتراکی که تولید داخل یا به‌عبارت‌بهتر، مونتاژ داخلی است، نه کیفیت قابل‌رقابتی با محصولات خارجی دارد و نه قیمتی کمتر و با قوانین تکلیفی تولیدکنندگان و معدنکاران وادار به خرید می‌شوند. خلاصه کلام اینکه، تولید داخلی کشور باید رقابتی یا از نظر کیفی یا کمی قابل‌رقابت با محصولات دیگر کشورها یا برندهای معتبر باشد. طبق قانون در شرایط فعلی واردات به‌صورت یک‌به‌یک بوده و به‌ازای خرید یک ماشین داخلی، اجازه واردات یک ماشین خارجی صادر می‌شود که این هم به‌نظر من، طرح موفقی نخواهد بود.

گذشته درخشان هپکو

تجهیزات و ماشین‌آلات معدنی جزو محصولات خاص است و تولیدکننده‌های کمی در سراسر دنیا توان ساخت آنها را دارند و فعال شدن ماشین‌سازی‌های داخلی نهایت آرزوی ما و اتفاق بسیار مبارکی است. کارخانه هپکو توان بالایی برای ساخت ماشین‌آلات و تجهیزات دارد که شاید در کمتر جایی از دنیا وجود داشته باشد. این کارخانه پیش‌تر بولدوزرهایی تولید می‌کرد که بسیار خوب و باکیفیت بود. در مقام مقایسه، چندی پیش من از یک ماشین‌سازی فعال در ترکیه بازدید کردم که ۳.۵ هکتار مساحت داشت و در این فضا، تجهیزات کارخانه‌های فولاد ساخته می‌شود و من خودم شاهد بودم که از همه دنیا سفارش داشتند. اما کارخانه هپکو با مساحتی قریب به ۱۰۰ هکتار، که چند ده‌برابر بزرگ‌تر از آن کارخانه کوچک در ترکیه است، توان تولید خود را از دست داده و این تراژدی بسیار تلخی است و جای تاسف دارد که این کارخانه بسیار عظیم کشور ما یا دیگر ماشین‌سازی‌ها بهترین تجهیزات را دارند، اما متروک مانده‌اند و تولید قابل توجهی ندارند. البته بعضی از قسمت‌ها هست که تولید آنها به‌صورت‌انحصاری در دست تعداد معدودی از شرکت‌ها است. به‌طورمثال، گیربکس و موتور دامپتراک‌های غول‌پیکر ویژگی‌های منحصربه‌فردی دارند و تنها تعداد انگشت‌شماری از تولیدکننده‌ها در جهان توان تولید این قطعات خاص را دارند. اما ساخت بدنه دامپتراک هم چیز کمی نیست. به‌راحتی در کارخانه هپکو ساخته می‌شود. علاوه بر این، هپکو قابلیت و توان تولید بسیاری از تجهیزات سنگین مثل کرین‌های بنادر (جرثقیل‌های غول‌پیکر بنادر و...) را دارد، اما متاسفانه در این زمینه هم رونق چندانی ندارد. این رکود در بخش صنعت و اقتصاد گریبان آنها را هم گرفته است. پس کمک به این کارخانه‌ها بسیار ارزنده است، اما نه با فشار به مردم و تولیدکنندگان و نه اینکه از جیب مردم هزینه شود تا این کارخانه‌ها موردحمایت قرار گیرند.

پیچ تنظیم واردات

حسام‌الدین فرهادی‌نسب ـ کارشناس و فعال معدنی: متاسفانه سیاست‌ها و عملکردها در موضوع ماشین‌آلات در چند سال گذشته روال مساعدی نداشته و به زیان معدنکاران منجر شده است. رفع محدودیت‌هایی که در حال حاضر درباره آن صحبت می‌شود، هنوز به مرحله عملیاتی نرسیده و تنها مجوز واردات صادر شده است، بنابراین همچنان مشکلات مربوط به واردات سر جای خود هست و قصه پرغصه ماشین‌آلات و تجهیزات، که یکی از مهم‌ترین ارکان معدنکاری است؛ همچنان ادامه دارد. سال ۹۹ کل درخواست‌هایی که برای واردات ماشین‌آلات ثبت شد، تقریبا ۱۳۰ دستگاه بود و به‌واسطه سیاست‌های انقباضی که آن زمان در پیش گرفته شده بود، هرکدام از معاونت‌های معدنی که سر کار می‌آمدند، پیچ واردات را شل و سفت می‌کردند. یکی می‌گفت کلا واردات ممنوع است، دیگری می‌گفت به‌خاطر حمایت از تولید داخلی نمی‌توان این کار را انجام داد و به‌این‌ترتیب در نهایت در سال ۹۹، تنها ۱۳۰ ماشین ثبت درخواست شد.

توجه به آیین‌نامه اجرایی معادن

این در حالی است که طبق ماده ۱۰۹ و ۱۱۰ آیین‌نامه اجرایی معادن به‌منظور حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری در بخش معدن، ورود ماشین‌آلات مجاز است و هیچ تعرفه‌ای نباید برای آن درنظر گرفت، اما همان‌طور که اشاره شد، به‌واسطه سلیقه‌هایی که حاکم بود، قانون را کنار گذاشته و به بخشنامه‌ها چسبیده‌ایم. در سال ۱۴۰۰، با تغییر معاونت معدنی، این عدد به ۶۰۰ دستگاه رسید و با سیاستی که در پیش گرفته شد، اجازه ثبت درخواست را صادر کردند. سال ۱۴۰۱ در مجموع هر دو معاونت ماشین‌آلات و بازرگانی، ۲هزار و ۳۰۰ دستگاه، ثبت سفارش کردند. به‌این‌ترتیب، انتظار می‌رفت که اتفاق خوبی در زمینه نوسازی ناوگان ماشین‌آلات معدنی رخ دهد و برای مثال، بیل ۴۰۰ که در حال حاضر نرخ نو آن در امارات حدود یک میلیون درهم (چیزی در حدود ۱۳ میلیارد تومان) است، در بازار داخلی کاهش پیدا کند، اما در عمل این اتفاق نیفتاد و نرخ این دستگاه همچنان در بازار ایران با اختلافی فاحش (در حدود ۲۷ میلیارد تومان) عرضه می‌شود. بنابراین به‌نظر می‌رسد که واردات ماشین‌آلات هنوز به مرحله‌ای نرسیده است که نرخ بازار داخلی را کنترل کند و به‌عبارت‌بهتر، هنوز در حد ثبت سفارش باقی مانده است.

آمار واردات گمرک

اگر نگاهی به آمار گمرک بیندازیم، سال ۱۴۰۱ واردات ماشین‌آلات معدنی با کد ۸۴۲۹ نسبت به سال قبل از آن در کل ۱۵ درصد رشد داشته، در حالی که میزان ثبت سفارش از ۶۰۰ به ۲هزار و ۳۰۰ رسیده است. یعنی ثبت سفارش چیزی حدود ۴۰۰ درصد افزایش داشته، اما واردات ماشین‌آلات تنها ۱۵ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

ماشین‌آلات فرسوده شده‌اند

این دلیل روشنی است که نشان می‌دهد سیاست‌ها چندان تغییری نکرده است. حتی شاید بتوان گفت با گذاشتن این بالش نرم زیر سر معدنکاران، حساسیتی که تا پیش‌ازاین روی موضوع کمبود ماشین‌آلات وجود داشت، کاهش یافته و فرصتی که ممکن بود به فرض به تصمیم‌گیری در رده‌های بالا یا به صدور حکم حکومتی منجر شود، در عمل از دست رفته است. اشکالی که در مباحث مربوط به ماشین‌آلات وجود دارد، این است که بیشتر دستگاه‌های موجود که در حال حاضر مورداستفاده هستند، بیش از ۴۰ سال عمر دارند و واردات آن به دوره صدارت آقای محلوجی برمی‌گردد و در سال‌های ۶۲ یا ۶۳ وارد کشور شدند و بیش از ۴۰ سال از عمرشان می‌گذرد. بعد از آن دوره، ورود ماشین‌آلات با دست‌انداز روبه‌رو شد. حالا اگر تعداد دستگاه‌هایی که برای خاک‌برداری و برداشت معدنی پروژه‌های برنامه‌های ششم و هفتم نیاز بوده و آنچه برای تحقق دورنمای معدن و سند تحول معدنی لازم است را در نظر بگیریم، خواهیم دید که چه اجحاف بزرگی به بخش معدن شده است.

قربانی سیاست‌های غلط گذشته

باید اینجا بر این نکته تاکید کنیم که ما با ماشین‌سازی‌های داخلی از جمله هپکو دعوایی نداریم، زیرا این ماشین‌سازها هم مانند ما، قربانی سیاست‌های غلط گذشته و حکمرانی نادرست شده‌اند و امروز ما ۲ طیف، که درگیر این مشکل هستیم، همدرد هستیم. بنابراین، نباید از این شرایط سوءاستفاده شود و هریک دیگری را تخریب کند. اما برای اینکه بدانیم از اساس جایگاه تولید ماشین‌آلات داخلی چگونه است، باید گفت که مجموع توان تولید ۶ یا ۷ شرکت داخلی در نهایت هزار دستگاه در سال است که هپکو قول تولید ۶۰۰ دستگاه از این مجموعه را داده است. تجربه نشان داده دستیابی به این عدد شدنی نیست و هیچ مجموعه‌ای نمی‌تواند در مدت‌زمانی کم دست به تولید انبوه بزند. به‌عبارت‌دیگر، ساخت ماشین‌آلات نیازمند زمان است. به‌هرحال، هپکو قول داده سالانه ۶۰۰ دستگاه تولید کند و به‌این‌ترتیب، طرح فوق که قرار بود با کمک صندوق بیمه انجام گیرد، مورداستقبال قرار نگرفت.

در انتظار تیک نهایی

در نهایت همان‌طور که گفته شد، متاسفانه زمان طلایی که معدنداران می‌توانستند قبل از آغاز پروژه‌های عظیم ساخت‌وساز در عمان و عربستان، تجهیزات موردنیاز خود را خریداری کنند، از دست رفت و امروز دیگر مانند آن زمان ماشین‌آلات فراوان نیست، زیرا بازار ساخت‌وساز منطقه داغ شد و دستگاه‌ها در این پروژه‌ها درگیر شده‌اند. علاوه بر این، از سال ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۱ دلار افزایشی سرسام‌آوری پیدا کرد. اگر فرض کنیم همین امروز مشکل واردات ماشین‌آلات در وزارت صمت هم حل شود، باز هم این گره همچنان ناگشوده باقی می‌ماند، زیرا همه سفارش‌های ثبت‌شده در عمل گرفتار تیک یا تاییدنهایی بانک مرکزی هستند و بانک مرکزی هم اجازه واردات ماشین‌آلات معدنی را نمی‌دهد و باوجوداینکه معدندار، گمرک و معاونت معدنی هر سه در تلاش‌اند تا این مشکل به گونه‌ای حل شود، اما با کارشکنی بانک مرکزی روبه‌رو هستند و می‌گویند دلار حاصل از صادرات یا باید در تالار دوم عرضه شود یا با مکانیسم‌هایی که خود تعریف می‌کنند، واردات صورت گیرد و با این پیچیدگی‌ها، جلوی واردات ماشین‌آلات را گرفته و معضل واردات ماشین‌آلات را به معادله‌ای چندمجهولی تبدیل کرده‌اند.

گلایه‌های قدیمی

گلایه ما این است که از اساس و ابتدا باید در زمان طلایی معدندار اجازه پیدا می‌کرد تا ماشین‌آلات خوب را با قیمتی پایین‌تر وارد می‌کرد که جلوی آن گرفته شد و این فرصت از دست رفت. دیگر اینکه آن زمانی که دلار نرخ پایین‌تری داشت و واردات به‌صرفه و قیمت‌ها تا حدودی منطقی بود، باید ممنوعیت واردات ماشین‌آلات برداشته می‌شد که باز هم نشد و در نهایت همین الان هم که گفته می‌شود مسیر واردات باز شده؛ در عمل بانک مرکزی با حربه تیک آخر! جلوی واردات را گرفته و باوجوداینکه ثبت سفارش بیش از ۴۰۰ درصد افزایش داشته، اما مطابق آمار گمرک، واردات تنها چیزی حدود ۱۵ درصد افزایش پیدا کرده که این به‌خودی‌خود فریاد بلندی است که نشان می‌دهد چه اتفاقی در حوزه معدن در حال رخ دادن است و چه سرنوشتی برای این حوزه رقم خواهد خورد.

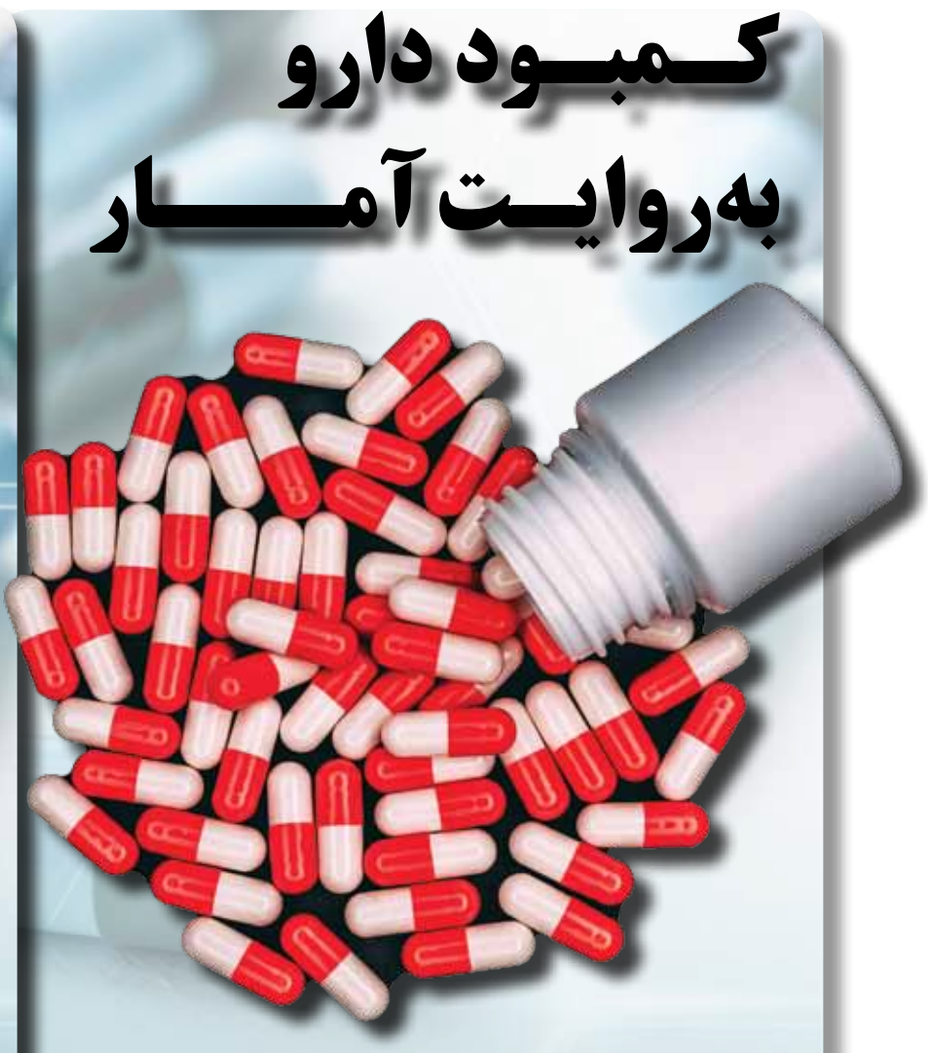

سخن پایانی

باتوجه به اینکه هزینه تعمیرات و زمان خواب ماشین‌آلات فرسوده موجود در بخش معدن بسیار بالا است، هزینه تولید معدنی به‌طورمعناداری افزایش می‌یابد، از سوی دیگر به گواهی فعالان بخش معدن مجوز مشروط واردات هم نتوانسته است گرهی از کار فروبسته معدنکاران باز کند.

بنابراین، لازم است باتوجه جدی و رفع موانع موجود در مسیر واردات نسبت به رفع این مشکل اقدام کرد تا به قول معروف؛ نه سیخ بسوزد و نه کباب.

کمبود دارو به‌روایت آمار

کیمیا ملکی- هرچند معضل کمبود در همه سال‌ها برای برخی از داروهای خاص وجود داشته، اما سال گذشته این چالش به مرز بحران رسید. اگر بخواهیم دقیق‌تر موضوع کمبود دارو را ریشه‌یابی کنیم بد نیست گذری به ۲۲ تیر سال ۱۴۰۱ داشته باشیم که ارز ۴هزار و۲۰۰ تومانی دارو حذف و ارز نیمایی جایگزین آن شد. حذف ارز ۴هزار و ۲۰۰ تومانی، نرخ داروهای وارداتی را چندین برابر کرد، تولید را نیز با مشکلات تامین ارز برای واردات مواد اولیه مواجه کرد.

این اتفاقات منجر به کاهش تولید انواع دارو در کارخانه‌ها شد. در ادامه نابسامانی‌ها در حوزه دارو آنچه نباید می‌شد، شد و می‌توان گفت بودجه سال ۱۴۰۲ بدون توجه به نگرانی‌ها بدترین سال را برای صنعت دارو نسبت به سال‌های گذشته رقم زد و نمایندگان مجلس شورای اسلامی پیشنهاد ۶۹ هزار میلیارد تومانی دولت برای یارانه دارو در سال ۱۴۰۲ را تصویب کرد. مجموع عوامل به کاهش امروز ارز تامین دارو منجر شده است که در ظاهر دارای ابعادی گسترده‌تر از آنچه عنوان می‌شود، دارد.

اینفوگرافی: سامان شرف‌الدین

آگهی مناقصه عمومی (نوبت اول)

شرکت خدماتی شهرک صنعتی اشتهارد در نظر دارد پروژه تهیه ولکه گیری آسفالت معابر سطح شهرک صنعتی اشتهارد را از طریق مناقصه عمومی به پیمانکاران دارای حداقل رتبه ۵ رشته ابنیه یا راه و باند از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با شرایط ذیل واگذار نماید:

۱- موضوع مناقصه: تهیه و لکه گیری آسفالت معابر شهرک صنعتی اشتهارد

۲- محل اجرای پروژه: شهرک صنعتی اشتهارد

۳- مدت زمان اجرای پروژه: ۶ ماه

۴- حدود برآورد: ۲۲۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ (دویست و بیست میلیارد) ریال

۵- مهلت و محل توزیع اسناد: محل توزیع اسناد دفتر شرکت خدماتی شهرک صنعتی اشتهارد واقع در بلوار ابوریحان، جنب مسجد امام سجاد(ع) و مهلت توزیع از تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۱ لغایت ۱۴۰۲/۰۶/۱۴

۶- مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: ۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ (یک میلیارد ریال) به صورت ضمانتنامه بانکی معتبر یا چک تضمین بانکی به حساب ۴۹۴۴۴۴۹۱۹۶ و شماره شبا IR790120002000000494444491 و شناسه ملی ۱۴۰۰۳۹۳۱۸۹۰ به نام شرکت خدماتی شهرک صنعتی اشتهارد

۷- محل و تاریخ بازگشایی پاکات: بازگشایی پاکات الف، ب و ج در روز ۱۴۰۲/۰۶/۲۰ راس ساعت ۱۳ در دفتر شرکت خدماتی شهرک صنعتی اشتهارد می‌باشد.

پاکت الف: ضمانتنامه

پاکت ب: اسناد هویتی، تمکن مالی و رزومه پیمانکار به علاوه اسناد مناقصه

پاکت ج: پیشنهاد قیمت به انضمام آنالیز بها

۸- شرکت خدماتی شهرک صنعتی اشتهارد در رد یا قبول کلیه پیشنهادات مختار است.

۹- هزینه چاپ آگهی بر عهده برنده مناقصه است.

۱۰- هزینه دریافت اسناد مناقصه ۵.۰۰۰.۰۰۰ (پنج میلیون ریال) می‌باشد که متقاضیان بایست به حساب شرکت خدماتی شهرک صنعتی اشتهارد واریز و با ارائه فیش واریزی اسناد مناقصه را دریافت نمایند.

۱۱- ارائه معرفی‌نامه و تصویر گواهینامه صلاحیت پیمانکاران و تصویر آخرین تغییرات شرکت جهت دریافت اسناد الزامی می‌باشد. لازم به ذکر است در صورت عدم تمایل نفرات اول و دوم و سوم برنده در مناقصه جهت انعقاد قرارداد سپرده ایشان به نفع کارفرما ضبط خواهد شد. اطلاعات تکمیلی در اسناد مناقصه ذکر گردیده و متقاضیان می‌توانند جهت دریافت اسناد مناقصه به آدرس کیلومتر ۵ جاده اشتهارد به بوئین‌زهرا، شرکت شهرک‌های صنعتی اشتهارد مراجعه نمایند.

شرکت خدماتی شهرک صنعتی اشتهارد

اصلاحیه برنامه زمانی مناقصه‌های عمومی یک‌مرحله‌ای با ارزیابی کیفی

زمانبندی مناقصه‌های عمومی یک‌مرحله‌ای با ارزیابی کیفی

شرکت شهرک‌های صنعتی هرمزگان با موضوع‌های «تکمیل فاز ۲ معابر (به متراژ تقریبی خاکبرداری ۵۶۳۳۰۸ مترمکعب، خاکریزی ۲۱۶۷۹ مترمکعب و طول ۱۶۰۴ متر) ناحیه صنعتی جرون به مدت ۱۸ ماه شمسی و تکمیل خیابان‌های (به متراژ تقریبی خاکبرداری ۱۷۹۲۰,۲۴ مترمکعب، خاکریزی ۲۰۰۷۲,۲۸ مترمکعب) ناحیه صنعتی فرآورده‌های نفتی بندرعباس به مدت ۸ ماه شمسی و انجام عملیات اجرایی سیستم آبیاری قطره‌ای فاز یک (به طول تقریبی ۷,۵ کیلومتر) و احداث ایستگاه پمپاژ در شهرک صنعتی خلیج‌فارس به مدت ۶ ماه شمسی» به شرح ذیل تغییر یافت.

الف- تهیه اسناد مناقصه: از تاریخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۲ لغایت ۱۴۰۲/۰۵/۳۰ تا ساعت ۱۹:۰۰

ب- بارگذاری اسناد مناقصه از طریق سامانه ستاد: حداکثر تا روز سه‌شنبه تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۱۴ ساعت ۱۳:۰۰

* ارسال پاکت الف بصورت حضوری (مهر و لاک شده) حداکثر تا روز سه‌شنبه تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۱۴ ساعت ۱۳:۰۰

پ- بازگشایی پاکات ارزیابی و (الف و ب و ج): روز یکشنبه تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۱۹ از ساعت ۹:۰۰

شناسه: ۱۵۵۱۰۴۰

شرکت شهرک‌های صنعتی هرمزگان

آگهی تغییرات هیات‌مدیره انجمن صنفی کارفرمایی کاربری‌سازان

(تولیدکنندگان تجهیزات پشت کامیون و کشنده‌ها)

به موجب صورتجلسه مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۳ هیات‌مدیره، باتوجه به تبصره ۳ ماده ۲۲ اساسنامه انجمن فوق (غیبت بیش از سه جلسه در طول یک‌سال به‌عنوان استعفای شخص از سمت هیات‌مدیره محسوب می‌شود) جناب آقای عبدالرضا سپهوند مستعفی و جناب آقای پیام ارشادی (علی‌البدل اول) جایگزین نامبرده گردیده که تا تاریخ ۱۴۰۴/۰۸/۲۸ مورد تایید می‌باشد.

هیات‌مدیره انجمن صنفی کارفرمایی کاربری‌سازان

نوبت دوم م الف ۴۲۲

هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

آگهی موضوع ماده ۳ قانون ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیتی ثبتی و اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۲۴۰۰۱۰۰۲۴۱۳ مورخ ۱۴۰۲/۴/۲۱ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک بندر گناوه تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای حاجی حیاتی فرزند سردار به شماره شناسنامه ۸۵۲۹ کدملی ۳۵۳۹۲۷۵۲۹۰ صادره از گناوه را نسبت به ششدانگ عرصه و اعیان یک باب خانه به مساحت ۵۷۸/۰۸ متر مربع در قسمتی از پلاک ۹۱۷ اصلی واقع در امامزاده گناوه خریداری مع‌الواسطه از آقای سیدحیات موسوی و شرکاء محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. صدور سند مالکیت مانع مراجعه متضرر به مراجعه ذیصلاح قضایی نمی‌باشد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۵/۱۴ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۵/۲۹

محمد چهابدار، رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان گناوه

نوبت دوم م الف ۴۲۳

هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

آگهی موضوع ماده ۳ قانون ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیتی ثبتی و اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۲۴۰۰۱۰۰۲۴۱۲ مورخ ۱۴۰۲/۴/۲۱ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک بندر گناوه تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقای مهرداد اعتمادی‌نژاد فرزند حمید به شماره شناسنامه ۳۵۳۰۱۲۱۲۲۳ کدملی ۳۵۳۰۱۲۱۲۲۳ صادره از گناوه را نسبت به ششدانگ عرصه و اعیان یک باب خانه به مساحت ۲۵۱/۷۶ مترمربع در قسمتی از پلاک ۹۱۷ اصلی واقع در امامزاده گناوه خریداری مع‌الواسطه از آقای سیداحمد حسینی و شرکاء محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. صدور سند مالکیت مانع مراجعه متضرر به مراجعه ذیصلاح قضایی نمی‌باشد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۵/۱۴ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۵/۲۹

محمد چهابدار، رئیس ثبت اسناد و املاک شهرستان گناوه

گپ و گفت

پافشاری دولت بر قیمت‌گذاری دستوری دارو

کیمیا ملکی- صحبت از دردهایی است که درمان دارد؛ اما چه درمانی؟ اینجا درد بیماری شما را از پای در نمی‌آورد، بلکه صحبت از نبود دارو است. در این کمبود داروهایی که درد امروز و دیروز بیماران و خانواده‌های آنها نیست و هر روز بر فهرست آنها افزوده می‌شود، بازار نسخه‌پیچان ناصرخسرو داغ شده است. در واقع کمبود دارو درد همیشگی بیماران است که هیچ درمانی ندارد. سال گذشته در هر ماه کشور با کمبود نوعی از دارو مواجه بود و پس از گذشت مدتی صحبت از کمبود دارویی دیگر می‌شد.

گاهی کمبود دارو جان عزیزی را می‌گیرد و گاهی تهدید از دست رفتن جان نیست، بلکه ادامه زندگی پر از رنج و مصیبت است.

برخی معتقدند نمایندگان بی‌توجه به نگرانی‌ها و پیش‌بینی‌های صورت‌گرفته به‌جای بودجه ۱۰۵ تا ۱۶۰ هزار میلیارد تومانی یارانه دارو و تجهیزات پزشکی، به اختصاص بودجه ۶۹ هزار میلیارد تومانی رای دادند و این تراژدی را رقم زدند. نکته دردناک این است که به‌عقیده فعالان این حوزه به‌نظر می‌رسد اگر دولت برای تامین دارو اقدام عاجل بین‌سازمانی انجام ندهد، در ۲ تا ۳ ماه آینده در زمینه داروهای بیمارستانی و ساده با کمبود جدی مواجه خواهیم شد.

به‌هرحال باوجود هشدارهایی که از سال ۱۴۰۱ داده شده بود، هیچ اقدامی صورت نگرفت و مسئولان محترم رویه «چو فردا شود، فکر فردا کنیم» را پیش گرفتند. در این بین واژه‌های افزایش نرخ دلار، تورم، گرانی و کمبود دارو به هم گره‌خورده است؛ کلافی که دیگر بازشدن‌اش به آسانی ممکن نیست. در حقیقت زنگ هشدار کمبود دارو چند سالی است که به صدا در آمده و در ماه‌های اخیر هم برخی مسئولان و شرکت‌های داروسازی درباره این کمبودها هشدار داده بودند. هشدارها شنیده شد، اما جدی گرفته نشد و اقدامی برای پیشگیری از کمبود دارو صورت نگرفت. بی‌توجهی به مشکلات حوزه دارو، امروز دامن بیماران بزرگسال و کودک را گرفته و در مواقعی شاهد مرگی غم‌انگیز هستیم؛ مرگی که علت آن قطعا بی‌تدبیری است.

صمت برای بررسی بیشتر عوامل موثر بر کمبود دارو به گپ‌وگفت با علیرضا رئیسی، سخنگوی سابق وزارت بهداشت پرداخت.

▣ چرا دولت از بخش خصوصی حمایت‌های لازم را انجام نمی‌دهد؟

باید از ظرفیت بخش خصوصی برای کمک به بهبود شرایط بد دارو استفاده کرد. بخش خصوصی به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ بخشی که در حال حاضر تولید دارند و درصد کمی از بخش خصوصی که به‌دلیل مشکلات ارزی مواد اولیه موردنیاز آنها تامین نمی‌شود. در حقیقت موضوع اصلی تخصیص ارز است و اگر دولت در این زمینه از بخش خصوصی حمایت کند، شرکت‌های دارویی توانایی خوبی در تولید دارو دارند. بخش خصوصی باوجود مشکلات بسیاری که در مسیر تولید دارو قرار گرفته، توانسته در روند تولید بسیار موفق عمل کند؛ بر همین اساس باید روی تولید داخلی دارو سرمایه‌گذاری بیشتری کرد.

▣ بیمه‌ها در وضعیت بحرانی دارو چه نقشی دارند؟

اگر قرار است باتوجه به تغییرات نرخ ارز شاهد افزایش نرخ تمام‌شده دارو باشیم، این تفاوت نرخ نباید روی دوش مردم باشد و باید بیمه‌ها آن را پوشش دهند. شرکت‌های بیمه‌ای باید تکلیف را روشن کنند.

▣ چه عواملی بر کمبود دارو موثر است؟

۳ نکته کلیدی درباره داروها همیشه مطرح است؛ وجود دارو، کیفیت دارو و نرخ دارو که باید هر ۳ به‌صورت همزمان مدیریت شود؛ به‌بیانی دیگر دارو باید موجود باشد، کیفیت خوبی داشته باشد و با نرخ مناسب به‌دست مصرف‌کننده برسد. در واقع هر ۳ مورد مذکور اثر مستقیمی در درمان بیمار دارد و خلل در هر یک می‌تواند ضربه بدی به این روند بزند. البته تجویز دارو نیز می‌تواند چهارمین عامل تاثیرگذار باشد. اتفاقی که در ۳ سال اخیر رخ داده، ناشی از تغییر نرخ ارز و کم‌وکیف تخصیص آن است. متاسفانه برنامه مشترکی بین سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، بیمه‌ها، سازمان غذا دارو و بخش خصوصی وجود ندارد. در بخش خصوصی به هماهنگی قوی‌تر، مدیریت تولید و مدیریت مالی به‌منظور تامین اعتبار نیاز داریم.

قیمت‌گذاری دستوری چه تاثیری بر حوزه دارو گذاشت؟

صحبت فقط تغییر نرخ مواد اولیه نیست، بلکه در کل هزینه تمام‌شده تولید دارو بسیار افزایش داشته و برخی از شرکت‌های دارویی به‌دلیل افزایش هزینه‌های تولید زیانده شده‌اند، این در حالی است که دولت با پافشاری بر قیمت‌گذاری دستوری باعث تعطیلی برخی از شرکت‌های دارویی که دخل‌وخرج آنها جور در نمی‌آمد، شد. هنگامی که برنامه مشخصی نداریم و نرخ ارز نیز ثبات ندارد، واضح است که با آشفتگی بازار دارو مواجه می‌شویم.

▣ راه‌حل مشکل کمبود دارو چیست؟ اصلا می‌توان به بهبود شرایط امیدوار بود؟

با در نظر گرفتن فصل و برخی از عوامل تاثیرگذار، میزان مصرف دارو در کشور مشخص است و دستیابی به این آمار برای سازمان غذا و دارو کار زمان‌بری نیست. همچنین تولید داخلی یا خارجی و نرخ دارو مشخص است. راهکار اصلی این است که با بررسی این آمار در نهایت هزینه‌های لازم برای تامین این مقدار دارو محاسبه و کنار گذاشته شود.

کمبود دارو این بار گریبان هموفیلی‌ها را گرفت

وضعیت قرمز فاکتور ۸

خون‌ریزی از محل بی‌تدبیری

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

در بودجه ۱۴۰۲کل کشور، بودجه دارو ۶۵ همت (هزار میلیارد تومان) تعیین شده است. این میزان بودجه در حالی برای بخش دارو تعیین شد که فعالان حوزه دارو مدت‌ها بود نسبت به کمبودها هشدار داده و میزان بودجه موردنیاز برای رفع این کمبودرا نیز اعلام کرده بودند، اما از آنجایی که در بسیاری از موارد گوش شنوایی برای نظرات کارشناسی وجود ندارد، اکنون گرفتار نابسامانی در حوزه دارو هستیم.

اظهارات درباره بازار دارو چنان متناقض است که گویی درباره شرایط ۲ کشور مختلف است؛ از سویی مردم در شبکه‌های اجتماعی از مشکلات جست‌وجوهای طولانی برای پیداکردن دارو و گرانی آن می‌گویند و از سوی دیگر سازمان غذا و دارو اعلام می‌کند در حوزه تامین مشکل حادی نداریم. این بار دیگر صحبت از گرانی یا کمبود یک کالا مانند گوشت و مرغ نیست؛ «حرف حرف جان است»!

صمت در این گزارش به بررسی وضعیت این روزهای بازار دارو پرداخته است.

گوش‌های شنوا کجا هستند؟

مدت‌هاست که صحبت از کمبود دارو است اما گوش شنوایی نیست. به‌نظر می‌رسد وضعیت بدتر نیز خواهد شد؟ این را به‌دلیل تعطیلی یکی از شرکت‌های بزرگ داروسازی، درست در دوره کمبود حاد دارو می‌گویم. حالا با گذشت ۵ ماه از سال ۱۴۰۲، کمبودهای دارویی حسابی خودنمایی می‌کنند و همان‌طور که پیش‌بینی شده بود، بودجه واردات دارو و تامین مواد اولیه برای ۳ ماه جوابگو بوده و باید اقدام عاجلی صورت داد تا وارد بحران کمبود دارو نشویم. این بار اما بحران دامن هموفیلی‌ها را گرفته و بیماران این دسته در جست‌وجوی دارو گرفتار این داروخانه و آن داروخانه شده‌اند.

دسترسی به دارو برای خانواده‌های بیماران هموفیلی سخت شده و ماه‌هاست داروی فاکتور ۸، داروی موردنیاز برای درمان و پیشگیری از خونریزی در افراد مبتلا به هموفیلی به زحمت پیدا می‌شود. کار به جایی رسیده که عده‌ای دارو را از همدیگر قرض می‌گیرند و برخی هم چند ماهی می‌شود که دارو به دست‌شان نرسیده است. خونریزی‌های داخلی مکرر و در نهایت معلولیت و خانه‌نشینی ساده‌ترین اتفاقی است که ممکن است برای افراد مبتلا به هموفیلی بیفتد. چندی پیش خانواده‌های کودکان مبتلا به هموفیلی نامه‌ای به رئیس‌جمهوری نوشتند و با گلایه از مشکلات تامین دارو، درخواست تسهیل شرایط خرید داروهای بیماری‌های خاص را مطرح کردند. اعتراض این افراد به نبود داروست؛ «داروی «همليبرا»، تنها راه نجات کودکان هموفیلی ضدفاکتور؛ دارویی که به‌دلیل داشتن مشابه داخلی دیگر نباید وارد شود، اما ظاهرا تولید داخل هم جوابگوی تامین نیاز نیست.

وزیر بهداشت سکوت پیشه کرده است!

احمد قویدل، رئیس سابق کانون هموفیلی درباره کمبود دارویی در کشور و واکنش وزارت بهداشت به این موضوع در گفت‌وگو با صمت گفت: متاسفانه از اواخر سال گذشته شاهد اطلاع‌رسانی‌هایی ازسوی سازمان غذا و دارو بوده‌ایم که بیشتر شبیه اطلاع‌رسانی فعالان مدنی و اجتماعی حوزه سلامت بود. مگر مسئولان کشور فعالان مدنی هستند که نسبت به کمبود دارو ابراز نگرانی می‌کنند؟ رئیس سازمان غذا و دارو، معاون وزیر است و باید برنامه و سیاست‌گذاری‌هایی را در نظر بگیرد که کشور دچار چنین چالشی نشود. بی‌شک کمبود دارو در حوزه هموفیلی ریشه‌ای در کمبودهای دارویی کشور دارد.

وی افزود: باوجود کمبود دارویی که به‌وضوح مشاهده می‌شود، وزیر بهداشت اصرار به تامین بودن دارو دارد و مکررا «کمبود» را تکذیب می‌کند. این باورکردنی نیست که وزیر و رئیس سازمان غذا و دارو و نمایندگان مجلس از اوضاع بحرانی تامین دارو بی‌خبر باشند. تداوم این سکوت، رنج روحی و روانی را بر درد و رنج جسمانی بیماران می‌افزاید.

قویدل ضمن تاکید بر ضرورت تصمیم‌گیری درست ازسوی وزارت بهداشت و سازمان غذا و دارو برای بهبود وضعیت دارو اظهار کرد: باید همیشه وزارت بهداشت در اولویت اختصاص بودجه‌ها و حتی برداشت از صندوق ذخایر ارزی باشد تا در تامین نیازهای این حوزه دچار مشکل نشویم، اما متاسفانه در کمال شگفتی شاهدیم که این اولویت به حوزه بهداشت و درمان داده نشده و در نتیجه آن سهم بهداشت و درمان در سبد هزینه‌ای خانوار به‌شدت افزایش پیدا کرده است؛ به‌طوری که یک فرد بازنشسته برای درمان بیماری‌هایی که ناشی از سالمندی است باید درگیر هزینه‌هایی شود که با میزان مستمری دریافتی‌اش تناسبی ندارد.

رئیس سابق کانون هموفیلی ضمن تاکید بر کمبود دارو به‌ویژه در حوزه بیماران هموفیلی بیان کرد: متاسفانه بحران در حوزه داروی بیماران هموفیلی تداوم دارد. با این حال وزیر بهداشت سیاست سکوت را در زمینه این بحران اتخاذ کرده و سایر مدیران نیز از این سکوت پیروی می‌کنند، در حالی که نتیجه این کمبودها کاهش شدید کیفیت زندگی این دست از بیماران است.

▣ مجلس ورود کند

قویدل با انتقاد از عملکرد مجلس شورای اسلامی در زمینه پیگیری شرایط دارو بیان کرد: متاسفانه برخی نمایندگان مجلس نیز در قالب فعالان مدنی ظاهر می‌شوند و تنها نسبت به بروز بحران دارویی اطلاع‌رسانی کرده و هشدار می‌دهند. حتی واکنش مجلسی‌ها به کمبود دارو تنها به ارسال نامه به رئیس‌جمهوری محدود می‌شود؛ اقدامی که تاکنون چند بار انجام شده و آخرین مورد نیز به خرداد سال جاری بازمی‌گردد. معمولا نتیجه این نامه‌نگاری‌ها نیز یک دیدار است و اطلاع‌رسانی نسبت به اینکه «آگاه باشید! کشور در حوزه دارو به سمت بحران می‌رود.»

وی افزود: انتظار جامعه هموفیلی ایران از نمایندگان مردم مجلس آن است که با فراخواندن وزیر بهداشت به مجلس و اخذ توضیحات به شفاف شدن فرآیند ایجاد این مشکل و افق رفع آن کمک کنند.

▣ مشکل تامین ارز

رئیس سابق کانون هموفیلی با اشاره به نتایج تصمیم‌گیری‌های غلط و چالش‌هایی که در پی آن ایجاد می‌شود، گفت: تا حدود ۸ ماه پیش نزدیک ۷۰ درصد بازار داروی «فاکتور۸ » به تولیدکننده داخلی سپرده شده بود؛ تا اینکه از حدود ۸ ماه پیش این شرکت برای تامین مواد اولیه دچار مشکل شد. بخشی از دلیل مشکل تامین مواد اولیه به تحریم و بخش دیگر هم به مشکلات مدیریتی که در خود شرکت به‌وجود آمد، برمی‌گشت. به هر ترتیب شرکت دیگر قادر به تولید داروی موردنظر به میزان کافی نشد و سقف تولیدش باوجود مصرف ماهانه ۵۴ هزار ویال ۵۰۰ یونیکی، نهایت به ۱۰ هزار ویال کاهش یافت؛ یعنی دسترسی بیماران نیازمند فاکتور ۸ به دارو به یک‌باره به‌شدت کم شد. حال ۸ ماه است که بیماران این حوزه برای تامین دارو مشکل دارند و سازمان غذا و دارو تقصیر را به گردن شرکت می‌اندازد و از سوی دیگر وزیر بهداشت نیز اصل کمبود دارو را نمی‌پذیرد؛ در حالی که برآورد میزان داروی موردنیاز سالانه این بیماران حساب و کتاب سختی ندارد و کافی است میزان مصرف داروهای مربوط به بیماران هموفیلی را در یک سال ملاک قرار دهند. وی با بیان اینکه همیشه سیاست‌گذاری‌های غلط بحران‌زا است، افزود: طی یک سیاست غلط، تامین نیاز داروهای نوترکیب به یک شرکت واگذار و واردات داروهای مشابه تولید داخل ممنوع و محدود شد. توجیه این تصمیم نیز همان مصوبه‌ای است که تاکید دارد اگر دارویی در داخل تولید می‌شود دیگر نظیر خارجی آن نباید وارد شود. حالا اما شرکت تولیدکننده دچار مشکل شد و در نتیجه اعمال سیاست‌گذاری غلط، مشکل یک شرکت نوپا به مشکل یک کشور تبدیل شد. این در حالی است که دولت مسئول مردم است و نمی‌تواند بگوید چون کارخانه و خط تولید با مشکل مواجه شده، دارو نیست.

▣ استدلال‌های بحران‌ساز

قویدل با ابراز تاسف نسبت به نداشتن ذخایر دارویی در کشور اظهار کرد: مگر می‌شود کشوری که در منطقه خاورمیانه و در معرض انواع تحریم‌های امریکا قرار دارد، ذخیره دارویی نداشته باشد. کشوری که برای حداقل ۶ ماه تا یک سال ذخیره دارویی نداشته باشد، با هر بحران ساده‌ای در جهان دچار بحران می‌شود و دسترسی مردم آن به دارو سخت‌تر خواهد شد.

وی با انتقاد از سیاست ممنوعیت واردات دارویی که مشابه داخلی دارد، اظهار کرد: در هر ثانیه داروهای جدیدی به بازار جهانی دارو وارد می‌شود. این چه استدلالی است که ابتدا باید از تولید داخل استفاده و در صورت کمبود دارو وارد کنیم؛ به‌ویژه در زمینه تامین داروی بیماری‌های خاص شرایط کاملا متفاوت است، چراکه این داروها همیشه در بازار جهانی موجود نیست و براساس میزان مصرف تولید می‌شود.

▣ حضور مافیای دارو در بازار

رئیس سابق کانون هموفیلی با اشاره به اینکه برخی معتقد به حضور مافیا در بازار دارو هستند، گفت: مافیای دارو، روابط و ضوابط غلط است. در سازمان غذا و دارو روابط و ضوابطی تعیین می‌شود که مافیا تولید می‌کند و در عین حال همه در جست‌وجوی مافیای دارو هستند. سازمان غذا و دارو سال‌ها فهرست دارویی کشور را بست و اجازه نداد داروهای جدید وارد این فهرست شود که همین موضوع مافیا به‌وجود می‌آورد.

▣ راهکار چیست؟

قویدل در بیان راهکارهایی برای بهبود شرایط بازار دارو گفت: نباید تامین دارو انحصاری شود؛ همچنین باید فهرست دارویی کشور همیشه باز باشد و از داروهایی که در دنیا تولید می‌شوند استقبال شود. در نهایت تاکید می‌کنم که کشور باید ذخیره دارویی مناسب داشته باشد.

> وزیر بهداشت سیاست سکوت را در زمینه بحران کمبود دارو اتخاذ کرده و سایر مدیران نیز از این سکوت پیروی می‌کنند

دولت باید پاسخگوی کمبود دارو باشد؛ نه مجلس

همایون سامه‌یج، عضو کمیسیون بهداشت مجلس درباره کمبود دارو به‌ویژه داروی بیماران هموفیلی در گفت‌وگو با صمت گفت: جلسات بسیاری برای پیگیری مشکل کمبود دارو برگزار شده و چندین بار رئیس کمیسیون بهداشت مجلس درباره این موضوع در صحن علنی مجلس صحبت کرد، اما درباره کمبود داروهای مختص بیماران هموفیلی تاکنون صحبتی نشده و امیدواریم رسانه‌ها پیگیر این موضوع از دولت باشند. در واقع کار اجرایی دست دولت است.

وی در ادامه افزود: درباره بدهی وزارت بهداشت به ارگان‌های مختلف و کاهش میزان آن و افزایش برگشت پول به وزارت بهداشت نیز چانه‌زنی‌های بسیاری شده که به تبع تاثیرگذاری‌های خاص خود را داشت. بی‌شک هیچ کس دلش نمی‌خواهد بیماران به‌دلیل کمبود دارو رنج بکشند یا از بین بروند، اما این وضعیت بحرانی کمبود دارو قابل‌پیش‌بینی بود و از ابتدا نیز هشدارهایی در این باره داده شده بود.

▣ به مجلس مربوط نیست

عضو کمیسیون بهداشت مجلس ضمن تاکید بر اینکه دولت باید پاسخگوی کمبود دارو باشد، نه مجلس، بیان کرد: باید دلایل کمبود دارویی کشور را از بخشی که مسئولیت اجرایی این موضوع را دارد، یعنی دولت جویا شوید. کمیسیون بهداشت مجلس قبل از تصویب بودجه ۱۴۰۲ برای دارو مخالفت خود را بیان کرد، اما متاسفانه ترتیب اثری داده نشد.

▣ دلیل چیست؟

سامه‌یج در بیان دلیل اصلی ایجاد بحران دارو اظهار کرد: دلیل اصلی مشکلات دارویی کشور کمبود نقدینگی است که در نهایت باید از سازمان برنامه و بودجه پیگیری شود. اگر با واردات نیز موافقت نمی‌شود به‌دلیل کمبود ارز است.

> باید دلایل کمبود دارویی کشور را از بخشی که مسئولیت اجرایی این موضوع را دارد، یعنی دولت جویا شوید

سخن پایانی

بیماری هموفیلی مانند شکستن دست و پا نیست؛ اگر داروی این بیماری به‌موقع دریافت نشود، نتیجه‌اش معلولیت فرد است. با این توصیف می‌توان گفت واردات داروی هملیبرا با حذف بسیاری از هزینه‌های اضافی موجب صرفه‌جویی در بخش سلامت می‌شود. یک بیمار هموفیلی نیازمند تزریق سالانه ۱۲ بار این دارو است و در این صورت می‌تواند مثل یک فرد سالم زندگی باکیفیتی داشته باشد. باید دوزهای ۲۵۰، ۵۰۰ و ۷۵۰ این دارو برای سنین مختلف موجود شود. اگر بیمار هموفیلی دارو را به‌موقع مصرف نکند ممکن است قسمتی از بدن‌اش دچار نقص شود.

اعضای کانون هموفیلی ایران می‌گویند کمبود داروهای بیماران هموفیلی همچنان ادامه دارد و باورکردنی نیست که وزیر، رئیس سازمان غذا و دارو و نمایندگان مجلس از این اوضاع بحرانی بی‌خبر باشند. بیماران هموفیلی ایران جمعیتی حدود ۱۳هزار نفره هستند و انتظار آنها از نمایندگان مجلس این است که با فراخواندن وزیر بهداشت به مجلس و شفاف‌سازی شرایط، راهکاری عملیاتی برای رفع مشکل آنها و خانواده‌های‌شان در نظر بگیرند.

بررسی تبعات تورم مسکن در شهرهای جدید و حومه تهران

سنگر آخر خریداران ملک تهدید شد

در سال‌های اخیر در نتیجه تورم شدید مسکن، تعداد زیادی از خانه‌اولی‌ها، برای خانه‌دار شدن به شهرهای حومه‌ای مهاجرت کردند.

این در حالی است که افزایش محسوس نرخ مسکن در ۲ شهر حومه‌ای پایتخت (پردیس و پرند) در ماه‌های اخیر، بسیاری از متقاضیان بازار مسکن را از این شهرها نیز رانده است.

این شرایط، سنگر آخر خریداران مصرفی ملک در شهرهای حومه‌ای را نیز با تهدید جدی مواجه کرده و به‌دنبال آن، وزن خریدهای سرمایه‌ای از بازار مسکن حومه را در مقایسه با خرید مصرفی، افزایش داده، در مقابل، وزن خریدهای مصرفی از بازار مسکن حومه به‌میزان محسوسی افت کرده است.

مشاهدات از تازه‌ترین وضعیت بازار معاملات مسکن در شهر جدید پردیس با استناد به فایل‌های مشاوران املاک، نشان می‌دهد، متوسط نرخ هر مترمربع آپارتمان در این شهر، برای واحدهای مسکن مهر، حدود ۳۰ تا ۳۵ میلیون تومان است. این نرخ مربوط به واحدهای مسکن مهر آماده و قابل‌سکونت است، در حالی که نرخ هر مترمربع از این واحدها در نیمه اول سال قبل متوسط ۱۶ میلیون تومان بود.

عکس: مسکن

افزایش فاصله نرخ مسکن با قدرت خرید متقاضیان و سبقت تورم در بازار مسکن حومه نسبت به بازار مسکن تهران، منجر به تغییر نسبت نرخ مسکن پایتخت به ۲ شهر جدید پرند و پردیس شده، از سوی دیگر، این کاهش فاصله، دست‌کم در ۱۲ سال گذشته بی‌سابقه بوده است. هم‌اکنون نسبت نرخ مسکن پایتخت به شهر جدید پردیس به ۱.۹ برابر رسیده، به این معنا که متوسط نرخ مسکن تهران هم‌اکنون ۱.۹ برابر متوسط نرخ مسکن در شهر جدید پردیس است. این نسبت بین ۲ شهر تهران و شهر جدید پرند به ۲.۹ برابر رسیده است. نسبت متوسط نرخ مسکن تهران به میانگین نرخ مسکن پردیس در شرایطی کاهش یافته که این نسبت اوایل دهه ۹۰ و زمان ساخت پروژه‌های مسکن مهر حدود ۳ برابر بود. به این معنا که متوسط نرخ مسکن در شهر تهران در این مقطع زمانی ۳ برابر میانگین نرخ مسکن در شهر جدید پردیس بود. همین نسبت در دوره اوج جهش نرخ مسکن شهر تهران یعنی در سال ۹۹، به ۳.۲ برابر افزایش یافت. با استمرار جهش نرخ مسکن در شهر تهران، افزایش فاصله نرخ مسکن با قدرت خرید متقاضیان و همچنین رشد شدید اجاره‌بها در پایتخت، ابتدا تقاضای مصرفی و سپس تقاضای سرمایه‌ای خرید ملک و بعد از آن تقاضای اجاره‌نشینی، به‌سمت شهرهای جدید اطراف تهران، کشیده شد. مسکن در این گزارش، علت افزایش نرخ مسکن در شهرهای حاشیه‌ای تهران را از نگاه کارشناسان بررسی کرده است.

طرح‌های سودمند برای ساماندهی بازار مسکن

هادی عباسی، معاون مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی در رابطه با افزایش نرخ مسکن در شهرهای حومه تهران به مسکن گفت: در شرایط فعلی، افزایش تورم، بازار مسکن را با جهش افسارگسیخته مواجه کرده و این موضوع به‌طبع بر افزایش نرخ ملک در شهرهای حومه پایتخت نیز تاثیرگذار بوده است. باوجود تمام مشکلات، وزارت راه و شهرسازی سعی در ساماندهی بازار مسکن دارد.

وی در ادامه توضیح داد: ساخت مسکن مهر با هدف خانه‌دار کردن اقشار کم‌درآمد اجرایی شد و باوجود گرانی‌های اخیر توانست بخش زیادی از افرادی را که از خرید خانه در تهران ناامید بودند، خانه‌دار کند. بنابراین، این تجربه توانست با افزایش تولید مسکن در حومه پایتخت، موثر واقع شود. همچنین، دولت سیزدهم سعی دارد با اجرایی کردن پروژه نهضت ملی مسکن، گام موثری در آرامش بازار مسکن بردارد، از این‌رو مشکلاتی را که بر سر راه این هدف بزرگ قرار دارد، باید از پیش‌رو برداشت و به آینده این طرح امیدوار بود.

برخی کارشناسان نظری مبنی بر به بن‌بست رسیدن بازار ملک دارند که درست نیست، چراکه سیاست‌ها و طرح‌های زیادی برای بهبود اوضاع مسکن در کشور در نظر گرفته شده است و مطمئنا می‌تواند در آینده سودمند باشد.

مزیت ساخت مسکن تدریجی

معاون مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی گفت: یکی از طرح‌های سودمند برای بهبود شرایط بازار، ساخت مسکن تدریجی است،زیرا خانه‌دار شدن با طرح مسکن تدریجی شرایط زندگی بهتری را برای ساکنان شهرهای مختلف بدون تحمیل هزینه اولیه فراهم می‌آورد و می‌تواند باعث اشتغالزایی شود.

به‌گفته این کارشناس مسکن، سرمایه افراد برای ساخت خانه زمانی می‌تواند منجر به خانه‌سازی شود که دولت با تخصیص زمین مناسب و ارزان، گامی در راستای کاهش هزینه‌های ساخت بردارد. در این راستا، دولت می‌تواند با پرداخت تسهیلات بانکی مناسب و کم‌بهره، سرعت ساخت مسکن را افزایش دهد.

عباسی خاطرنشان کرد: مزیت ساخت مسکن تدریجی، کاهش هزینه ساخت است. براساس برنامه‌ریزی، این نوع مسکن، یک‌طبقه ساخته خواهد شد و هزینه کمتری نسبت به بلندمرتبه‌سازی دارد. به‌دلیل اینکه در مسکن تدریجی بخشی از بنا ساخته و مابقی به‌مرور زمان تکمیل می‌شود، هزینه ساخت اولیه در این شیوه ساخت، باز هم کمتر خواهد شد. در این طرح متقاضیان می‌توانند با احداث بخشی از ملک در آن ساکن شوند و به‌تدریج به تکمیل بخش‌های دیگر ساختمان بپردازند. پیش‌نیاز این اقدام نیز تامین زمین به مقدار کافی است که باید به‌صورت جدی در دستور کار دولت قرار گیرد.

> سرمایه افراد زمانی می‌تواند منجر به خانه‌سازی شود که دولت با تخصیص زمین مناسب و ارزان، گامی در راستای کاهش هزینه‌های ساخت بردارد

هزینه‌های سرسام‌آور در شهرهای بزرگ

سعید آسویار، نایب‌رئیس هیات‌مدیره انجمن صنفی انبوه‌سازان مسکن در رابطه با افزایش افسارگسیخته نرخ مسکن در تهران و شهرهای حومه‌ای به مسکن گفت: افزایش ۱۰۰ درصدی نرخ مسکن در شهرهای اطراف تهران به‌ویژه پردیس و پرند قابل پیش‌بینی بود و این موضوع جای تاسف دارد. همچنین، باید گفت این رشد افسارگسیخته به همین‌جا ختم نمی‌شود و باز هم شاهد افزایش نرخ مسکن در این شهرها خواهیم بود.

وی افزود: جدا از پردیس و پرند؛ شهرهایی مانند دماوند، فردیس، هشتگرد، اندیشه و... نیز با این افزایش نرخ روبه‌رو هستند. علت هم این است که شهروندان به‌دلیل گرانی مسکن و بالا رفتن اجاره‌بها، توانایی تقبل چنین هزینه‌هایی را ندارند و مجبور می‌شوند برای زندگی به این شهرها مهاجرت کنند.

تغییر شغل انبوه‌سازان به‌دلیل شرایط اقتصادی

آسویار خاطرنشان کرد: موضوع دیگر این است که با افزایش نرخ ملک، زمین و عوارض شهرداری در تهران، ساخت‌وساز به‌شدت کاهش یافته و بیشتر معاملات به‌سمت خرید ساختمان‌های قدیمی از خانه‌های نوساز بهتر است.

اتفاق عجیبی که در حال حاضر در بازار مسکن رخ داده، این است که از یک‌سو، دولت سعی دارد تولید مسکن را افزایش دهد و از سوی دیگر، به‌علت مشکلات اقتصادی و افزایش نرخ مصالح، کارگاه‌های ساختمانی یکی پس از دیگری در حال تعطیلی هستند، به‌طوری‌که کمابیش از هزار و ۲۰۰انبوه‌ساز شهر تهران، قریب به ۶۰۰ نفر از آنها باقی مانده و اغلب با تغییر شغل خود به‌سمت مشاغل دیگری نظیر خریدوفروش زمین، واسطه‌گری ملکی و حتی کشاورزی رفته‌اند.

نایب‌رئیس هیات‌مدیره انجمن صنفی انبوه‌سازان، در جواب این سوال که نابسامانی بازار ملک به سوءمدیریت برمی‌گردد یا مشکلات اقتصادی به مسکن گفت: به‌طبع زمانی که بازار بزرگی مانند مسکن به چالش می‌خورد، عوامل زیادی در آن دخیل هستند، بنابراین هم مشکلات اقتصادی و هم سوءمدیریت، تاثیر زیادی در شرایط فعلی گذاشته‌اند. زمانی که تولید جایگاه خود در اقتصاد را از دست می‌دهد، تورم عمومی و در نهایت رشد نرخ نهاده‌های ساختمانی منجر به رشد نرخ تمام‌شده و مسکن می‌شود. این موضوع نه‌تنها امسال بلکه در تمام سال‌ها گذشته نیز رخ داده است و موضوع جدیدی نیست.

آسویار افزود: نبود تعادل بین عرضه و تقاضا در بازار ملک در چند سال گذشته وجود داشته است. وقتی مسکن کافی برای پاسخگویی به تقاضا نیست، به‌طورقطع رشد نرخ مسکن اتفاق می‌افتد.

وی در پایان گفت: سال‌ها است که با عرضه پایین مسکن و عدم‌رغبت سازندگان به ساخت مسکن مواجهیم، اما امیدواریم طرح نهضت ملی مسکن بتواند تاحدودی به تقاضای انباشته مسکن پاسخ دهد. به‌هرحال، اگر می‌خواهیم تعادل میان عرضه و تقاضا ایجاد کنیم، باید سخت تلاش کنیم و از بخش خصوصی حمایت بیشتری شود. به‌نظر می‌رسد متوسط تورم سال ۱۴۰۲ کمتر از تورم سال ۱۴۰۱ نیست، بنابراین اگر در خوش‌بینانه‌ترین حالت، شاهد جهش نرخ مسکن در امسال نباشیم، حداقل به‌میزان تورم عمومی کشور، افزایش نرخ مسکن رخ خواهد داد.

> با افزایش نرخ ملک، زمین و عوارض شهرداری در تهران، ساخت‌وساز به‌شدت کاهش یافته و بیشتر معاملات به‌سمت خرید ساختمان‌های قدیمی رفته است

سخن پایانی

به‌دلیل ارزان‌تر بودن نرخ مسکن و اجاره‌بها در شهرهای حومه‌ای نسبت به پایتخت، شاهد مهاجرت شدید به این مناطق بوده و هستیم.

هرچند، بخشی از واحدهای مسکونی حومه هم‌اکنون به محل سکونت گروه‌های فاقد مسکن تبدیل شده، اما شواهد و تحقیقات نشان می‌دهد این افراد که در نتیجه جهش مکرر نرخ و اجاره مسکن به‌صورت موقت به حومه مهاجرت کرده‌اند، به‌محض کسب توانمندی مالی برای سکونت در پایتخت، به شهر تهران بازخواهند گشت. اگرچه پیش از این، عرضه مسکن در حومه با قیمتی کمتر از نرخ و اجاره مسکن در تهران، زمینه مهاجرت از سایر شهرها و استان‌ها به حومه پایتخت را فراهم می‌کرد که با گرانی ملک این موضوع در حال کمرنگ شدن است. جمعیت تهران در طول یک قرن گذشته حدود ۴۵ برابر شده، هرچند برای محاسبه درست جمعیت پایتخت، باید جمعیتی که به‌صورت روزانه از حومه به تهران به‌منظور انجام فعالیت‌های شغلی و ... سفر می‌کنند و شباهنگام به حومه بازمی‌گردند نیز، در این محاسبه به‌شمار آورده شوند. در شرایط فعلی، خرید خانه در هر نقطه از کشور برای بسیاری از مردم آرزو شده است و باید هرچه سریع‌تر فکری به حال اوضاع نابسامان بازار مسکن کرد.

یادداشت

پیامدهای منفی ساخت‌وساز غیرقانونی

سیدعلی شاه‌صاحبی
کارشناس مسکن

مهاجرت بی‌رویه به شهرها و تراکم جمعیت شهری، گسترش ناموزون و غیراصولی ساختمان‌ها را در پی دارد. بناهایی که به‌یک‌باره همچون قارچ از دل زمین سر درمی‌آورند، بی‌آنکه کمترین اصول فنی و معماری در ساخت‌وساز آنها اعمال شود که قطعا ظهور آنها آثار و تبعات منفی فراوانی را در پی خواهد داشت و علاوه بر آن، در ساخت‌وسازهایی هم که با اخذ پروانه ساخت نیز انجام می‌پذیرد، گاهی مالکان از حدود و ثغور پروانه، پا را فراتر نهادند و خارج از ضوابط مربوط، مبادرت به احداث بنا مازاد بر پروانه می‌کنند که در این رهگذر نقش شهرداری‌ها به‌عنوان اصلی‌ترین محور مقابله با این قبیل تخلفات ساختمانی نمود بیشتری خواهد داشت.

شهرداری علاوه بر کنترل و نظارت بر ساخت‌وساز در محدوده شهر، در زمینه حریم شهر نیز وظایف مشابهی دارد؛ از جمله جلوگیری از ساخت‌وساز غیرمجاز، غیراصولی و غیراستاندارد در محدوده حریم شهرها برعهده شهرداری‌ها است. طبق ماده یک قانون «تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آنها» اجرای طرح‌های عمرانی از جمله احداث و توسعه معابر، تامین خدمات شهری و تاسیسات زیربنایی و کنترل و نظارت بر احداث هرگونه ساختمان و تاسیسات و سایر اقدامات مربوط به توسعه و عمران در داخل محدوده شهر بر دوش شهرداری‌ها است. کنترل و نظارت بر احداث هرگونه ساختمان در محدوده شهر برعهده شهرداری‌ها گذاشته شده و وظیفه شهرداری‌ها با رعایت مقررات ماده ۵۵ و ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها، صدور پروانه ساختمانی است، اما شهرداری‌ها در جلوگیری از ادامه عملیات ساختمانی ساختمان‌های بدون پروانه در محدوده شهر نیز مجوزهای قانونی دارند که در ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها مقرر شده است. با استناد به مواد ۱۰۰ و ۱۰۱ قانون شهرداری‌ها و ماده ۲ و تبصره ۵ ماده ۳ قانون تعاریف محدوده حریم شهر، روستا، شهرک و نحوه تعیین آنها صدور پروانه ساختمانی و دیگر مجوزهای قانونی مذکور در مواد فوق‌الذکر در حریم شهرها جزو وظایف شهرداری‌ها تلقی می‌شود و شهرداری طبق قانون باید بر همه مراحل طراحی، کنترل و در جریان احداث بنا نظارت کند. طبق بند ۲۴ ماده ۵۵ همین قانون، شهرداری در شهرهایی که نقشه جامع شهر تهیه شده، مکلف است طبق ضوابط نقشه مذکور در پروانه‌های ساختمانی نوع استفاده از ساختمان را قید کند، در صورتی که خلاف مندرجات پروانه ساختمانی در منطقه غیرتجاری محل کسب و پیشه یا تجارت دائر شود، شهرداری مورد را در گروه مقرر در تبصره یک ماده ۱۰۰ این قانون مطرح می‌کند. در راستای اجرای دقیق ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها و همچنین آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ قانون نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان که توجه ویژه‌ای در جلوگیری از بروز تخلفات ساختمانی دارد، برخورد قاطع و حداکثری با تخلفات ساختمانی و افرادی که در انجام وظایف اجرایی و نظارتی خود قصور داشته‌اند، ضروری است. یکی از دلایل ساخت‌وسازهای غیرمجاز، کم بودن جریمه‌های گروه ماده ۱۰۰ است که امیدواریم با افزایش جریمه‌های گروه ماده ۱۰۰ شاهد کاهش ساخت‌وساز بدون پروانه باشیم. باتوجه به اینکه رشد قارچ‌گونه ساختمان‌های غیرمجاز تهدید اصلی برای جان مردم است، بر این اساس باید مسئولان راهکارهای خود را هرچه سریع‌تر در زمینه مقابله با این موضوع به مرحله اجرا دربیاورند، بنابراین به نظر باید ساخت‌وسازهای غیرقانونی تخریب شوند، زیرا با جریمه، میزان خسارت وارده جبران نمی‌شود. همچنین، تخریب این واحدها درس عبرتی برای دیگران می‌شود تا دیگر به‌صورت غیرقانونی اقدام به ساخت آپارتمان نکنند. گاهی جریمه‌های دریافتی شهرداری تبدیل به راه گریزی برای متخلفان شده است که به‌صورت غیرقانونی ملک و آپارتمان خود را بسازند. متاسفانه پدیده شوم تخلفات بی‌شمار ساخت و سازهای غیرمجاز در شهر، معضلی است که بازنده آن مردم و شهرداری و برنده آن سودجویان ساخت و سازهای غیرمجاز هستند و آمار بالای جرم و جنایت و معضلات اجتماعی نیز از نتایج منفی این تخلفات محسوب می‌شود. سازمان بازرسی کل کشور نیز به‌عنوان عالی‌ترین مرجع نظارتی عهده‌دار وظیفه اجرای صحیح قوانین است، طی چند سال گذشته سازمان بازرسی، رویکرد مناسبی درباره موضوع مربوط به جامعه مطابق ضرورت‌های موجود، تبیین و اجرایی و در راستای تحقق آن، بازرسی‌ها و نظارت‌های لازم را انجام داد و هشدارهایی را برای پیشگیری از وقوع تخلف یا جرم صادر کرد و اگر درست و مطابق قوانین و مقررات، تصمیم‌گیری شود، آرای دیوان عدالت اداری هم در تاثیر این کار قانونی قرار می‌گیرد و شرایطی به‌وجود می‌آید که از تنش‌های اجتماعی کم شود و شهروندان از ساخت‌وسازها راضی شوند. همچنین کنترل و نظارت بر احداث هرگونه ساختمان در محدوده شهر برعهده شهرداری‌ها گذاشته شده و وظیفه شهرداری‌ها با رعایت مقررات ماده ۵۵ و ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها، صدور پروانه ساختمانی است. کنترل و نظارت بر احداث هرگونه ساختمان در محدوده شهر بر دوش شهرداری‌ها گذاشته شده و وظیفه شهرداری‌ها با رعایت مقررات ماده ۵۵ و ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها، صدور پروانه ساختمانی است، اما شهرداری‌ها در جلوگیری از ادامه عملیات ساختمانی ساختمان‌های بدون پروانه در محدوده شهر نیز مجوزهای قانونی دارند که در ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها مقرر شده است. در راستای اجرای دقیق ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها و همچنین آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان که توجه ویژه‌ای در جلوگیری از بروز تخلفات ساختمانی دارد، برخورد قاطع و حداکثری با تخلفات ساختمانی و افرادی که در انجام وظایف اجرایی و نظارتی خود قصور داشته‌اند، ضروری است.

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

یادداشت

بازار مسکن نیاز به برنامه‌ریزی دارد

محمد علیزاده
کارشناس بازار مسکن

عدم‌تناسب خانه‌های خالی با تعداد خریداران در سال‌های اخیر باعث بروز مشکلات زیادی برای اقشار کم‌بضاعت جامعه شده است. موضوعاتی که در حال حاضر برای بهبود بازار مسکن مطرح می‌شود، آن‌چنان که باید کارساز نیست، بلکه دولت باید سیاست‌هایی را اجرایی کند که برای قشر متوسط رو به پایین، عرضه مدیریت‌شده مسکن را به‌همراه داشته باشد.

معمولا هدف قشرهای مختلف مردم از خرید و فروش در بازار مسکن، تلفیقی از رفع نیاز و سرمایه‌گذاری است. مسکن، از جمله بازارهای جذابی است که توانسته طی سال‌های گذشته بخش اعظمی از سرمایه افراد را به خود جذب کند.

گرچه سوددهی بالای مسکن در چندساله اخیر به این مسئله دامن زده، اما در طول زمان، تمایل افراد نسبت به سرمایه‌گذاری در این بازار، با فراز و فرود همراه بوده است. وضعیت اقتصادی، مقدار درآمد، حجم ساخت‌وساز، نرخ تورم و دلار به‌همراه مسائل دیگر، بر رکود و رونق بازار مسکن تاثیر می‌گذارد.

بخش مسکن به مدیریت ویژه نیاز دارد. افزایش تولید مسکن به‌طورکلی اقدام مناسبی است و ما هرچقدر بتوانیم مسکن تولید کنیم و عرضه را افزایش دهیم، به ثبات بیشتر بازار مسکن کمک کرده‌ایم. در شرایط فعلی تنها می‌توانیم عرضه را زیاد کنیم تا عرضه و تقاضا در بازار مسکن به هم نزدیک شوند. چنانچه بتوانیم به این کار سرعت دهیم، می‌توانیم بازار مسکن را کنترل کنیم.

بنابراین، می‌توان تولید را با اعطای تسهیلات بانکی افزایش داد و مصوبات بسیاری هم در این راستا تدوین و ابلاغ شده، اما این موضوع نیز با کارشکنی‌هایی روبه‌رو است. در بحث مشارکت در ساخت نیز، تاکید بر استفاده از سرمایه بخش خصوصی است، اما این موضوع هم تاکنون به‌کندی پیش رفته، برای همین، اینها مشکلات اساسی بخش مسکن و خیلی نگران‌کننده است.

البته شرایط اقتصادی مردم با این اوضاع تورم به گونه در حال رقم خوردن است که حتی اگر دولت بخواهد با پرداخت تسهیلات بانکی به خانه‌دار شدن اقشار کم‌درآمد کمک کنند، باز مشکلات زیادی به‌وجود می‌آید، چراکه اقشار کم‌درآمد توانایی پرداخت اقساط سنگین این وام‌ها را ندارند و باید تمام درآمد خود را صرف بازپرداخت تسهیلات مسکن کنند.

به‌طورکلی شاید اکثریت مردم، مسکن را به موضوع اقتصاد مرتبط بدانند، اما اگر این موضوع را مفهومی‌تر نگاه کنیم، درمی‌یابیم که مسکن رابطه نزدیکی با ناهنجاری‌های اجتماعی دارد. زمانی که خرید و حتی اجاره خانه برای بخش زیادی از مردم جامعه در دسترس نباشد، اوضاع بغرنجی را پدید می‌آورد که این موضوع به‌خودی‌خود چالش‌های متعددی را برای سلامت جامعه به‌همراه دارد. این روزها بحث کاهش قدرت خرید و اجاره مسکن به‌ویژه در کلانشهرها به‌دلیل بالا رفتن سرسام‌آور قیمت‌ها، از موضوع‌هایی است که در صدر اخبار قرار گرفته و به پیامدهای آن اشاره شده است.

تهیه یک سرپناه معقول یکی از نخستین نیازهای انسانی برای ادامه حیات بوده که معانی عمیقی در آن نهفته است و هر جامعه‌ای در تمامی دنیا باتوجه به شرایط خود، برنامه ویژه‌ای برای رفع مشکلات این بازار مهم و حیاتی به‌کار برده است.

خلاف وجود مسائل و مشکلات ناشی از شرایط حاکم بر بخش مسکن ازجمله نرخ رشد بالای جمعیت، کمبود سرمایه و مشکل‌های ناشی از کمبود مصالح ساختمانی، بخش عمده‌ای از ناتوانی برنامه‌های مسکن را می‌باید در چگونگی تدوین فرآیند برنامه‌ها جست‌وجو کرد.

برای افزایش توان خانوارها در دستیابی به مسکن، باید با اتکا بر سیاست‌های دقیق و حفظ انضباط پولی از افزایش بی‌دلیل و بی‌برنامه نقدینگی سرگردان جلوگیری کرد. با ایجاد تعادل در نقدینگی، می‌توان حد متعادلی از تقاضای مصرفی و تقاضای سرمایه‌ای را در کنار یکدیگر حفظ کرد و به این وسیله ضمن پرهیز از حبابی شدن بازار، به تعادل در بازار عرضه و تقاضای مسکن دست یافت.

تورم روزافزون بخش مسکن در کشور از مسائل مختلفی تاثیر می‌پذیرد و تا وقتی اقتصاد کشور اصلاح شود، هیچ آینده روشنی در انتظار این بازار حیاتی که یک نیاز اولیه برای خانوارها است، وجود ندارد، همچنین برای بهبود بازار مسکن باید مدیریت کلان کشور اصلاح شود و بسترهای اقتصادی کشور در راستای توقف تورم حرکت کند.

رشد اقتصادی و کنترل تورم برپایه مدیریت اقتصاد کلان از عواملی است که به خودی خود باعث تعادل در بازار عرضه و تقاضای مسکن شده و تورم بخش مسکن را کنترل می‌کند.

تمام مشکلات یادشده در حالی است که «داشتن مسکن متناسب با نیاز، حق هر فرد و خانواده ایرانی است. دولت موظف است با رعایت اولویت برای آنها که نیازمندترند به‌ویژه روستانشینان و کارگران زمینه اجرای این اصل را فراهم کند.»

متن بالا اصل ۳۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران است که حق هر فرد و خانواده ایرانی را در زمینه داشتن مسکن مطرح می‌کند که براساس این اصل، دولت‌ها موظف به تامین آن شده‌اند. از آنجا که حق مسکن هم یکی از حقوق اساسی هر فرد در جامعه محسوب می‌شود، اصل ۳۱ قانون اساسی بر این امر تصریح داشته و به‌ویژه درباره اقشار نیازمندتر بر اجرای آن تاکید کرده است.

مسیر دسترسی خانوار به خانه مناسب دورتر شد

کارت قرمز بازار مسکن به مردم

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارش اخیر خود با عنوان «تحلیل سیاست‌های مسکن در برنامه‌های پنج‌ساله توسعه اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی و رهنمودهایی برای برنامه هفتم توسعه»، به موضوع افزایش دهک‌های اخراجی از این بازار اشاره کرده است. در این گزارش به‌صراحت اعلام شده تا ابتدای دهه ۹۰ ، دهک‌های یک تا ۳ در عمل به‌دلیل ناتوانی در پرداخت اقساط بانکی از حق دسترسی به مسکن مناسب محروم بودند؛ هم‌اکنون این ۳ دهک به‌صورت مطلق و دهک‌های چهارم و پنجم و حتی بخشی از دهک ششم نیز «نسبتا» قادر به تامین مسکن موردنیاز برای سکونت خود نیستند.

در این گزارش، در حالی به دورتر شدن مسیر دسترسی خانوارها به مسکن باوجود بیش از ۴ دهه سیاست‌گذاری برای این حوزه اشاره شده که در عمل تعداد خانه‌های احداث‌شده در طول این سال‌ها از تعداد خانوارها سبقت گرفته است. با این حال به‌واسطه اعمال نشدن سیاست‌های موثر، بخش زیادی از واحدهای ساخته‌شده به فهرست خانه‌های خالی از سکنه و خانه‌های دوم اضافه یا صرف فعالیت‌های سوداگرانه در این بخش شده است.

جهش‌های مکرر نرخ مسکن در اواخر دهه ۹۰ باعث شده است تعداد دهک‌های ناتوان از خرید خانه به ۲برابر ابتدای آن دهه افزایش پیدا کند. چند دهه برنامه‌ریزی دولت‌ها در بخش مسکن از نگاه مرکز پژوهش‌های مجلس، مطلوب کم‌درآمدها نبوده، به‌طوری‌که این گروه به‌ویژه در شهرهای بزرگ، بازنده ناکارآمدی تصمیمات بوده است. صمت در این گزارش تحلیل مرکز پژوهش‌های مجلس را در زمینه بررسی مشکلات بازار مسکن بررسی کرده است.

قربانیان بازار مسکن

چند دهه بی‌توجهی و سیاست‌گذاری‌های غلط، شرایطی را در بازار مسکن به‌وجود آورده است که به‌هیچ‌عنوان نمی‌توانیم از عملکرد دولت‌ها برای ساماندهی بازار مسکن دفاع کنیم. خروج ۶دهک جامعه از بازار مسکن وضعیت بغرنجی را نشان می‌دهد که هیچ قربانی جز اقشار کم‌درآمد جامعه ندارد؛ قشری که جزو زحمتکش‌ترین افراد جامعه هستند که تورم پا بر گلوی آنها گذاشته است و هیچ نهادی هم اقدام موثری نمی‌کند. شاید اگر دولت‌ها به‌جای دادن وعده‌های انتخاباتی از افراد خبره و باتجربه این حوزه مشورت می‌گرفتند، شرایط طور دیگری رقم می‌خورد و اوضاع بازار مسکن به یک ثبات نسبی می‌رسید.

اشتباه در سیاست‌گذاری‌های کلان در کشورهای پیشرفته هم دیده می‌شود، اما این اشتباهات در نقطه‌ای قطع و روش‌های نوین و موثر جایگزین آن می‌شود، اما در کشور ما چند دهه است که این اتفاق رخ نداده و آزمون و خطاهای زیادی به‌صورت زنجیروار در بازار مسکن در حال تکرار است. باتوجه به روند افزایش نرخ مسکن، بسیاری از کشورها تلاش می‌کنند با ایجاد سیاست‌های موثر در بازار ملک، این مسئله را کنترل کنند و قدرت خرید و اجاره مسکن را برای خانوارها بهبود بخشند، اما در ایران هنوز این موضوع جای کار دارد و دولت نتوانسته قدرت خرید مردم را در بخش مسکن بالا ببرد؛ اتفاقی که زمان انتظار برای خرید ملک را به قرن‌ها رسانده است. در برنامه‌های هفتم توسعه به‌طورمحسوسی برای بازار مسکن برنامه‌ریزی‌هایی شده، اما با نگاهی به ۶برنامه قبل درمی‌یابیم که بازار مسکن با برنامه‌ریزی‌های بلندمدت و کوتاه‌مدت خود فاصله زیادی دارد و به بیشتر اهداف خود نرسیده است. با بررسی روند تغییرات قدرت خرید و زمان انتظار برای خانه‌دار شدن در سال‌های گذشته، می‌توان دریافت که افزایش تورم مسکن، کاهش درآمد و افزایش هزینه‌های خانوار باعث خروج متقاضیان مصرفی از بازار مسکن شده و در عوض بر تعداد مستاجران افزوده است. این مسئله، افزایش تقاضا برای مسکن اجاره‌ای را رقم زده و قیمت‌ها در بازار اجاره را به فلک کشانده است.

باتوجه به اهمیت بازار مسکن در زندگی افراد و تاثیر آن بر اقتصاد کشور، لازم است تلاش‌های جدی برای رفع چالش‌های بازار مسکن انجام بگیرد

خروج دهک‌های پایین جامعه از بازار مسکن ایران

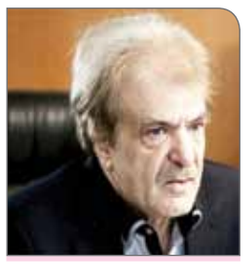
عباس زینعلی، کارشناس بازار مسکن به صمت گفت: بازار مسکن یکی از عرصه‌های حیاتی اقتصاد هر کشور است و تاثیرات گسترده‌ای روی جامعه دارد. مسکن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و به دلایل مختلفی این بازار در کشور ما مورد بی‌مهری قرار گرفته که یکی از مسائلی که در این حوزه مطرح است، خروج دهک‌های پایین جامعه از بازار مسکن است. دهک‌های پایین جامعه شامل افراد با درآمد کم و منابع محدود و برای تامین مسکن مناسب با مشکلاتی روبه‌رو هستند. وی در ادامه افزود: بازار مسکن در ایران به‌سمت بازار آزاد پیش رفته که باتوجه به وضع کنونی، این موضوع به ضرر مصرف‌کنندگان است. اکنون این بازار جولانگاه سوداگران شده و خریداران و فروشندگان بدون توجه به سیاست‌های دولت اقدام به قیمت‌گذاری‌های خودسرانه و به‌صورت دلبخواه برای خانه خود نرخ تعیین می‌کنند. بازار مسکن تابع شرایط اقتصادی است. برای حل دائمی مشکلات اقتصادی ابتدا باید بسترهای غیراقتصادی لازم برای رشد و رفاه اقتصادی را فراهم کرد، در غیر این صورت هیچ مکتب اقتصادی یا تئوری و فرمول اقتصادی قادر به حل مشکلات اقتصادی، حداقل در میان‌مدت و بلندمدت نخواهد بود. این کارشناس گفت: اقتصاد ایران پیچیده نیست و این‌طور نیست که ما در یک بن‌بستی گیر افتاده‌ایم که هیچ راه چاره‌ای ندارد، از این‌رو باید این نکته را بپذیریم که راه‌حل نجات در برابر چالش‌هایی که با آن مواجهیم، نیازمند یک تصمیم‌گیری مهم است. دولت باید با جایگزین کردن تصمیمات درست و قاطع، از هزینه‌های اضافی و پیشبرد برنامه‌های بی‌هدف جلوگیری کند تا دستش برای اقدامات سودمند و رضایت‌بخش بازبماند.

تجویز نسخه‌های تکراری کافی است

زینعلی افزود: یکی از چالش‌های دیگر بازار مسکن در کشور ما، نبود توازن بین عرضه و تقاضا است. در برخی مناطق، عرضه مسکن بیشتر از تقاضا است که منجر به کاهش قیمت‌ها و افزایش خانه‌های خالی می‌شود، در حالی که در برخی مناطق دیگر، تقاضا بیش از حد عرضه است که باعث افزایش قیمت‌ها و کاهش دسترسی به مسکن می‌شود. باتوجه به اهمیت بازار مسکن در زندگی افراد و تاثیر آن بر اقتصاد کشور، لازم است تا تلاش‌های جدی برای حل چالش‌های بازار مسکن انجام بگیرد. این اقدامات نه‌تنها بهبود شرایط مسکن مردم را به‌همراه دارد، بلکه بازار مسکن را به یک بخش سالم و پایدار تبدیل خواهد کرد. این تحلیلگر بازار مسکن با بیان اینکه خروج دهک‌های پایین جامعه از بازار مسکن در ایران یک مسئله مهم است که تاثیرات گسترده‌ای روی جامعه دارد، به صمت گفت: عواملی مانند افزایش نرخ مسکن، نامناسب بودن شرایط اقتصادی و مشکلات تامین تسهیلات مناسب است که می‌توانند باعث این خروج شوند. برای مدیریت این مسئله، لازم است راهکارهایی مانند ارائه وام‌های مسکن با شرایط مناسب، توسعه مسکن اجتماعی و ساخت مسکن‌های اجاره‌ای باکیفیت اجرا شوند. این اقدامات می‌توانند به کاهش تقاضا و افزایش عرضه در بازار مسکن کمک کنند و تاثیرات منفی خروج دهک‌های پایین جامعه را کاهش دهند. همچنین، این اقدامات می‌توانند به بهبود شرایط اقتصادی و اجتماعی این گروه از جامعه نیز کمک کنند که مسئولان باید به آن توجه ویژه‌ای داشته باشند و از تجویز نسخه‌های تکراری برای این بازار بپرهیزند. وی در پایان گفت: بازار مسکن تنها در صورتی سروسامان می‌گیرد که دولت با برنامه‌ریزی و به‌صورت‌مستمر، اقدام به تولید انبوه مسکن و در این راستا به مسئله مکان‌یابی صحیح و زیرساخت‌های کشور توجه کند. وقتی‌که هرساله تولید مسکن در کشور روند صعودی در پیش بگیرد و فاصله بین عرضه و تقاضا کاهش یابد، بعد از گذشت چند سال، می‌توانیم بگوییم که گره کور بازار مسکن باز می‌شود و اقشار کم‌درآمد جامعه با ابزارهای مالی و پولی خود می‌توانند خانه‌دار شوند.دولت باید با کمک انبوه‌سازان و بخش خصوصی و تکیه بر منابع مالی مشخص، اقدام به ساخت‌وساز و روش تامین مالی مرحله‌ای را حذف کند. با این اقدام، تعداد مشخصی از واحدهای مسکونی در یک بازه زمانی معین ساخته و تحویل متقاضیان داده می‌شود، وگرنه در کوتاه‌مدت و با ابزارهای محدود، تمام سیاست‌هایی که دولت برای ساماندهی بازار مسکن به‌کار می‌برد، شکل شعاری به خود می‌گیرد و در نهایت اجرایی نمی‌شود.

افزایش نرخ و ناپایداری بازار مسکن باعث شده بسیاری از مردم از این بازار خارج شوند

اوضاع بازار مسکن قابل‌پیش‌بینی بود

حسن محتشم، کارشناس بازار مسکن به صمت توضیح داد: به‌طورکلی سیاست‌هایی که تاکنون دولت به‌کار برده، روی عرضه و تولید بازار مسکن اثر منفی گذاشته است. زمانی هم که عرضه کم شود، در میان‌مدت و حتی کوتاه‌مدت باعث بالا رفتن قیمت‌ها می‌شود؛ به‌ویژه اینکه تورم هم به‌شدت بالا باشد؛ بنابراین اینکه روزبه‌روز خرید خانه برای مردم سخت‌تر می‌شود و دهک‌های پایین جامعه از بازار مسکن اخراج می‌شوند، قابل‌پیش‌بینی است. وی در ادامه گفت: افزایش نرخ و ناپایداری بازار مسکن باعث شده تا بسیاری از مردم از این بازار خارج شوند؛ زیرا هزینه‌های زندگی و سهم پرداختی بابت تهیه خانه در حال افزایش و خانوارها را با ناتوانی روبه‌رو کرده است. اگر زمان مناسب برای تامین سرمایه مسکن حدود ۲۰ تا ۳۰ سال باشد، امروز این زمان به بالای یک قرن افزایش یافته است.

ضرورت کنترل تورم در ساماندهی بازار ملک

واقعیت این است که دوره انتظار برای خرید مسکن قابل‌مقایسه با هیچ کشوری نیست و غیرپایدار بودن بازار مسکن نگرانی‌های جدی را به‌وجود آورده است. از سوی به‌نظر می‌رسد تنها موضوعی که باید برای ساماندهی بازار مسکن حل‌وفصل شود، به کنترل تورم برمی‌گردد. تا وقتی برای مهار تورم برنامه‌ای نداشته باشیم، آسیب‌ها در بازار مسکن همچنان وجود خواهند داشت که این موضوع به روابط بین‌المللی و خنثی‌سازی تحریم‌ها برمی‌گردد.

این کارشناس در پایان بیان کرد: شرایط اقتصادی کشور به‌گونه‌ای پیش رفته که کل اقتصاد کشور دچار التهاب شده است. دولت باید اقدام به حفظ ارزش پولی ملی کند، چراکه در حال حاضر این تنش قیمتی در تمامی بخش‌ها اثرگذار و تنها بخشی که کمتر دچار نوسان شده مسکن بوده که این اثرپذیری زمان می‌برد. از سوی دیگر، در بخش تخصیص تسهیلات ساخت مسکن بسیاری از بانک‌ها تمایلی به پرداخت تسهیلات ندارند و این در حالی است که تنها بانک مسکن اقدام به پرداخت این تسهیلات می‌کند و دولت باید با برنامه‌ریزی‌هایی که انجام می‌دهد، بتواند زمینه را برای پرداخت این تسهیلات فراهم کند، چراکه در صورت اجرایی نشدن این طرح، بازار مسکن با کمبود سرمایه‌گذار در این حوزه روبه‌رو خواهد شد.

افزایش نرخ و ناپایداری بازار مسکن باعث شده بسیاری از مردم از این بازار خارج شوند

سخن پایانی

بازار مسکن یکی از اصلی‌ترین قطب‌های اقتصادی هر کشور است که تاثیر مستقیم روی کیفیت زندگی شهروندان می‌گذارد. برای اینکه بازار مسکن سالم و پایدار باشد، نیاز است که دولت سیاست‌گذاری مناسبی را در این زمینه اعمال کند. در نهایت، سیاست‌ها در زمینه بازار مسکن باید به‌گونه‌ای باشدکه بهبود شرایط زندگی شهروندان، کاهش فقر مسکن و ایجاد اشتغال را به‌همراه داشته باشد. در همین راستا، نظارت بر عملکرد بازار مسکن و تنظیم قوانین و مقررات مناسب، از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

نمی‌توان مشکل مسکن را در یک دوره کوتاه‌مدت برطرف کرد و به مدت‌زمان بیشتری نیاز دارد. بخش مسکن در سایه سیاست‌های ضدتولید و همچنین افزایش نرخ تورم، یکی از گزینه‌های جذاب برای سرمایه‌گذاری به‌ویژه در سال گذشته بوده و این مسئله، مسکن را از کالای مصرفی به‌شدت به کالای سرمایه‌ای تبدیل کرده است. اشتباهات پی در پی در این بازار کار را به‌جایی رسانده که متوسط نرخ مسکن امسال در تهران به بالای ۶۵ میلیون تومان برای هر مترمربع رسیده که این موضوع انتقادات زیادی را از سوی کارشناسان و شهروندان در پی داشته است.

برخی معتقدند حل مشکلات مسکن به برطرف کردن مسائل درونی آن بازمی‌گردد، اما سروسامان دادن به این بخش کلیدی و مولد اقتصاد وابسته به شرایط کلی اقتصاد است و باید موانع بیرونی آن نیز حل شود. تا زمانی که تورم، انتظارات تورمی در جامعه و افزایش نرخ ارز ادامه داشته باشد، بازار مسکن همچنان در شرایطی نامساعد به‌سر می‌برد و روز به روز بر نرخ آن افزوده می‌شود. کارشناسان معتقدند تا زمانی که عرضه و تقاضا در بازار اجاره متعادل نباشد، نمی‌توان انتظار داشت که با سیاست‌گذاری پی‌درپی وضعیت بازار به‌سوی تعادل حرکت کند.

تحلیل صمت از نقد مرکز پژوهش‌های مجلس به گزارش صندوق توسعه ملی

دولت دوسوم منابع صندوق را برداشت

امیرعباس آذرموند: **صندوق توسعه ملی در برنامه پنجم توسعه با هدف تبدیل بخشی از عواید نفت و گاز به ثروت‌های ماندگار و حفظ سهم نسل‌های آینده از این منابع تشکیل شد. این صندوق گزارشی از عملکرد خود تا پایان سال ۱۴۰۰ منتشر کرده است. بررسی آن نشان می‌دهد که نخستین و مهم‌ترین مشکل صندوق، برداشت‌های بی‌رویه دولت‌ها از منابع صندوق بوده که موجب شده است تا امروز بیش از دوسوم دارایی‌های این صندوق در دست دولت باشد. توجه به این نکته ضروری است که این آسیب، خود معلول عدم‌ارائه پاسخ مناسب به مسئله «تثبیت منابع نفتی ورودی به بودجه دولت» و عدم‌طراحی و پایبندی به یک قاعده مالی میان‌مدت درباره میزان بهره‌مندی دولت از منابع نفتی است. دومین آسیب مهم، نبود تناسب میان سرمایه‌گذاری صندوق با ماموریت‌های آن است. ضمن اینکه پرداخت تسهیلات، تناسبی با این هدف صندوق که حفظ بین‌نسلی منابع است، ندارد. صمت در تحلیل پیش‌رو به بررسی نقد مرکز پژوهش‌های مجلس از عملکرد صندوق توسعه ملی پرداخته است.**

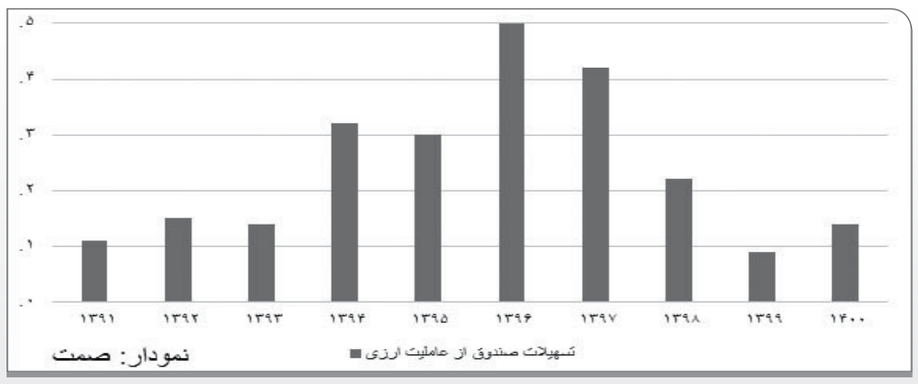

صندوق توسعه ملی به‌عنوان حافظ ثروت و سرمایه‌های نسل حاضر و آینده، تشکیل شده است. به‌گزارش صمت و به‌نقل از مرکز پژوهش‌های مجلس، این صندوق هر سال علاوه بر ارائه گزارش‌های سری قوای سه‌گانه و دستگاه‌های نظارتی، نسخه‌ای از گزارش عملکرد خود را نیز به‌صورت عمومی منتشر می‌کند.

آخرین نسخه گزارش عملکرد صندوق در تاریخ ۲۶ آذر ۱۴۰۱ بر پایگاه اینترنتی این نهاد بارگذاری شده است و به بررسی عملکرد پرداخت تسهیلات ارزی و ریالی خود تا پایان سال ۱۴۰۰ می‌پردازد.

تسهیلات ارزی صندوق توسعه به‌موجب ۲ نوع قرار عاملیت و سپرده‌گذاری ارزی از طریق بانک‌ها به متقاضیان پرداخت شده است. در قراردادهای عاملیت ارزی، بانک عامل موظف است در چارچوب اولویت‌های صندوق، ضمن احراز اهلیت متقاضی، طرح‌های دارای توجیه فنی، مالی و اقتصادی را به صندوق ارسال کند. در این نوع قرارداد، بانک عامل، ضامن بازپرداخت اصل و سود تسهیلات دریافتی متقاضی به صندوق است. در سال ۱۴۰۰ تنها ۴ طرح با مبلغ مجموع ۷۹۰ میلیون دلار اعلام وصول شده است.

همچنین، برای ۱۰ طرح با مبلغ مجموع ۳۸۷ میلیون دلار گشایش اعتبار انجام گرفته است. با این حال، در آمار مربوط به مبالغ پرداختی، تناقضی در گزارش وجود دارد که در یکی از جداول پرداخت ۷۰۶ میلیون دلار به ۶۴ طرح و در جای دیگر، پرداخت ۱.۴ میلیارد دلار به ۶۵ طرح گزارش شده که با فرض صحت گفته دوم، مجموع پرداخت تسهیلات ارزی از محل قراردادهای عاملیت صندوق از ابتدا تا پایان ۱۴۰۰ بالغ بر ۲۴ میلیارد دلار بوده است.

۵.۵ میلیارد دلار مجموع تسهیلات پرداختی

بخش دیگری از منابع ارزی صندوق به سپرده‌گذاری ارزی در بانک‌ها اختصاص یافته است تا بانک‌های سپرده‌پذیر از طریق اعطای تسهیلات، این منابع را در چارچوب قراردادهای مشخص به طرح‌ها و فعالیت‌های مرتبط اختصاص دهند.

تا پایان سال ۱۴۰۰ مجموع مبالغ قرارداد سپرده‌گذاری‌های ارز صندوق توسعه ملی با بانک‌ها ۷.۲ میلیارد دلار بوده که البته بخشی از این قراردادها به واریز وجوه به حساب بانک‌ها منجر نشده است. براساس گزارش عملکرد صندوق، تاکنون در مجموع ۵.۵ میلیارد دلار تسهیلات از محل این قراردادها تخصیص یافته که کمابیش تمام آن به اجرای بندهای «ب» و «س» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۹۳ (۱.۲ میلیارد دلار) بند «ل» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۴ (۴.۳ میلیارد دلار) مربوط است.

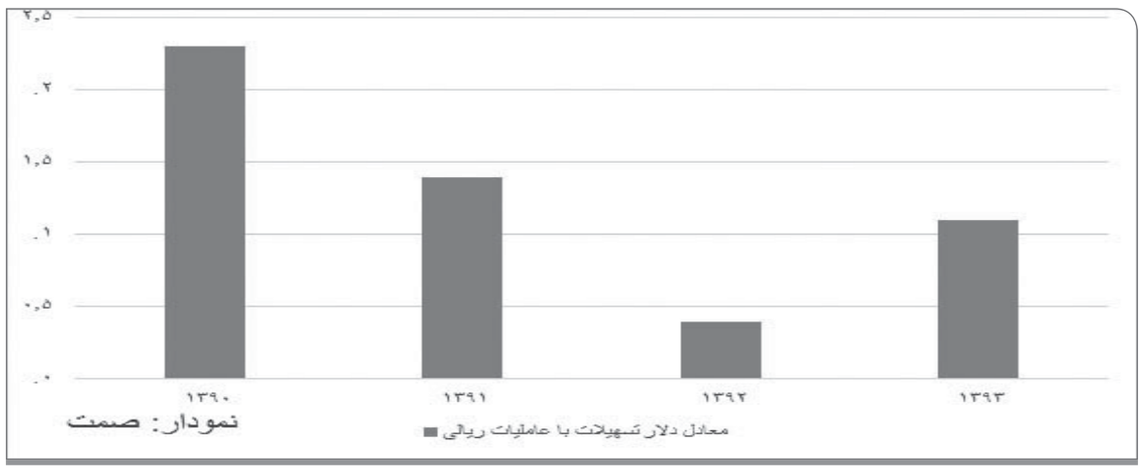
در سال ۱۳۹۶ نیز در اجرای ماده (۸) قانون الحاق برخی مواد قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، وظایفی برعهده صندوق گذاشته شد که به‌دلیل عدم‌پیگیری بانک‌ها فسخ شد. ضمنا در سال‌های ۹۷ تا ۱۴۰۰ نیز به‌دلیل عدم‌درخواست بانک‌ها، هیچ‌گونه قرارداد سپرده‌گذاری ارزی از محل منابع صندوق با بانک‌ها منعقد نشد.

از مجموع ۵.۵ میلیارد دلار تسهیلات اعطایی از محل قراردادهای سپرده‌گذاری ارزی، مقصد حدود ۵.۴ میلیارد دلار (۹۸ درصد) آن به بخش نفت و گاز بوده و حدود ۱۳۵ میلیون دلار به بخش صنعت و معدن اختصاص یافته است. پرسش مهمی که می‌تواند در ارزیابی قراردادهای سپرده‌گذاری ارزی موثر باشد، سهم منابع داخلی بانک‌ها در اعطای تسهیلات است. به‌نظر می‌رسد در گزارش صندوق تنها سهم صندوق از تسهیلات پرداختی به متقاضیان لحاظ شده و مشخص نیست آیا بانک‌ها نیز منابعی را درگیر کرده‌اند.

▣ ۲ قانون که منابع صندوق را در بودجه ریختند

در طراحی اولیه و اساسنامه صندوق، تسهیلات این صندوق تنها به‌صورت ارزی قابل‌ارائه بود، اما به‌موجب تکالیف قوانین بودجه سنواتی و سایر قوانین، بخشی از تسهیلات صندوق نیز در قالب قراردادهای عاملیت ریالی یا سپرده‌گذاری ریالی از طریق بانک‌ها به متقاضیان پرداخت شده است. مجموع تسهیلات ریالی تخصیص‌یافته به بیش از ۲۷۳ هزار طرح، در حدود ۶۴ هزار میلیارد تومان است.

به‌موجب برخی تکالیف مندرج در قوانین بودجه سنواتی، این صندوق قراردادهای عاملیت ریالی را با بانک‌های عامل منعقد کرده و تسهیلاتی از این محل به متقاضیان پرداخت کرده است که معادل مبالغ واریزی به حساب بانک‌های عامل محاسبه شده که بر این اساس، در مجموع معادل ۵.۳ میلیارد دلار تسهیلات از محل قراردادهای عاملیت ریالی صندوق پرداخت شده است.

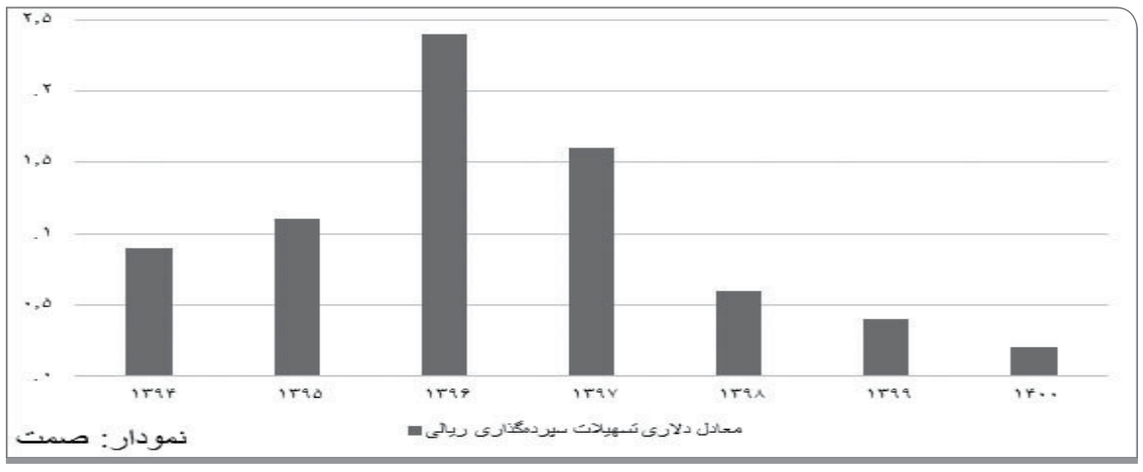

همچنین، براساس گزارش عملکرد صندوق، ۶۱ درصد این تسهیلات به بخش‌های آب، کشاورزی، صنایع تبدیل و تکمیلی پرداخت شده و مابقی در اختیار بخش صنعت، معدن و گردشگری قرار گرفته است.

از سال ۱۳۹۴ و به‌دلیل برخی تکالیف قانونی، صندوق اقدام به سپرده‌گذاری ریالی نزد بانک‌های سپرده‌پذیر کرده است. یکی از قوانین، قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی مقررات مالی دولت در ماده ۵۲ است. به‌موجب این حکم، صندوق موظف است در قالب سپرده‌گذاری در بانک‌ها، ۱۰ درصد از منابع ورودی را برای پرداخت تسهیلات به بخش‌های آب، کشاورزی، صنایع تبدیلی و تکمیلی، منابع‌طبیعی و محیط‌زیست و صادرات محصولات کشاورزی و ۱۰ درصد دیگر را نیز به بخش‌های صنعت، معدن، گردشگری و صادرات کالاهای صنعتی و معدنی اختصاص دهد. در اجرای این تکالیف، صندوق از سال ۱۳۹۴ تا پایان سال ۱۴۰۰ ، در مجموع حدود ۶۵ هزار میلیارد تومان قرارداد سپرده‌گذاری ریالی با بانک‌ها امضا کرده و بیش از ۴۵هزار میلیارد تومان از محل این قراردادها به متقاضیان تخصیص یافته است.

قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی نیز قانون دیگر است. به‌موجب این قانون به صندوق اجازه داده شد تا معادل ریالی مبلغ ۱.۵ میلیارد دلار را به‌شکل قرض‌الحسنه، نزد برخی بانک‌ها و صندوق‌های مشخص سپرده‌گذاری کند تا صرف اعطای تسهیلات در راستای اهداف این قانون شود. همچنین، این بانک‌ها و صندوق‌ها موظف هستند ضمن تضمین بازپرداخت منابع صندوق، حداقل منابع موضوع این قانون از محل منابع خود و به‌صورت تلفیقی تسهیلات اعطا کنند. در اجرای این قانون، صندوق از سال ۹۶ بالغ بر ۱۰.۵ هزار میلیارد تومان به حساب بانک‌ها و صندوق‌ها واریز کرده که باتوجه به بی‌استفاده ماندن بخشی از این منابع و با فرض تلفیق برابر منابع داخلی موسسات مالی و منابع صندوق، سهم صندوق از تسهیلات پرداختی به متقاضیان ۷.۲ هزار میلیارد تومان بوده است.

معادل دلاری تسهیلات صندوق از محل قراردادهای سپرده‌گذاری ریالی بالغ بر ۷.۵ میلیارد دلار بوده است. درباره تسهیلات موضوع قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری، مبالغ واریزی به حساب بانک‌ها و صندوق‌ها ملاک قرار گرفته و لزوما برابر با میزان تسهیلات پرداختی به متقاضیان نیست.

پرداخت ۶۳درصد تسهیلات در بخش نفت

منبع اولیه صندوق که بیش از ۹۰ درصد ارزش کل منابع آن را شامل می‌شود، سهم صندوق از «منابع حاصل از صادرات نفت» است. در این زمینه، گرچه به‌موجب سیاست‌های کلی برنامه پنجم و اساسنامه صندوق، این صندوق از منابع حاصل از صادرات «فرآورده‌های نفتی» نیز سهم می‌برد، با این وجود، در سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه و متن قانون برنامه ششم اشاره‌ای به فرآورده‌های نفتی نشده و از سال ۹۶ تا امروز، سهمی از محل صادرات فرآورده‌های نفتی به صندوق تعلق نگرفته است. به بیان دیگر، آنچه در متن اساسنامه تصریح شده، در سال‌های برنامه ششم توسعه اجرا نشده است. در سال‌های ۹۴ و ۹۵ و به‌موجب سایر قوانین بودجه سنواتی، خارج از روال تعیین‌شده در اساسنامه و قانون برنامه پنجم توسعه، سهم صندوق به ۲۰ درصد کاهش یافته است. در سال‌های گذشته و به‌موجب مصوبات مجلس، مصوبات شوراهای عالی و مجوزهای خاص دولت‌ها از رهبری نیز سهم پرداختی به صندوق کاهش یافته که البته این موارد در حکم بدهی دولت به صندوق به‌حساب می‌آید.

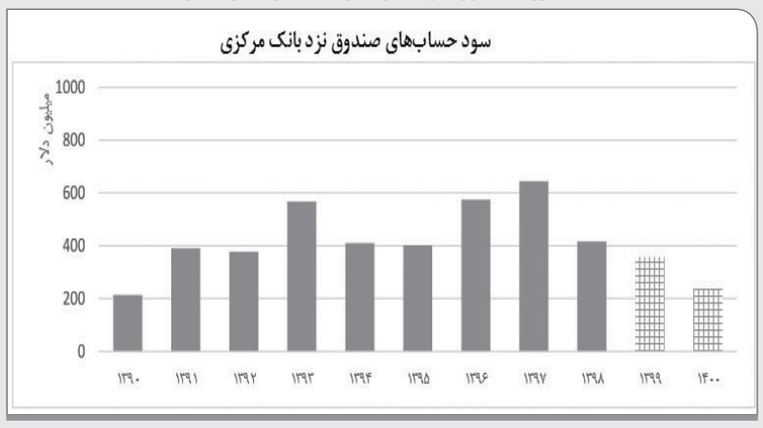
از آنجا که آمارهای رسمی از وضعیت منابع صندوق منتشر نشده است، مبالغ زیر با بهره‌گیری از گزارش‌های تفریغ بودجه دیوان محاسبات کشور (۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶) و گزارش سالانه عملکرد مالی دولت توسط خزانه‌داری کل کشور (۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰) محاسبه شده است.

براساس محاسبات انجام‌شده، سهم قانونی صندوق از منابع حاصل از صادرات نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی از ابتدای تاسیس تا پایان سال ۱۴۰۰ بالغ بر ۱۳۴ میلیارد دلار است و تاکنون باید حدود ۲۰ میلیارد دلار دیگر نیز به آن اضافه شده باشد. باوجود حجم عظیم آن، در گزارش‌های عملکرد صندوق اشاره‌ای به آمار این منابع نشده که البته ناشی از یک تلقی نادرست از محرمانه بودن این اطلاعات در سال‌های گذشته است.

▣ کاهش دارایی با اخذ بهره ناچیز از تسهیلات

یکی از اهداف اصلی تشکیل صندوق ثروت ملی، حفظ ثروت و افزایش آن از محل سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های سودآور اقتصادی است. تا جایی که گاه صندوق ثروت ملی ماموریت یافته تا جریان درآمدی پایداری برای بودجه دولت از محل سود سرمایه‌گذاری‌های خود ایجاد کند. برای مثال، در صندوق ثروت نروژ، سود حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها با رقمی در حدود ۶.۴ تریلیون کرون، بزرگ‌ترین سهم را از منابع این صندوق دارد، در حالی که خالص منابع دریافتی از دولت در نیم قرن گذشته در حدود ۴ تریلیون کرون است. در پیوست گزارش اخیر صندوق توسعه ملی، نرخ سود تسهیلات ریالی آن در محدود ۱۴ تا ۱۶ درصد تعیین شده که باتوجه به شرایط اقتصادی کشور، نرخ حمایتی به‌حساب می‌آید و حتی از نرخ تسهیلات بانکی هم کمتر است. اعطای این تسهیلات با حفظ منابع صندوق در تضاد است. در گزارش عملکرد صندوق، نرخ سود تسهیلات ارزی در بخش نفت، گاز و پتروشیمی معادل ۶ درصد و در سایر بخش‌ها ۳.۵ درصد ذکر و حدود ۶۳ درصد تسهیلات ارزی در بخش نفت و مابقی در سایر بخش‌ها پرداخت شده است. بنابراین، می‌توان میانگین موزون نرخ تسهیلات ارزی را ۵.۰۷ درصد در نظر گرفت. از آنجا که به‌طورمتوسط بیش از ۵ سال از اعطای تسهیلات ارزی صندوق سپرده گذشته، انتظار می‌رود تا پایان سال ۱۴۰۰ از محل تسهیلات ارزی صندوق،سودی در حدود ۶ میلیارد دلار محقق شده باشد.

بخش عمده منابع صندوق به مصارف مغایر با اساسنامه اختصاص یافته است. به‌موجب اساسنامه صندوق، استفاده از منابع آن در راستای احکام بودجه‌ای و تامین کسری بودجه ممنوع است. با این حال، در سال‌های گذشته و به‌موجب برخی قوانین مصوب مجلس، مصوبات شوراهای عالی و مجوزهای خاص دولت‌ها از رهبر برای جبران کسری بودجه و موارد اضطراری، برداشت‌هایی از موجودی یا منابع ورودی صندوق انجام شده است. براساس برخی آمارهای منتشرشده، مجموع مطالبات صندوق از دولت‌ها بالغ بر ۱۰۰ میلیارد دلار است.

اگرچه یکی از ماموریت‌های اصلی بسیاری از صندوق‌های ثروت در جهان، تثبیت منابع حاصل از صادرات منابع‌طبیعی در بودجه دولت‌ها است، اما این هدف با ماموریت برای صندوق توسعه ملی پیش‌بینی نشده و این موضوع به حساب ذخیره ارزی واگذار شده است. با این حال، ناکارآیی حساب ذخیره ارزی تثبیت منابع نفتی دولت، موجب شده تا این وظیفه به‌صورت ناخواسته به صندوق تحمیل شده و بخش اعظم منابع صندوق صرف تامین مصارف بودجه‌ای دولت‌ها شود. این موضوع، بیشترین آسیب را به عملکرد صندوق زده و صندوق را از انجام ماموریت‌های اصلی خود بازداشته است.

تامین هزینه‌های صندوق یکی از مصارف بسیار جزئی آن است که مشخص نیست به چه دلیلی در سال‌های اخیر حذف شده است. اگر گزارش برخی آمار و ارقام یا صورت‌های مالی به دلایلی مانند محرمانگی از گزارش‌های عملکرد صندوق حفظ شده است، چنین توجیهی در مورد مصارف مربوط به تامین هزینه‌های اداره صندوق قابل‌قبول نیست. ارائه شفاف اطلاعات مربوط به این هزینه‌ها، هرچند در مقایسه با مجموع منابع و مصارف این صندوق رقم ناچیزی باشد، اما از جمله مواردی است که می‌تواند ضمن افزایش اعتماد عمومی به این نهاد، از وقوع فساد یا اتلاف منابع در آن نیز پیشگیری کند. ماموریت بین‌نسلی صندوق و حجم بالای منابعی که در اختیار آن قرار می‌گیرد، ضرورت این شفافیت را دوچندان می‌کند.

یک کارشناس اقتصاد در گفت‌وگو با صمت:

بهترین پایه مالیاتی، مالیات بر مجموع درآمد است

عکس: آیدا فریدی

امیرعباس آذرموند: یک کارشناس اقتصاد با تاکید بر اینکه در سال گذشته دهک‌های پایین‌تر، دخل‌وخرج‌شان منفی بود، تصریح می‌کند: «سهم هزینه‌های مسکن و مواد خوراکی در سبد هزینه‌ای خانوار، بیش از دیگر اقلام است. مردم باید به‌طور معمول از مواد خوراکی چون مرغ، تخم‌مرغ، برنج، گوشت و میوه استفاده کنند و این مواد در سبد غذایی خانواده‌های ایرانی نقشی مهم دارند، اما در حدود یک سال اخیر این کالاها به‌دلیل حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی با افزایش قیمت مواجه شدند. از طرف دیگر هم نرخ مسکن ۲ برابر شد و اجاره‌بها هم به‌شدت افزایش یافت. پس مهم‌ترین بخش هزینه‌های زندگی افراد با شدتی بیش از نرخ تورم میانگین و رشد حداقل دستمزد افزایش یافت.»

هادی حق‌شناس، نماینده پیشین مجلس و استاندار سابق گلستان، در گفت‌وگو با صمت تصریح می‌کند: «به‌نظر من بهترین پایه مالیاتی، مالیات بر مجموع درآمد افراد است. این پایه مالیاتی می‌تواند بخشی از مالیات‌های پراکنده‌ای که اخذ می‌شوند را کنار بگذارد و خود گامی به‌سوی عدالت و انصاف باشد. متاسفانه امروز در کشور، تنها حقوق‌بگیران هستند که مالیات خود را کامل می‌پردازند و بدون تصویب این پایه مالیاتی من فکر نمی‌کنم تحول و اصلاح مهمی در نظام مالیاتی کشور ایجاد شود.»

آنچه در ادامه می‌خوانید مشروح گفت‌وگوی صمت با این کارشناس اقتصاد است.

◉ گزارش اخیر مرکز آمار به وضعیت درآمد و هزینه خانوارهای کشور پرداخته است. براساس این گزارش گرچه فشار هزینه‌ها بیشتر از درآمدها بوده، اما در تمام کشور به‌طور میانگین همچنان درآمد بیش از هزینه است و در نهایت جز روستاییان چند استان معدود، مردم ایران وضعیت چندان ویژه‌ای را تجربه نکرده‌اند. نگاه شما به این آمارها و ارقام چگونه است؟

من فکر می‌کنم اگر بخواهیم به وضعیت واقعی معیشت و درآمد مردم ایران بپردازیم، شاخص‌ها و ارقام دیگری هم وجود دارند که همین مجموعه مرکز آمار منتشر کرد و می‌توان از آنها نتیجه‌ای یکسره متفاوت گرفت. از نظر اقتصادی، دو شاخص نرخ تورم و میزان افزایش حداقل دستمزد کارگران، حقوق کارمندان و مستمری بازنشستگان، پاسخی مشخص به مسئله وضعیت معیشتی کشور در سال گذشته می‌دهد. در حال حاضر مزدبگیران و بازنشستگان کشور نه‌تنها روزهای خوبی ندارند، بلکه با دشواری و همچنین مناعت طبع روزگار می‌گذرانند. تورم در سال گذشته حدود ۵۰ درصد اعلام شد و دستمزد کارگران ۲۷ درصد و حقوق کارمندان دولت هم ۲۰ درصد افزایش داشت. اینها برای همین چند ماهی است که از سال جاری گذشته و البته هنوز به اندازه پارسال شوک به اقتصاد وارد نشد.

بنا بر همه شواهد علمی همین افزایش شکاف میان مزد و تورم هزینه‌های زندگی، جز کاهش قدرت خرید واقعی نیروی کار و خانوارهای آنها نیست. بررسی شاخص رشد درآمد و نرخ رشد هزینه‌ها این را به‌وضوح نشان می‌دهد که سفره‌ها کوچک‌تر و تامین هزینه‌های یک زندگی شایسته به‌مراتب دشوارتر از قبل شده است.

◉ البته این تحلیل برای امسال است و مرکز آمار شاخص‌های سال گذشته را منتشر کرده است. در سال ۱۴۰۱ دستمزد مقداری بیش از تورم تصویب شد. این نمی‌تواند بر تحلیل حامیان دولت صحه بگذارد؟

این نیز نمی‌تواند از بهبود وضعیت رفاه اجتماعی در کشور خبر بدهد، چراکه میان هزینه‌ها و حداقل دستمزد همواره یک شکاف وجود داشته و هزینه‌ها بیش از دستمزدهای مصوب است و به همین دلیل وقتی تورم ۵۰ درصد است، اگر هزینه‌ها ۱۰ میلیون تومان باشد، به ۱۵ میلیون تومان خواهد رسید، این در حالی است که مزد مصوب به‌طور مثال ۵ میلیون تومان بوده و با افزایش ۵۰ درصدی تنها به ۷.۵ میلیون تومان خواهد رسید. به‌وضوح مشخص است که باوجود افزایش اسمی متناسب با تورم حداقل دستمزد، فاصله مزد و معیشت در واقع از ۵ میلیون تومان به ۷.۵ میلیون تومان افزایش یافت.

از سوی دیگر ما با دو شوک بزرگ در کشور مواجه شدیم که اثری شگرف بر وضعیت معاش خانوارهای کشور، به‌ویژه ۶ یا ۷ دهک اول داشت و هم هزینه مسکن و هم هزینه مواد غذایی که بخش اصلی سبد خرید خانوارهای غیرمرفه کشور را تشکیل می‌دهند، به‌شدت افزایش پیدا کرد.

به این ترتیب اگر به پاسخ سوال اول شما برگردیم، از نظر من قابل‌فهم نیست که چگونه در سال گذشته به‌طور میانگین تمام دهک‌های کشور، در تمام استان‌ها، اعم از شهری و روستایی تراز دخل و خرج مثبت داشتند. به‌باور من این نکته با هیچ کدام از آمارهای منتشرشده کنونی نمی‌خواند و حتی در تضاد جدی قرار دارد. به همین دلیل اگر مرکز آمار قصد دارد به‌طور تلویحی بگوید که در سال گذشته وضعیت مردم ایران به‌گونه‌ای بوده که از پس هزینه‌های خود برمی‌آمدند، دست‌کم برای بخش غیرقابل چشم‌پوشی از مردم، این‌طور نبوده است.

◉ مرکز آمار این طور نشان می‌دهد که درآمدها از هزینه‌ها بیشتر بوده، اما فاصله آنها کمتر شده است. این نیز از نظر شما پذیرفتنی نیست؟

من این را نمی‌توانم قبول کنم، زیرا همان‌طور که گفتم با آمارهای رسمی دیگر در تناقض قرار دارد. در سال ۱۴۰۰ مرکز پژوهش‌های مجلس از زیر خط فقر بودن بیش ۳۰ درصد جمعیت کشور خبر داد. منظور از فردی که دچار فقر شده، قطعا کسی نیست که درآمدهایش بیش از هزینه‌هایش باشد و امکان پس‌انداز داشته باشد. در ۲ سال گذشته هم وضعیت تغییری نکرده است. چطور ممکن است بیش از ۳۰ درصد (یک سوم) مردم ایران زیر خط فقر باشند و همچنان درآمدهای مردم در تمام دهک‌ها به‌طور میانگین بیش از هزینه‌های‌شان باشد؟ من فکر نمی‌کنم این ادعای مرکز آمار واقعیت داشته باشد و در مقابل فکر می‌کنم هزینه‌های مردم نه‌تنها بیش از گذشته شده، بلکه بنا بر شواهد عینی درآمدها کمتر از گذشته کفاف هزینه‌ها را می‌دهد؛ در نتیجه کسری بودجه خانوارهای دهک‌های پایینی نسبت به گذشته بیشتر هم شده است.

◉ از بعد هزینه‌ها اگر به مسئله بنگریم، کدام اقلام در سال گذشته به خانوارها فشار بیشتری آوردند؟

موجودی سبد مصرفی دهک‌ها و مردم مناطق مختلف تا اندازه‌ای متفاوت است و همین تفاوت موجب شده مردم گاه حس کنند فشار تورمی بیشتری تحمل کرده‌اند که البته احساس درستی است. مطالعات نشان می‌دهد سهم هزینه‌های مسکن و مواد خوراکی در سبد هزینه‌ای خانوار، بزرگ‌تر از دیگر هزینه‌ها است. مردم به‌طور معمول باید از مواد خوراکی چون مرغ، تخم‌مرغ، برنج، گوشت و میوه استفاده کنند و این کالاها در سبد غذایی خانواده‌های ایران نقشی مهم دارند، اما این کالاها به‌دلیل حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی به‌شدت گران شدند. از طرف دیگر نرخ مسکن ۲ برابر شد و اجاره‌بها هم به‌شدت افزایش یافت. پس مهم‌ترین بخش هزینه‌های زندگی افراد با شدتی بیش از نرخ تورم میانگین و رشد حداقل دستمزد افزایش یافت. در این شرایط هزینه‌ها می‌تواند موجب تغییر موجودی سبد خرید افراد شود و حتی افرادی را به حاشیه شهرها بکشاند.

> موجودی سبد مصرفی دهک‌ها و مردم مناطق مختلف تا اندازه‌ای متفاوت است و همین تفاوت موجب شده مردم حس کنند فشار تورمی بیشتری تحمل کرده‌اند

در گزارش اخیر دیده می‌شود دهک اول در سال گذشته تورم حدود ۵۵ درصدی را تجربه کرده و ۵ دهک ابتدایی نیز همگی تورمی که تحمل کردند بیش از ۵۰ درصد بوده، اما در دهک دهم تورم به ۴۳ درصد رسیده است. در سال گذشته چه عواملی تورم بیشتری را به فرودستان و بخشی از لایه‌های میانی تحمیل کرد؟

فرودستان عموما مالک سرپناه و واحد مسکونی نیستند؛ بنابراین در بازار اجاره‌بها، هر سال به‌شکل محسوسی تورم را حس می‌کنند. این بخش از جامعه به‌دلیل مشکلات فراوانی که در بخش درآمد دارد، امکان پرداخت هزینه‌های پیشگیری در بخش بهداشت و درمان را ندارد؛ بنابراین هنگامی که دچار یک بیماری یا مشکل می‌شود، درمانی پرهزینه‌تر را به جان می‌خرد. براساس آنچه گفته شد هزینه درمان و مسکن در خانوارهای فرودست به‌مراتب بیش از ثروتمندان است و آنها هر سال تکانه‌های تورمی را متوجه می‌شوند.

این را بگذارید کنار تورم ۷۰ تا ۸۰ درصدی مواد خوراکی که با حذف ارز ترجیحی به‌وجود آمد و برخی اقلام مصرفی خوراکی ناگهان با قیمتی ۲، ۳ برابر قبل به بازار عرضه شدند. آمار نشان می‌دهد حدود دوسوم درآمد خانوارها در کلانشهرها صرف اجاره خانه می‌شود و تنها ۳۴ درصد درآمد آنها باقی می‌ماند که بخش مهمی از آن برای تهیه مواد غذایی هزینه می‌شود. دو بخش یادشده در سال گذشته تورمی بیش از میانگین تورم سال که حدود ۵۰ درصد بوده را تجربه کردند. در ابتدای فروردین ۱۴۰۱ بانک مرکزی میانگین نرخ خانه در مناطق مختلف تهران را ۳۰ میلیون تومان اعلام کرد و همین نهاد در اسفند ۱۴۰۱ میانگین نرخ اعلامی خود را ۶۰ میلیون تومان اظهار کرد.

این عوامل نشان می‌دهد افراد متکی به دستمزدهای خود برای زندگی دچار مشکل خواهند شد و درآمدهای دیگر توانسته بخشی از افراد را از افتادن به ورطه فقر نجات دهد. امروز دیگر خانواده‌ای که سال گذشته دوسوم درآمدش را صرف اجاره می‌کرده باید در حالی تورم بالای اجاره را تحمل کند که دستمزدش هم به‌معنای واقعی بالا نرفته است.

◉ پس شاخص کل تورم که اعلام می‌شود، بیان‌کننده همه مشکلات ناشی از جهش قیمت‌ها نیست؟

خیر؛ زیرا هر دهک سبد هزینه خاص خود را دارد. معمولا جامعه را به ۱۰ دهک درآمدی تقسیم می‌کنند که این تقسیم برمبنای درآمد صورت می‌گیرد. در زمان تورم ثروتمندان که سرمایه‌هایی دارند لزوما با فشار روبه‌رو نمی‌شوند و ممکن است با افزایش ارزش دارایی‌های‌شان هم مواجه شوند، اما مزدبگیران و فرودستان حتما فشار بیشتری را تحمل می‌کنند.

> مالیات بر مجموع درآمد می‌تواند بخشی از مالیات‌های پراکنده‌ای که اخذ می‌شوند را کنار بگذارد و خود گامی به سوی عدالت و انصاف باشد

◉ در ۲ ماه گذشته آمارهای رسمی همگی از کاهش نرخ تورم خبر می‌دهند، اما مردم از این می‌گویند که هزینه‌های‌شان به‌مراتب بیش از نرخ تورم اعلام‌شده بالا می‌رود. اینجا ما فقط با احساس بیشتری از تورم مواجهیم یا می‌توان از نظر اقتصادی هم به این مسئله پاسخ داد؟

از نظر اقتصادی این مسئله پاسخی مشخص دارد و احساس مردم را صرفا نمی‌توان غیرعلمی خواند. در اقتصاد تورم به‌شکل هندسی تصاعدی به قدرت خرید یورش می‌آورد و آن را تضعیف می‌کند. برای فهم این مسئله لازم است به نحوه اثرگذاری شاخص‌های نرخ و نرخ تورم بپردازیم. چنانچه سال پایه تورمی در کشور را ۱۴۰۰ در نظر بگیریم (کما اینکه دولت این کار را انجام داد) هر تغییر قیمتی در سال جاری به فاصله بیشتری میان هزینه‌ها در سال پایه و امسال منجر می‌شود تا تغییری مشابه در سال ۱۴۰۱. همچنین در سال ۱۴۱۰ این تغییرات به‌مراتب بزرگ‌تر و شدیدتر از امسال در افزایش شاخص خود را نشان می‌دهد.

به‌عنوان مثال در سال پایه ۱۴۰۰ شاخص قیمت‌ها را معادل ۱۰۰ در نظر می‌گیرند. در سال ۱۴۰۱ تورم به ۴۰ درصد می‌رسد که موجب افزایش شاخص قیمت‌ها به ۱۴۰ می‌شود. اگر باز هم در سال ۱۴۰۲ نرخ تورم ۴۰ درصد باشد، شاخص قیمت دیگر ۴۰ واحد رشد نمی‌کند، زیرا ۴۰ درصد عدد ۱۰۰ متفاوت از ۴۰ درصد عدد ۱۴۰ است و همین موجب می‌شود شاخص نرخ این بار به ۱۹۱.۵ برسد؛ به‌زبان ساده‌تر در حالی که ۲ سال پی‌درپی نرخ تورم ۴۰ درصد بوده، هزینه‌های امسال نسبت به ۱۴۰۰ دو برابر شده است. این مهم در سال سوم شدت بیشتری می‌گیرد و اثر تصاعدی تورم بر گرانی‌ها ادامه خواهد داشت.

مردم ممکن است هزینه‌های خود را با سال ۹۶ مقایسه کنند و ببینند در حالی که هرگز تورم کشور به‌طور رسمی بیشتر از ۵۰ درصد اعلام نشده، در عرض ۵ سال گذشته هزینه‌ها ۶ برابر شده و درآمدشان به زحمت ۲ برابر. پس عجیب نیست که آنها از فشار سهمگین تورم سخن بگویند. دولت این روزها دائم تاکید می‌کند تورم رو به کاهش است، آنها حق دارند اما با عطف به همین مثال، می‌توانیم بگوییم باوجود کاهش تورم، گرانی‌ها بیشتر هم شده‌اند.

◉ باوجود همه این بحث‌ها مرکز آمار می‌گوید از ضریب جینی کشور در سال گذشته کاسته شده است. چگونه چنین چیزی ممکن است؟

افزایش پرداخت یارانه نقدی، اثری سریع و به همان اندازه کوتاه‌مدت دارد. پرداخت یارانه نقدی هر بار که انجام می‌شود، در همان دوره ضریب جینی کاهش می‌یابد، اما به‌سرعت اثر آن از بین می‌رود. در سال ۱۳۸۹ که پرداخت یارانه‌ها اجرایی شد، دولت به هر فرد حدود ۵۰ هزار تومان پول می‌پرداخت. در آن زمان هم ضریب جینی کاهش یافت و تا جایی که به یاد دارم کاهش ضریب جینی در آن سال به‌مراتب بیش از رقمی بوده که برای پارسال اعلام کردند.

در سال گذشته باوجود وارد آمدن دو شوک بزرگ به سفره خانواده‌های ایرانی، اصلاح دوم انرژی هم در دستور قرار گرفت و این بار به‌جای ۵۰ هزار تومان به افراد یارانه نقدی ۳۰۰ تا ۴۰۰ هزار تومانی پرداخت شد. اگر یارانه پرداختی امسال را به نرخ دلار با سال ۸۹ مقایسه کنیم، متوجه می‌شویم این رقم کم‌رمق‌تر از پرداختی «سخاوتمندانه‌تر» دولت دهم است. در هر حال سال ۸۹ ضریب جینی کاهش یافت و اثر آن هم یکی دو سال بیشتر دوام نداشت و همه چیز به وضعیت اول بازگشت و دولت ماند و تامین منابعی که گاه برایش دشوار هم بود.

به‌هر روی پرداخت یارانه نقدی و سیاست‌های مشابه آن اثر دارند، اما بسیار اندک و مسکن هستند، زیرا به‌سرعت تاثیر خود را از دست می‌دهند. برای بهبود رفاه مردم باید تلاش‌های فراوانی صورت بگیرد و چنین چیزی با اجرای سیاست‌هایی محقق می‌شود که برپایه آنها تولید در کشور تقویت شود. تا زمانی که یک اقتصاد نتواند به اندازه رفاه همه تولید کند، حتما مشکلات دهک‌های پایین بیشتر خواهد بود و برای رفع این مشکل علاوه بر اجرای برخی سیاست‌های توزیعی موثر و علمی باید تولید و افزایش ثروت در جامعه مبنای عمل قرار گیرد.

جدا از بحث پرداخت یارانه نقدی، اصلاح نظام مالیاتی هم به‌عنوان ابزاری که هم به تامین هزینه‌های دولت کمک می‌کند و هم به رشد عدالت اجتماعی، مطرح است. تعیین پایه‌ای چون مالیات بر مجموع درآمد افراد، باتوجه به اینکه گزارش اخیر هم نشان می‌دهد بیش از نیمی از درآمدهای خانوارهای شهری از محل درآمد غیرشغلی آنها بوده و دستمزد تنها ۳۲ درصد هزینه‌ها را تامین می‌کند، چقدر به سود کشور خواهد بود؟

به‌نظر من بهترین پایه مالیاتی همین مالیات بر مجموع درآمد افراد است. این پایه مالیاتی می‌تواند بخشی از مالیات‌های پراکنده‌ای که اخذ می‌شوند را کنار بگذارد و خود گامی به‌سوی عدالت و انصاف باشد. متاسفانه امروز در کشور، تنها حقوق‌بگیران هستند که مالیات خود را کامل می‌پردازند و بدون تصویب این پایه مالیاتی من فکر نمی‌کنم تحول و اصلاح مهمی در نظام مالیاتی کشور ایجاد شود.

الزامات تحقق تولید خودروهای برقی از نگاه کارشناسان بررسی شد

توسعه برقی‌ها منوط به حمایت و برنامه‌ریزی

چندی پیش، عباس علی‌آبادی، وزیر صمت درباره اقدامات این وزارتخانه در حوزه صنعت خودرو توضیح داد. او بااشاره به اینکه آدرس اصلی و راهکار درست برای صنعت خودرو، برقی شدن خودروها است، گفت: وزارت صمت تلاش می‌کند با برنامه‌ریزی برای توسعه برقی‌سازی خودروها، تاثیر زیست‌محیطی بسیار خوبی ایجاد و مشکلات محیط‌زیستی را برطرف و بر موضوع انرژی و ذخیره‌سازی آن تمرکز کند. صمت در این گزارش، توان فناوران و دانش‌بنیان‌ها در ساخت خودروهای برقی را ارزیابی کرده است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

آینده از آن خودروهای برقی است

سعید مدنی، کارشناس خودرو در گفت‌وگو با صمت بااشاره به صحبت‌های وزیر صمت درباره توسعه برقی‌سازی خودروها گفت: آینده از آن فناوری‌های نوین در صنعت خودرو است؛ به‌گونه‌ای که به‌تدریج در آینده‌ای نزدیک، خودروهای هیبریدی هم در صنعت خودروسازی جایگاه چندانی نخواهند داشت؛ به‌همین دلیل، باید گفت آینده از آن خودروهای برقی دوستدار محیط‌زیست است. به‌همین‌دلیل، اغلب کشورها در حال برنامه‌ریزی برای تولید خودروهای برقی در یک دهه آینده هستند، اما از آنجایی که سرمایه‌گذاری‌های قبلی در تولید خودروهای با سوخت‌های فسیلی زیاد و قابل‌توجه بوده است، نمی‌توان انتظار داشت خودروهای برقی در سراسر جهان به یکباره و ظرف مدت زمان چند سال، جای خودروهای امروزی را بگیرند.

در حقیقت، خودروهای فسیلی یا هیبریدی باید مستهلک شوند تا بتوان خودروهای برقی را جایگزین کرد. بنابراین، صحبت وزیر صمت درباره توسعه برقی‌سازی خودروها درست است و باتوجه به پیش‌بینی‌هایی که وی در سخنانش داشت، بهترین تصمیم در صنعت خودروسازی کشور، افزایش تولید خودروهای برقی است.

به‌گفته این کارشناس، از آنجایی که ایران ظرفیت‌های خوبی در ساخت خودرو دارد، نسبت به تولید و انبوه‌سازی خودروی برقی می‌تواند با یک برنامه‌ریزی دقیق، کارنامه درخشانی از خود به جای بگذارد.

■ در حد نمونه، خودرو برقی می‌سازیم

این در حالی است که مدنی دانش فنی فناوران در ساخت خودرو را در حد نمونه‌سازی می‌داند. وی در این باره گفت: توانایی فناوران کشور در ساخت خودرو در حد نمونه است. بی‌شک به تولید انبوه رساندن و تجاری‌سازی خودروی برقی در کشور نیاز به زمان و زیرساخت کافی دارد. برای مثال، باید ایستگاه‌های شارژ را در سطح شهرها به‌درستی تعبیه کرد یا باید از امروز به فکر جایگزینی شارژهای خانگی بود. در کل، برقی‌سازی خودرو در ایران، ابتدا نیازمند زیرساخت است که باتوجه به توانمندی‌های موجود می‌توان در یک بازه زمانی تقریبا چند دهه‌ای ایجاد کرد. کشورهای بسیار پیشرفته هم از یک برنامه‌ریزی ۲۰ تا ۳۰ ساله پیروی کرده‌اند.

■ برقی‌سازی اجتناب‌ناپذیر است

وی افزود: باوجود راندمان رو به کاهش خودروهای فسیلی باید بتوانیم طی یک برنامه‌ریزی ۱۰ تا ۱۵ساله، روند خودروسازی را در کشور به‌سمت خودروی برقی تغییر بدهیم. در واقع، باید متناسب با افزایش تیراژ خودروهای برقی، زیرساخت‌های مناسب مربوط به برق در کنار تجهیزاتی که برای شرکت‌های خودروسازی ایجاد می‌شود، در شهرها فراهم شود. بنابراین، این پروژه‌ای نیست که بتوان به آن نگرش یک‌شبه یا چند ماهه داشت؛ چراکه تجارب کشورهای توسعه‌یافته نشان می‌دهند که دست‌کم یک دهه برای توسعه خودروی برقی لازم است تا بتوان زیرساخت‌های لازم آن را ایجاد کرد.

مدنی بااشاره به اینکه توسعه برقی‌سازی خودرو منوط به یارانه‌های دولتی است تا مردم توانایی خرید آن را داشته باشند، گفت: در یک دهه گذشته به‌دلیل هزینه‌بر بودن باتری خودروهای برقی، این خودروها گران‌نرخ بودند، به‌همین‌دلیل در کشورهای مختلف، دولت‌ها بابت خرید خودروهای برقی یارانه و سوبسید می‌دادند که آسیب کمتری به محیط‌زیست وارد شود. برای مثال، به دادن وام‌های کم‌بهره می‌پرداختند.

بنابراین، باوجود انبوه‌سازی خودروی برقی اگر در نهایت خرید خودروی بنزینی ارزان‌تر تمام شود؛ پروژه توسعه برقی‌سازی با شکست مواجه خواهد شد، چراکه مردم به‌طبع به‌سمت خرید این خودروها می‌روند و جذب خرید خودروی برقی نمی‌شوند. در نتیجه، توسعه استفاده از خودروی برقی منوط به حمایت‌ها و کمک‌های دولتی است.

وی افزود: ناگفته نماند که امروزه باوجود رشد صنعت باتری‌سازی، به‌تدریج نرخ خودروهای برقی، به خودروهای بنزینی نزدیک خواهد شد و تفاوت نرخ زیادی با یکدیگر نخواهند داشت.

■ خودروساز این را تنها نگذارید

وی بااشاره به پیش‌شرط توسعه خودرو برقی در کشور گفت:

پیش‌شرط توسعه خودرو برقی در کشور، دادن فرصت به خودروسازها برای تولید است. در غیر این صورت، با شرایط موجود، نمی‌توانیم نسبت به آینده خودروی برقی در کشور خوشبین باشیم. در واقع در گام نخست، تولید خودروهای برقی باید در دستور کار قرار بگیرند و در بسیاری موارد، خودروسازها به‌تنهایی قادر به انجام این کار نیستند، سازمان‌های دولتی و نیمه‌دولتی حتما باید وارد این اکوسیستم شوند تا در کنار شرکت‌های خودروسازی و دانش‌بنیان بتوانند به تولید خودروی برقی بپردازند.

همچنین، تجاری کردن این سطح از خودروهای برقی که بتواند در جامعه فراگیر شود، نیاز به سرمایه‌گذاری و پشتیبانی‌های دولتی دارد.

این کارشناس درباره نقش دانش‌بنیان‌ها در ساخت خودروی برقی گفت: توان فنی دانش‌بنیان‌ها موجود است، اما خودروسازی خود یک لکوموتیوی است که دیگر نیروها و ابزارها را بسان یک واگن دنبال خود می‌کشاند.

به‌عبارت‌روشن‌تر، باید برنامه‌ریزی و برنامه درست و هدف مشخصی را در خودروسازی‌ها تعریف و پایش کنیم. بی‌شک شرکت‌های دانش‌بنیان اگر ببینند که یک برنامه منسجم و پیوسته‌ای در صنعت خودروسازی وجود دارد، به‌طورقطع آنها هم همگام با این صنعت و در اصل ترغیب می‌شوند که فعالیت بیشتری کنند. بنابراین، داشتن یک برنامه منسجم، می‌تواند عامل تشویقی مناسبی برای فناوران شرکت‌های دانش‌بنیان باشد.

■ ساخت خودرو برقی هنوز اقتصادی نیست

باتوجه به موارد درج‌شده که در صورت داشتن یک برنامه مدون می‌توان نسبت به صحبت‌های آقای وزیر در توسعه برقی‌سازی خودرو خوشبین بود، کارشناس دیگری با نظری متفاوت معتقد است، نشانه‌ای از سازکار استاندارد مبنی بر ساخت و تولید خودرو برقی در کشور وجود ندارد.

> بهترین تصمیم در صنعت خودروسازی کشور، افزایش تولید خودروهای برقی است

تولید خودرو برقی توجیه اقتصادی کافی ندارد

علی میرزایی، کارشناس راهبرد و فناوری خودرو در گفت‌وگو با صمت گفت: توجه وزارت صمت به ساخت خودروی برقی در کل خبر مثبتی است، اما شواهدی وجود ندارد که با استناد به آن بگوییم، تولید خودروی برقی در کشور برای مصرف کننده، تولیدکننده و واردکننده و حتی برای تولیدکننده انرژی، توجیه اقتصادی دارد. تاکنون نیز چشم‌اندازی برای سند بالادستی دراین‌باره منتشر نشده است و باید منتظر برنامه صمت برای اجرای این برنامه بود.

■ اما و اگرهای ساخت خودرو برقی

وی افزود: بهترین اتفاق در شرایط فعلی این است که اگر برنامه یا پروژه‌ای برای توسعه خودرو برقی در کشور وجود دارد، کارشناسان امر باید در جریان قرار گرفته و طرح با بررسی کارشناسانه اجرایی شود. در واقع هنوز جزئیات کافی از پروژه تولید خودروی برقی در کشور نداریم و نمی‌دانیم که با چه چالش‌هایی قرار است، روبه‌رو شویم. از سوی دیگر، سرمایه‌گذاری مشخصی برای تولید انرژی سبز در چند سال گذشته وجود نداشته و همچنین، سرمایه‌گذاری جدی هم روی شرکت‌های دانش‌بنیان از سوی شرکت‌های خودروسازی مطرح انجام نشده است؛ حال چگونه می‌توان از توسعه برقی‌سازی خودرو سخن به‌میان آورد.

■ چالش‌های توسعه‌یافته‌ها کم نیست

به‌گفته این کارشناس فناوری، با نگاهی گذرا به کارنامه کشورهای توسعه‌یافته، درمی‌یابیم که آنها در رقابت با چین با چالش‌های بزرگی مواجه شدند و امروز به این فکر می‌کنند که آیا می‌توانند به‌عنوان تولیدکننده وارد رقابت شوند یا اینکه به‌صرفه‌تر است که تمام اجزای خودروی برقی را وارد کنند؟ حال اگر بخواهند در جایگاه یک واردکننده نقش داشته باشند، سوال مهم دیگر این است که باید چه نوع و چه سایز باتری وارد کنند و شارژرها باید در کدام بخش‌های شهر جاسازی شوند؟ وی بااشاره به اینکه هنوز دید شفافی از برقی‌سازی خودرو در کشور وجود ندارد، گفت: در ایران مطالعاتی انجام نشده که دید شفافی از زیرساخت‌های موجود برای تولید خودروی برقی ارائه دهد. در واقع، هنوز نمی‌دانیم که شهرهای ایران ظرفیت برق‌رسانی یا تعبیه شارژرهای ویژه را دارد یا خیر؟ واقعیت این است که هیچ گفتمان علمی و فنی در سطح کلان کشور درباره خودروی برقی انجام نشده است.

■ مجهولات این معادله زیاد است

میرزایی گفت: اینکه برقی‌سازی حمل‌ونقل ایران چقدر بودجه می‌خواهد و اینکه این بودجه باید از کجا تامین شود و چگونه بازگشت داده شود، مجهول است. متاسفانه تا به حال نگاه سهل‌انگارانه نسبت به صنعت خودرو داشتیم و اگر خودروی برقی در ایران توجیه اقتصادی نداشته باشد، بی‌شک با شکست مواجه می‌شود. بنابراین، در ابتدا باید یک گفتمان در سطح ملی داشته باشیم و تمام برنامه‌ها با کارشناسان در میان گذاشته شود.

■ ساخت خودرو برقی، فرصتی طلایی نیست

وی بااشاره به فعالیت‌های بی‌ثمر دانش‌بنیان‌ها در ساخت خودروی برقی گفت: اغلب شرکت‌های دانش‌بنیانی که در این حوزه فعالیت می‌کنند، بیشتر در تلاش برای رخ‌نمایی فنی هستند،چراکه بسیاری از آنها به‌دلیل فقدان بازخورد مالی و صرفه اقتصادی، بعد از چند سال فعالیت، کسب‌وکار خود را تعطیل کرده‌اند.

در واقع، بسیاری از آنها سالیان طولانی با سرمایه شخصی به تولید پرداختند، اما به‌دلیل نبود زیرساخت و حمایت، مجبور به تعطیل کردن شرکت خود شدند. بنابراین، تولید خودروی برقی را نمی‌توان به‌عنوان یک فرصت طلایی برای دانش‌بنیان‌ها در نظر گرفت.

به‌گفته میرزایی، هنوز نمی‌دانیم چرا باید خودروی برقی بسازیم؟ اگر دغدغه محیط‌زیست و آلودگی هوا داریم، بی‌شک میزان تولید آلاینده‌های کارخانه‌های صنعتی در اطراف شهرها بیشتر از سوخت خودروها است. بنابراین، ابتدا باید از میزان ورود آلاینده‌های صنعتی کاست.

در واقع، در ابتدا باید ببینیم منبع عمده این آلایندگی‌ها کجاست و چنین روندهایی نیازمند یک برنامه‌ریزی چند دهه‌ای است. متاسفانه مدیران دولتی در ایران علاقه‌ای به این ندارند که برنامه چند ده ساله را تدوین و بازبینی کنند و معمولا به برنامه‌های کوتاه‌مدت‌تر اعتقاد بیشتری دارند.

■ استفاده از الگوی خارجی‌ها

وی افزود: یکی از کشورهای پیشرو در این زمینه نروژ است که دارای

یک مشابهت با ایران است و آن، این است که نروژ کشور نفت‌خیزی است. گفتنی است، انجمن خودروی برقی این کشور ۲۵ سال پیش تاسیس شد، اما هیچ خودروی برقی را تولید نمی‌کند و همه خودروهای برقی در این کشور وارداتی است. در مقابل، کشور ژاپن که توانایی تولید خودرو تمام‌برقی را هم دارد، اما اغلب خودروهای مورداستفاده در این کشور هیبریدی است، چراکه توانست با خودروهای هیبریدی درصد زیادی از انتشار آلاینده‌های خود را برطرف کند و نیازی ندید که استفاده از خودروی برقی را در کشور گسترش بدهد، به‌همین‌دلیل ژاپن تنها برای درآمد و صرفه اقتصادی است که خودروی برقی می‌سازد و صادر می‌کند.

به‌گفته این کارشناس، این کشور هر وقت که اراده کند، می‌تواند خودروی برقی بسازد و آن را بفروشد. به‌عبارت‌دیگر، تجهیزات خودرو برقی را تولید می‌کند و به اغلب کشورها می‌فروشد، اما هنوز نیاز ندیده است که این خودروها را برای خود انبوه‌سازی کند. اگر تنها می‌خواهیم برای رفع آلودگی شهرها از خودروهای برقی استفاده کنیم، چرا کسی از اینکه کارخانه‌های اطراف تهران آلاینده‌های زیادی را تولید می‌کنند، حرفی به‌میان نمی‌آورد؟

وی گفت: بسیاری از کارشناسان بزرگ اقتصادی معتقدند که اقتصاد کلان کشور ما اجازه انبوه‌سازی در حد گسترده خودروهای برقی را نمی‌دهد. در حقیقت تا زمانی که بنزین در کشور ما ارزان است، مردم دغدغه انرژی و محیط‌زیست را نخواهند داشت. هنوز آگاهی مصرف‌کننده آنقدر بالا نرفته است که حتی باوجود خودروهای هیبریدی که می‌تواند تا میزانی با برق شارژ شود، آن را با برق به‌حرکت در بیاورد، نه با سوخت فسیلی.

> نگاهی گذرا به کارنامه کشورهای توسعه‌یافته، نشان می‌دهد آنها در رقابت با چین با چالش‌های بزرگی مواجه شدند

سخن پایانی

به‌نظر می‌رسد ساخت و تولید خودروی برقی در ایران به ارزش‌گذاری انرژی گره خورده است. در واقع باید هدف مشخصی از تولید خودروی برقی در کشور مدنظر قرار داده شود. اگر هدف توسعه فناوری است، باید صرفه اقتصادی آن را در نظر گرفت، اما اگر هدف کاهش آلودگی است، بهتر است ابتدا مسئولان در وزارت صمت سری به کارخانه‌های صنعتی اطراف شهرها بزنند و بعد درباره توسعه برقی‌سازی خودرو تصمیم بگیرند.

یادداشت

جای خالی کدام فناوری احساس می‌شود

ابوالفضل خلخالی ـ رئیس گروه فناوری صنایع خودرو صمت

در مقیاس کلی، خودرو محصولی است که از فناوری‌های متعددی ساخته می‌شود و از آنجایی که یکی از وظایف شرکت‌های دانش‌بنیان توسعه فناوری‌های نو است، انتظار می‌رود در زمینه توسعه فناوری‌های مربوط به ساخت خودرو گام‌های ویژه‌ای برداشته شود. ایمنی و ساخت بدنه از مولفه‌های مهمی است که لازم است دانش‌بنیان‌ها در این عرصه فعالیت جدی داشته باشند.

امروزه در سراسر دنیا از مواد اولیه خاص در فولاد برای ساخت بدنه خودرو استفاده می‌کنند که لازم است دانش‌بنیان‌ها به توسعه این فناوری در ساخت بدنه خودرو برسند.

همچنین، در بحث روش‌های تولید نیز روشی به نام ضربه داغ وجود دارد که در دنیا برای ساخت بدنه خودرو مورداستفاده قرار می‌گیرد، اما این فناوری‌ها هنوز در کشور ما توسعه نیافته و بهتر است شرکت‌های دانش‌بنیان در این زمینه فعال‌تر باشند.

امروزه شرکت‌های بزرگ خودروسازی در بخش اتصالات بدنه خودرو از فناوری به‌نام جوش لیزر استفاده می‌کنند که این فناوری در کشور راه نیفتاده؛ این هم از مواردی است که دانش‌بنیان‌ها باید برای ایجاد و توسعه آن اقدامات مهمی را به‌ثمر برسانند. در بخش سیستم‌های ترمز، تعلیق و فرمان هم کمبودهایی در خودروسازی کشور احساس می‌شود که انتظار می‌رود شرکت‌هایی در این عرصه، فعالیت مستمر و جدی داشته باشند.

این در حالی است که در کشور هنوز سیستم ترمز ABS و CBC در خودروهای داخلی کار گذاشته نمی‌شود. همچنین، بیشتر خودروهای پیشرفته در دنیا از سیستم تعلیق فعال استفاده می‌کنند که جای خالی بکارگیری این فناوری هم در ساخت خودروهای کشور احساس می‌شود و لازم است دانش‌بنیان‌ها در این عرصه فعالیت کنند.

کارگذاری سیستم ایربگ پیشرفته برای سرنشینان جز راننده از دیگر مواردی است که لازم است دانش‌بنیان‌ها در این زمینه دست به تولیدات فناورانه بزنند. هنوز فناوری سیستم‌های پیشرفته ایربگ در کشور وجود ندارد و سیستم‌های قدیمی همچنان مورداستفاده قرار می‌گیرند. به‌طورکلی، لازمه توسعه صنعت خودرو، توسعه و پیشرفت سایر فناوری‌ها در صنایع دیگر است؛ نظیر صنایع نظامی و انرژی که بیشتر در بخش فناوری‌های برتر شناخته می‌شوند.

برای اینکه برخی فناوری‌ها به مرحله اقتصادی و تجاری‌سازی برسند، باید ابتدا در صنایع دیگر مورداستفاده قرار گیرند و در یک محصول نهایی نظیر خودرو به‌بهره‌برداری برسند، اما نگرش نهادهای دولتی مانند معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری به ساخت خودرو، برخاسته از یک نگاه مجزا است و توجهی به توسعه فناوری‌هایی ندارند که منجر به افزایش کیفیت خودروها می‌شوند.

باتوجه به اینکه خودروهای امروزی در دنیا از فناوری‌های بسیار پیشرفته برخوردار هستند، خودروهای تولیدشده در کشور ما از این نظر جا مانده‌اند. به‌عبارت دیگر، بیشتر شرکت‌های خودروسازی دنیا اصول خاص و ویژه‌ای در بحث ایمنی و دیگر مولفه‌ها در خودروسازی پیاده می‌کنند، اما متاسفانه این اصول برای خودروسازی در کشور ما بیگانه است.

ناگفته نماند که باتوجه به جهش جهانی در بحث استفاده از خودروهای برقی ـ که با یک سرعت زیادی به‌سمت استفاده و انبوه‌سازی می‌روند ـ کشور ما هم تحت‌تاثیر این جریان قرار دارد.

به‌هرحال دنیا به این سمت می‌رود و ما خواسته یا ناخواسته باید در این مسیر گام برداریم و باتوجه به گرم شدن کره زمین و بحث‌های مربوط به گرمایش جهانی و دیگر موضوعات نظیر توسعه و ارتقای خودروهای برقی، ما را مجاب می‌کند که ما هم در این مسیر اقداماتی انجام دهیم و باید بر این اساس، اولویت‌های کشور را موردبررسی و ارزیابی قرار دهیم. در شرایطی که بتوانیم خودروهای برقی را در مقیاس انبوه تولید کنیم، باید زیرساخت‌های آن را هم ایجاد کنیم. به اعتقاد من، این زیرساخت‌ها ایجاد می‌شود، چراکه پیچیدگی‌های زیادی ندارد و فناوران را با چالش مواجه نمی‌کند و دردسرهای کمتری نسبت به خودروهای دیگر دارد. تنها بحث مهم ایجاد انرژی از سوی نیروگاه‌هایی است که به تولید برق می‌پردازند.

خودروهای کوچک ۲ سرنشین در شهرها جزو خودروهای برقی هستند که در آینده به مرحله انبوه‌سازی می‌رسند و بسیار موردتوجه خودروسازان قرار خواهند گرفت که با برق شهری به‌صورت پلاگین در منازل و در پارکینگ‌ها از شب تا صبح می‌توانند شارژ شوند؛ باتوجه به اینکه برق شبکه شهری تمایل به مصرف شدن دارد، می‌توان از آن برای شارژ خودروهای برقی استفاده کرد.

بنا بر گفته‌های کارشناسان در بدنه معاونت علمی، امروزه شرکت‌های دانش‌بنیان قابل‌توجهی داریم که در این عرصه فعالیت می‌کنند و در چند سال اخیر با جهش فناوری که از سوی این شرکت‌ها به‌وجودآمد، ادوات قابل‌توجهی از هوشمندسازی خودرو در کشور تولید شد.

عموما هوشمندسازی خودروها و وسایل نقلیه بر بستر دانش‌بنیان برپایه نیازی که از سوی ناوگان‌ها اعلام شده بود، رواج پیدا کرد. در واقع، ناوگان‌ها خواهان ایجاد و نصب سیستم‌هایی روی خودروها بودند که با محاسبه مسافت طی‌شده، پیشنهاد مسیر کم‌ترافیک‌تر کند و به پیش‌بینی حادثه بپردازد. تمامی این امکانات اکنون در اختیار آنان در بستر نرم‌افزارهایی قرار گرفت که از سوی شرکت‌های دانش‌بنیان طراحی و ساخته شده است.

یادداشت

دولت اصراری برای ارائه اطلاعات ندارد

مهدی پازوکی
اقتصاددان

ناتوانی دولت در تراز کردن هزینه‌ها با درآمدش در نهایت منتج به ناترازی در بودجه و کسری می‌شود؛ به‌عبارت دیگر زمانی که مخارج دولت، بیش از درآمدهایش می‌شود، کسری بودجه شکل می‌گیرد. به‌طور خلاصه ناهماهنگی میان سیاست‌های پولی (که مسئول آن بانک مرکزی است) و سیاست‌های مالی (که مسئول آن سازمان برنامه و بودجه است)، عاملی جدی برای رشد نقدینگی در کشور شده که این رشد نقدینگی کاهش ارزش پول ملی را به همراه آورده است.

در حال حاضر ناتوانی دولت در پرداخت مطالبات کشاورزان به‌ویژه گندمکاران، مسئولان سازمان برنامه و بودجه را با چالش‌های جدی مواجه کرده است. دولت باید این هزینه را در بودجه می‌دید و امروز هم باید برای پرداخت آن یک لایحه دوفوریتی به مجلس ببرد و از آنجایی که مجلس با دولت هماهنگ است به‌نظر می‌رسد نباید در تامین بودجه این بخش مشکلی ایجاد شود.

دولت در ۲ سال اخیر همواره خبر فروش نفت در شرایط تحریم را رسانه‌ای و این گونه تلاش می‌کرد که نشان دهد تحریم‌ها چندان خدشه‌ای به منبع اصلی درآمدزایی ما وارد نکردند.

آنچه بیش از هر چیز در دولت فعلی کارشناسان را آزار می‌دهد، عدم شفافیت در ارائه اطلاعات است. من به‌عنوان یک کارشناس اقتصاد نمی‌دانم درآمد ارزی دولت در ۴ ماه نخست سا ل چقدر بوده است؟ دولت فعلی اصراری بر انتشار اطلاعات و منابع درآمدی با اعداد و ارقام ندارد، به همین دلیل کارشناسان اطلاعات دقیقی از میزان درآمدهای نفتی دولت ندارند و نمی‌دانند که چه میزان پول وارد خزانه می‌شود؛ این در حالی است که در گذشته گزارش و اطلاعات عملکرد بودجه در بانک مرکزی موجود بود، اما امروز کارشناسی به این اطلاعات دسترسی ندارد که بخواهد مطابق با آنها اظهارنظر کند.

دولت اعلام می‌کند درآمدها متناسب با بودجه است، اما نمی‌دانم چرا تا امروز قانون بودجه ۱۴۰۲ هنوز در سایت نیامده است (منظور قانون بودجه است، نه لایحه بودجه).

به‌نظر بنده، بزرگ‌ترین مشکل دولت فعلی، نبود نظام تدبیر بر اقتصاد است؛ به‌بیان دیگر نظام تدبیر بر سیستم اقتصادی سلطه ندارد.

اقتصاد در همه کشورها با سیاست گره خورده و به‌نوعی باید سیاست خارجی در خدمت اقتصاد باشد، اما متاسفانه در حال حاضر سیاست خارجی ما در راستای توسعه اقتصادی قدم نمی‌گذارد.

دومین مشکل سیاست‌های داخلی است. سیاست‌های داخلی باید هماهنگ باشند. هرچه مردم از وضعیت اقتصادی بیشتر بدانند، به‌نفع ملت و به‌ضرر رانت‌خوان و کلاهبرداران است؛ بنابراین برای اینکه سیاست‌های اقتصادی، در جهت حفظ منافع ملی باشد باید آدم‌ها و مدیران کاردان استخدام شوند، این در حالی است که افرادی که در دولت سیزدهم عهده‌دار مناسب حساس و کلیدی بودند، به‌مراتب افراد ضعیفی بودند.

هفته گذشته رئیس سازمان برنامه و بودجه استان تهران را تغییر دادند و شخصی را جایگزین او کردند که سابقه اجرایی چندانی در زمینه برنامه و بودجه نداشت.

این تغییرات گاهی این شائبه را ایجاد می‌کند که دولت در پی حل مشکلات نیست و امکان بلوغ و رشد افراد مستقل در این چارچوب وجود ندارد و این یکی از اصلی‌ترین ایرادات دولت فعلی است.

در حال حاضر شاهد رشد فزاینده تورم در کشور هستیم. رشد نقدینگی در ایران مهم‌ترین علت تورم است که به‌نظر می‌رسد سیاست‌های کلان دولت، تقویت‌کننده این عامل است. با سیاست‌های نادرست دولت در عمل شاهد رشد نقدینگی و در نتیجه کاهش ارزش ریال هستیم. متاسفانه نظام بانکی هم پشتوانه این امر شده است.

بانک‌های خصوصی روزانه در حال تولید نقدینگی هستند که این خود عامل تورم است.

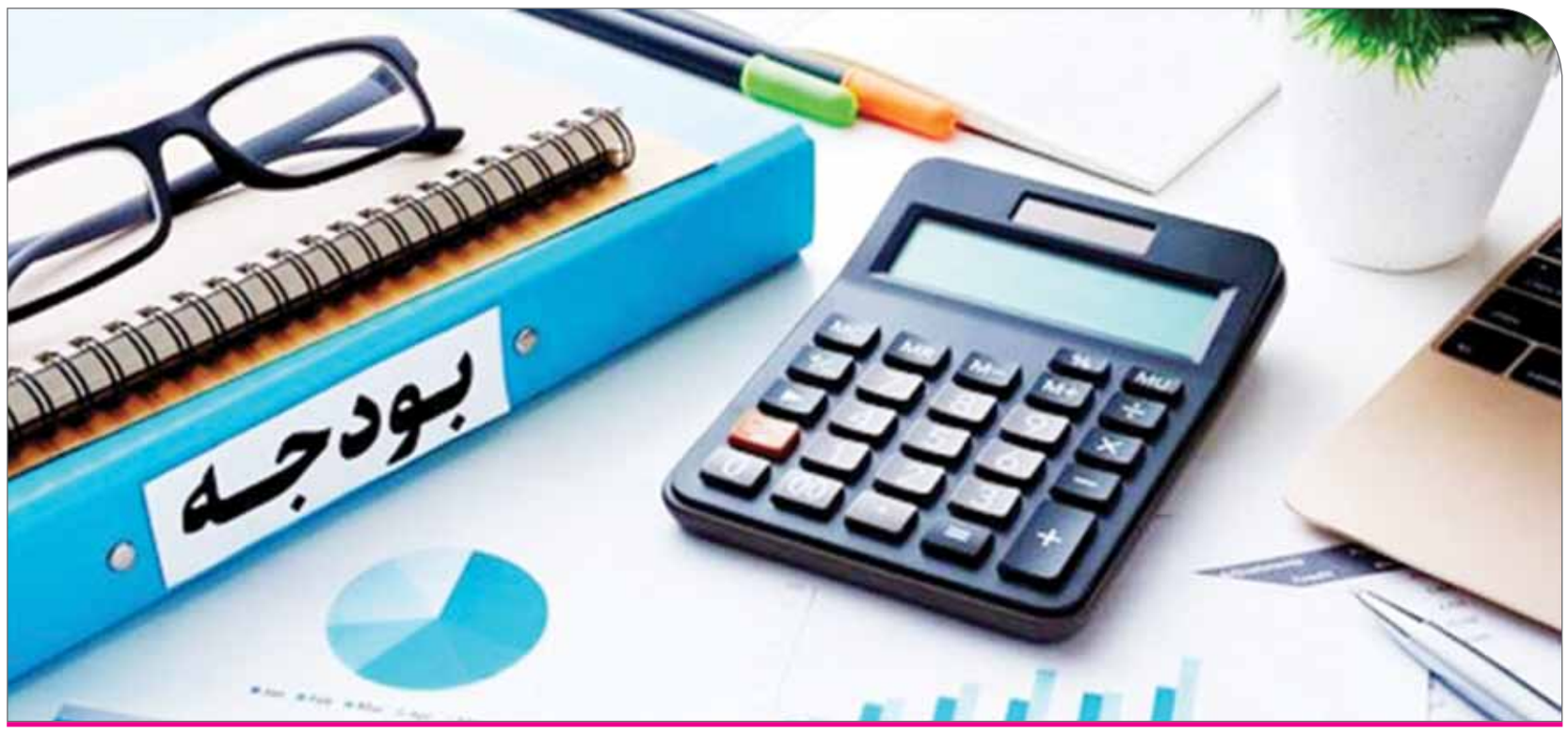
بزرگ‌ترین انتقاد دولت جدید به دولت قبل بحث ارز ۴۲۰۰ تومانی بود، زیرا برخی کالاها با این ارز تامین می‌شد که موردانتقاد دولت جدید قرار گرفت. این دولت تلاش کرد با جراحی اقتصادی این ارز را حذف کند، اما طولی نکشید که دولت سیزدهم هم مجبور به ادامه همین روند شد؛ با این تفاوت که این بار رقم ارز ۲۸هزار و ۵۰۰ تومان شد.

سیاست تعیین قیمت دستوری یکی از اشتباهات دولت‌هاست و باید در این بخش تصمیم مناسبی اتخاذ شود.

واکنش کارشناسان به هشدار رئیس سازمان برنامه درباره ناترازی بودجه:

افسار کسری بودجه از دست دولت خارج شد

سیرآنوش موسوی
editor@smtnews.ir

«کسری بودجه» و «ناترازی بودجه» عبارت‌های تکراری در بودجه‌نویسی کشور هستند، اما به‌نظر می‌رسد این معضل در ۲ سال نخست دولت سیزدهم نمود بیشتری پیدا کرده است. داوود منظور، رئیس سازمان برنامه و بودجه هفته گذشته در صحن علنی مجلس شورای اسلامی، با تاکید بر ناترازی بودجه ۱۴۰۲ به تشریح بندهایی از سند دخل‌وخرج مصوب مجلس پرداخت و نسبت به اجرای تبصره (۱۴) بودجه که اختصاص به هدفمندی یارانه‌ها دارد، هشدار داد.

وی گفت: «تبصره (۱۴) بن‌بست است، این تبصره ناتراز بسته شده است.» منظور با انتقاد از اصلاحات اعمالی در اعداد و ارقام بودجه در مجلس گفت: «شما برای پرداخت پول گندم ۶۰ همت پیش‌بینی کرده‌اید، اما باید ۱۴۰ همت برای تامین گندم ۱۴۰۲ تامین شود؛ بنابراین دولت مجبور است بودجه ناتراز را اجرا کند؛ پس چرا اعتراض می‌کنید؟ ما به‌دنبال اصلاح بودیم، اما شما دوفوریت لایحه اصلاح بودجه را رد کردید و وقتی اصلاحیه انجام نشود، پرداخت پول گندمکاران ممکن نیست.»

هشدارهای ناترازی بودجه در حالی وارد فاز جدی‌تری شده که سال هنوز به نیمه نرسیده است. کسری بودجه، دولت را به ناگزیر به در پیش گرفتن سیاست‌هایی می‌کند که در نهایت برای اقتصاد کشور مشکل‌آفرینی می‌کنند؛ اگر دولت برای جبران کسری بودجه به افزایش مالیات‌ها یا استقراض از نظام بانکی و بانک مرکزی روی بیاورد، در نهایت نتیجه‌ای جز افزایش نرخ تورم را شاهد نخواهیم بود. کارشناسان اقتصاد بر این باورند که راه‌های بی‌شماری برای جبران کسری بودجه پیش روی دولت است، اما در شرایط تحریم نمی‌توان با اقدامات اصولی و روشن کسری بودجه را جبران کرد.

دولت توان اجرای لایحه تنظیمی خودش را ندارد

الهویردی دهقانی، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس در گفت‌وگو با صمت، با بیان اینکه دولت لایحه بودجه را تدوین کرده، گفت: دولت منابع درآمدی خود را می‌داند و باید مطابق با آن بودجه را تهیه و تنظیم می‌کرد؛ مجلس یا ارگان‌های دیگر در نگارش بودجه نقشی نداشتند و فقط با دولت همراهی کردند تا دیگر کسری بودجه اتفاق نیفتد.

این نماینده مجلس با اشاره به انتظارات مجلس از رئیس سازمان برنامه و بودجه، تصریح کرد: بعد از فرازوفرودهای بسیار، بودجه تنظیمی دولت ازسوی مجلس و شورای نگهبان تایید شد و امروز همه انتظار داریم این بودجه اجرایی شود.

وی با بیان اینکه مجلس راهکارهای پیشنهادی دولت برای جبران کسری بودجه را بررسی خواهد کرد، افزود: مجلس بررسی می‌کند که آیا راهکارهای اعلامی آثار تورمی بر کشور، بازار و... می‌گذارند یا خیر؟ اظهارنظرهای غیرمسئولانه‌ای در این بین مطرح می‌شود و هر کس سعی می‌کند دیگری را متهم کند؛ در حالی که قانون فصل‌الخطاب است و باید مطابق با آن عمل کرد.

> مجلس در جریان کم‌وکیف توافقات برای آزادسازی پول‌های بلوکه‌شده ایران نیست و ریش و قیچی در دست دولت است

دهقانی مجلس را برآمده از اراده مردم دانست و افزود: رئیس سازمان برنامه و بودجه در صحن علنی مجلس اعلام کرد دولت در پرداخت مطالبات گندمکاران با چالش مواجه شده است. اگر دولت توان اداره کشور را ندارد، کنار بکشد! وقتی یک دولت نمی‌تواند لایحه‌ای را که خود نوشته، اجرا کند باید کنار بکشد. چرا باید دولت، بودجه‌ای را پیشنهاد کند که منابع کافی برای اجرای آن را ندارد؟

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی با تاکید بر اینکه حجم پول‌های بلوکه‌شده ما در سایر کشورها قابل‌توجه نیست، خاطرنشان کرد: آزادسازی پول‌ها در شرایط فعلی کشور می‌تواند مسکن خوبی باشد. مجلس در جریان کم‌وکیف توافقات برای آزادسازی پول‌ها نیست و ریش و قیچی در دست دولت است؛ خود می‌برد و می‌دوزد.

به‌گفته نماینده مردم ورزقان در مجلس شورای اسلامی تحریم باعث شده ما در سال‌های اخیر حتی نتوانیم عدد موردنظر برای فروش نفت را محقق کنیم. اگر دولت سیزدهم توان فروش بیشتر نفت را دارد، مانعی پیش رو ندارد و درآمدزایی کند. کسی دولت را متهم نخواهد کرد که چرا نفت می‌فروشید؟ فروش نفت همواره برای ارزآوری و درآمدزایی به کشور کمک‌حال بوده است.

وی در پاسخ به این پرسش که پول حاصل از فروش نفت نباید صرف هزینه‌های جاری شود و باید برای توسعه زیرساخت‌ها هزینه شود؛ آیا دولت برنامه‌ای در این زمینه دارد؟ گفت: باید مشخص شود که پول حاصل از فروش نفت در کدام محل هزینه می‌شود. متاسفانه گاهی افراد خود را جای قانون می‌گذارند، این در حالی است که کشور قانون دارد و باید مطابق با آن عمل کرد.

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس در پایان بیان کرد: تحریم از گذشته بوده و اتفاق تازه‌ای نیست؛ بودجه‌ها هم باتوجه به شرایط تحریمی و براساس واقعیت نوشته می‌شوند. دولت به‌جای اینکه دیگران را متهم کند، برنامه خود را اجرا کند و پاسخگوی مردم باشد.

تاریخ کسری بودجه در دولت‌ها

بهروز هادی زنوز، اقتصاددان در گفت‌وگو با صمت، با اشاره به سابقه کسری بودجه در دولت‌های جمهوری اسلامی، گفت: دولت‌ها در ایران در سراسر دوره جنگ و بعد از آن همواره با کسری‌های مزمن بودجه درگیر بودند. در دوره جنگ کسری بودجه با مراجعه دولت به بانک مرکزی جبران می‌شد، اما در آن دوره مسئولان وقت تلاش می‌کردند ضریب فزاینده نقدینگی را کنترل کنند، به همین جهت تورم تا حدودی مهار می‌شد. (البته نرخ آن نسبت به پیش از انقلاب افزایش پیدا کرد.)

وی با بیان اینکه در دوره ریاست‌جمهوری هاشمی رفسنجانی، کسری بودجه دولت و شرکت‌های دولتی به بانک‌ها احاله می‌شد، افزود: براساس تبصره‌های تکلیفی، بانک‌ها موظف به جبران کسری بودجه دولت بودند و شرکت‌های دولتی نیز هر زمان کسری بودجه داشتند به بانک‌ها مراجعه می‌کردند؛ طبیعی است که بانک‌ها متناسب با سپرده‌های موجود و با احتساب ذخایر احتیاطی و... اقدام به پرداخت تسهیلات می‌کردند.

هادی زنور اخذ تسهیلات از بانک‌ها را عملیات فرابودجه‌ای دانست و افزود: تاریخ نشان می‌دهد در دوره ریاست‌جمهوری محمد خاتمی انضباط مالی بیشتری برقرار شد. واقعیت این است که دولت در آن زمان پاسخگوی مردم بود و تمایل نداشت تورم مضاعف را به مردم تحمیل کند. محمد ستاری‌فر، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی وقت کوشید که انضباط مالی را ایجاد کند.

وی با اشاره به کاهش درآمد نفتی در دوره نخست ریاست‌جمهوری خاتمی، خاطرنشان کرد: در دوره برنامه سوم درآمدهای نفتی افزایش پیدا کرد و تمهیداتی توسط مسعود نیلی که آن زمان مسئول تهیه برنامه سوم بود در نظر گرفته شد. در این زمان صندوق ذخیره ارزی ایجاد شد. گرچه دولت تا حدودی به این حساب دست‌اندازی کرد، با این حال در پایان دوره رقم قابل‌قبولی در صندوق ذخیره ارزی باقی مانده بود.

▣ اقتصاد مقاومتی نتیجه نداد

این اقتصاددان با تاکید بر اینکه در دوره ریاست‌جمهوری احمدی‌نژاد درآمدهای نفتی سر به فلک کشید، خاطرنشان کرد: احمدی‌نژاد تمایل داشت تمام درآمدهای نفتی را در بخش اقتصادی به کار گیرد؛ از این رو در اواخر دوره ریاستش بر قوه مجریه کسری‌های بودجه‌ای ظاهر شدند. متاسفانه در همان سال‌ها حساب ذخیره ارزی خالی و صندوق توسعه ملی در برنامه چهارم ایجاد شد. برداشت از این صندوق هم ازسوی دولت احمدی‌نژاد به‌بهانه عملیاتی کردن طرح‌های عمرانی و اشتغال‌زایی متداول شد. همچنین در اواخر این دوره استقراض از بانک مرکزی برای اجرای طرح‌های مسکن مهر و اشتغالزایی روند تندتری گرفت. به‌گفته هادی زنور بحث اقتصاد مقاومتی از دوره ریاست‌جمهوری احمدی‌نژاد مطرح شد که به‌نظر می‌رسد تئوریسین این نوع اقتصاد فیروزه خلعتبری و علی آقامحمدی بودند. در این شیوه از اقتصاد این ادعا مطرح می‌شد که با جنگ نامتقارن در عرصه جهانی با توسل به اقتصاد مقاومتی، هم می‌توان برنامه هسته‌ای را جلو برد و هم اقتصاد را به خودکفایی رساند، اما به‌نظر بنده که این شیوه تا امروز نتوانسته که به موفقیتی برسد.

وی با بیان اینکه در دوره نخست ریاست‌جمهوری روحانی، دولت بر لغو تحریم‌ها متمرکز شد، افزود: در این دوره تحریم‌ها رفع و اوضاع بودجه بعد از برجام حدود ۲ سالی بهتر و تورم کنترل شد و به‌نوعی دست‌اندازی دولت در منابع بانکی تقلیل پیدا کرد. در دوره دوم ریاست‌جمهوری حسن روحانی، با روی کار آمدن ترامپ در امریکا برجام لغو و تحریم‌ها دوباره بازگشت و تلاش‌های روحانی و محمدجواد ظریف (وزیر امور خارجه وقت) برای احیای برجام راه به جایی نبرد.

▣ تحریم‌ها کسری بودجه را تشدید می‌کنند

این اقتصاددان بین تشدید تحریم‌ها و کسری بودجه نسبت برقرار کرد و افزود: دولت ته‌مانده درآمدهای نفتی را خرج امور خارجی کرد و حتی می‌توان گفت تا حدودی پروژه‌های عمرانی نیز متوقف شدند و دست‌اندازی به سیستم بانکی در ابعاد گسترده رقم خورد و در ضمن برداشت ارز از صندوق توسعه ملی که در آن پولی نبود و فقط با منطق حسابداری رقمی ته حساب مانده بود متداول شد و ارزهای وصول‌شده صادرات نفت نیز از بانک مرکزی دریافت و برای تامین بودجه دولت خرج می‌شد.

هادی زنور ادامه داد: در دوره یادشده کسری بودجه به بالاترین رقم رسید و در حالی‌که نوبخت اعلام می‌کرد کسری بودجه نداریم، کارشناسان بر وجود آن اصرار می‌کردند. در عروسی و عزا دولت تحت فشار نمایندگان مجلس و مردم، نرخ حامل‌های انرژی را گران نکرد و با تهدیدهای گروه‌های فشار دولت زمین‌گیر شد. به‌نظر می‌رسد در کشور ما دولت تحت فشار گروه‌های داخلی و خارجی است؛ از این رو عددها را در بودجه ردیف می‌کند و در آخر نمی‌تواند آنها را تامین کند و این موضوع در ناترازی بانک مرکزی به‌خوبی مشخص است.

وی با تاکید بر اینکه افسار کسری بودجه در ۲ سال اخیر از دست دولت رئیسی خارج شده، گفت: درآمدهای دولت، متناسب به فصول دریافت و فاصله مصارف و منابع دیده می‌شود. به‌نظر من درست است که دولت امروز عزاداری را آغاز کرده، اما هنوز مویه کردن‌های روز آخر دولت مانده است. دولت مستاصل است و می‌خواهد با ارزهایی که قرار است برگردد و در پیش گرفتن برخی سیاست‌ها در منطقه امور را جلو ببرد، اما نمی‌شود چنین کشور را اداره کرد، چراکه در دنیای امروز نمی‌شود ایزوله زندگی کرد.

> بازپرداخت اصل و فرع بدهی‌ها دامان دولت رئیسی را گرفته و هر جا که باید پاسخ بدهد، تقصیر را بر گردن دولت قبلی می‌اندازد

▣ وعده‌درمانی کسری بودجه را تامین نمی‌کند

هادی زنور با بیان اینکه باید به اقتصاد ارز تزریق شود، خاطرنشان کرد: نمی‌توان بدون ارز اقتصاد را پیش برد. اگر ارز نباشد شوک ارزی، تورم و کسری بودجه ایجاد می‌شود. کسری بودجه و تورم مزمن ریشه‌های نارضایتی مردم هستند.

این اقتصاددان با اشاره به بدهی‌های دولت، افزود: میزان بدهی دولت در ابتدای برنامه ششم اعلام شد؛ بازپرداخت اصل و فرع بدهی‌ها دامان دولت رئیسی را گرفته و دولت هر جا که باید پاسخ بدهد تقصیر را بر گردن دولت قبلی می‌اندازد. در حال حاضر ارزی در کشور وجود ندارد و تولیدکنندگان برای واردات مواد اولیه با چالش‌های جدی مواجهند.

وی در پاسخ به این پرسش که دولت برای جبران کسری بودجه چه اقداماتی می‌تواند انجام بدهد؟ گفت: دولت می‌تواند مالیات بیشتری دریافت کند، نفت بیشتری بفروشد و اموال و دارایی‌های خود را به حراج بگذارد و تا آنجا که می‌تواند اوراق قرضه منتشر کند و از بانک مرکزی هم قرض بگیرد، اما در شرایط تحریم اقدامات اصولی و روشن برای جبران کسری بودجه دولت وجود ندارد. دولت رئیسی می‌خواهد کارهای زیادی انجام بدهد، اما عاجز است و نمی‌تواند با وعده‌درمانی کسری بودجه را تامین کند. به‌نظر می‌رسد ایران در معرض ورشکستگی قرار دارد.

سخن پایانی

دولت لایحه بودجه ۱۴۰۲ را تدوین و تقدیم مجلس کرد، اما بعد از گذشت کمتر از ۵ ماه از سال توان اجرای آن را ندارد و از ناترازی در بودجه سخن می‌گوید. به‌نظر می‌رسد در شرایط تحریم اقدامات دولت برای جبران کسری بودجه بی‌نتیجه مانده و دست دولت برای جبران کسری بودجه خالی است.

در نخستین نشست خبری دور دهم اتاق بازرگانی یزد مطرح شد

حمایت دولت از نیروگاه‌های خودتامین صنایع

زینب زارع
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

نخستین نشست خبری اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی استان یزد در دوره دهم هیات نمایندگان اتاق بازرگانی یزد با حضور مجتبی دستمالچیان رئیس اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی یزد، علی اصغر بیگی یزدی قائم مقام اتاق بازرگانی، محمد سپهر دبیرکل و کامیار دهقانی دبیر اجرایی اتاق یزد برگزار شد.

رئیس اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی یزد با تاکید بر اینکه دولت به تعهدات خود در ایجاد نیروگاه‌های خود تامین صنایع عمل کند، خاموشی هر ساعت در یک کارخانه را مصادف با ۲۰ درصد کاهش تولید دانست و افزود: عوامل زیادی بر نرخ تمام شده محصول موثر هستند، سوختن بوردهای الکتریکی و قسمت‌های الکتریکی دستگاه‌ها ناشی از قطع برق بار هزینه‌ای را بر واحدهای صنعتی و بر نرخ محصول تحمیل می‌کند.

دستمالچیان در ادامه با تاکید بر اینکه صنعتگران همیشه همراه دولتمردان و دستگاه‌های خدمت‌رسان هستند، افزود: شرکت برق خرید دیزل ژنراتور را با شرط تامین گازوئیل به تولیدکننده پیشنهاد داده است این در حالیست که بسیاری از تولید کننده‌ها در تامین گازوئیل دیزل ژنراتورها با مشکل مواجه شدند.

رئیس اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی استان یزد در نخستین نشست خبری پس از انتخابات هیات نمایندگان دوره دهم اتاق بازرگانی یزد ضمن گرامیداشت روز خبرنگار، رسالت خبرنگاران را سنگین و حساس عنوان کرد و افزود: شغل خبرنگاری از آن جهت حساس است که با قضاوت اشتباه و جمله‌ای ناصحیح می‌تواند آبروی فردی بی‌گناه را در معرض خطر قرار دهد.

به گزارش خبرنگار صمت از استان یزد، مجتبی دستمالچیان با بیان اینکه دوره دهم اتاق بازرگانی یزد با نگاهی متفاوت نسبت به دوره‌های قبل و با تکیه بر شفافیت، پذیرای انتقادات سازنده اصحاب رسانه است، تصریح کرد: انتقاد سازنده را وسیله رشد و شکوفایی می‌دانیم.

دستمالچیان در ادامه به مسائل مختلف صنعت و تولید در کشور و استان یزد اشاره و موضوع قطع برق واحدهای تولیدی را یکی از این موارد دانست و گفت: هفته گذشته شاهد قطعی و خاموشی برق بیشتر از جدول اعلام شده بودیم در حالی‌که این ناهماهنگی‌ها بین صنعت برق و تولید می‌تواند زیانبار باشد و حتی با تخریب سیستم‌های یک کارخانه و تحمیل هزینه تعمیرات در نرخ تمام‌شده محصول نیز تغییر ایجاد می‌کند.

نبود توجیه اقتصادی تولید برق در کشور

وی عدم سرمایه‌گذاری در حوزه برق را عامل کمبود برق دانست و افزود: نبود توجیه اقتصادی در سرمایه‌گذاری حوزه برق باعث شده تا این انرژی در کشور با کمبود مواجه شود بنابراین دولت باید همکاری بهتری در این زمینه با بخش خصوصی داشته باشد.

رئیس اتاق بازرگانی یزد با اعلام اینکه هم‌اکنون ۳هزار و ۴۰۰ واحد صنعتی در یزد وجود دارد، اظهارکرد: ۳۰۰ واحد صنعتی یزد راکد، ۹۰۰ واحد نیمه‌فعال و ۲هزار و ۳۰۰ فعال در استان یزد مشغول به تولید هستند. دستمالچیان با اشاره به تعداد کارت بازرگانی فعال گفت: هم اکنون ۸۰۰ کارت بازرگانی حقوقی، ۳۴۰ کارت بازرگانی حقیقی در اتاق بازرگانی یزد فعال است که در امسال ۹۵ کارت بازرگانی حقوقی، ۲۶ کارت حقیقی تمدید و ۵۵ کارت حقوقی و ۱۰ کارت بازرگانی حقیقی صادر شده است.

نقش پررنگ کمیسیون‌های اتاق

دستمالچیان نقش کمیسیون‌های اتاق بازرگانی را پررنگ‌تر از دوره‌های قبل دانست و گفت: ورود به کمیسیون‌های اتاق بازرگانی برای فعالان اقتصادی و بخش خصوصی آزاد است و از تشکل‌های خصوصی صنعتی و اتاق اصناف درخواست داریم حضور فعال در کمیسیون‌های اتاق یزد داشته باشد.

وی در خصوص سیاست اتاق بازرگانی در مباحث صادراتی گفت: اتاق بازرگانی دستگاه اجرایی نیست بر همین اساس کمیسیون‌هایی برای ارائه راه‌حل معضلات تولید تشکیل شده که یکی از آنها کمیسیون توسعه صادرات اتاق بازرگانی یزد است ضمن اینکه اتاق بازرگانی یزد دبیری اتحادیه صادرکنندگان استان را بر عهده دارد.

دستمالچیان در پاسخ به سوال خبرنگاران با تاکید بر اینکه برخی گفته‌ها درباره صنعت نادرست و غیر واقعی است، عنوان کرد: انرژی در کشور ما در مقایسه با سایر کشورها ارزان است اما رانت نیست چون برای همه به طور یکسان در دسترس است.

این فعال اقتصادی در پاسخ به این شبهه که صنعتگران ارز را به خارج می‌برند و بر نمی‌گردانند، توضیح داد: خارج کردن ارز و برنگرداندن آن توسط یک تولیدکننده صحیح نیست چرا که واحد تولیدی اگر پول را برنگرداند، نمی‌تواند مواد اولیه تهیه کند و حقیقت این است که وام بانکی نیز جوابگوی تهیه مواد اولیه وارداتی نیست.

وی با تاکید بر اینکه با وجود تحریم‌های سنگین برخی تولیدات ایرانی با نمونه خارجی آن رقابت می‌کند، تصریح کرد: شرکتی که می‌خواهد مواد اولیه از خارج وارد کند، ناچار است هزینه‌های مازاد را متحمل شود اما باز هم در این شرایط صنعت استان یزد با قدرت به پیش رفته است.

۷۷ میلیون دلار صادرات در ۵ ماه

دستمالچیان با بیان اینکه صنایع استان یزد معتبر و نام یزدی یک برند است، در خصوص مسئولیت‌های اجتماعی صنایع، گفت: صنایع استان یزد در زمان کرونا داوطلبانه میلیاردها تومان هزینه کردند حتی در تابستان صنایعی داوطلبانه برق صنعت خود را قطع کردند تا به مردم خاموشی برق تحمیل نشود و اینها مواردی است که درباره مسئولیت اجتماعی منتشر نشده است.

رئیس اتاق بازرگانی یزد با تصریح بر اینکه بیشترین حجم صادرات در ایران فرآورده‌های نفتی یا معدنی است، عنوان کرد: در یزد آنچه بیشترین حجم صادرات را دارد کالای تمام شده است و صادرات مواد اولیه جایگاهی از نظر آماری ندارد.

دستمالچیان با اشاره به آمار اخیر صادرات و واردات استان یزد اظهارکرد: یزد رتبه ۸ کشور در صادرات و رتبه ۱۸ در واردات را به خود اختصاص داده؛ کاشی و سرامیک عمده کالای صادراتی استان یزد است که رقم صادراتی بیش از ۷۷ میلیون دلار را از ابتدای سال ۱۴۰۲ تا ۲۱ مرداد به ثبت رسانده است.

وی بیشترین صادرات استان یزد را در حوزه کاشی و سرامیک، خشکبار، شیشه، کابل، شیشه، نخ و پلی اتیلن، پارچه و پودر شوینده عنوان کرد.

رئیس اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی استان یزد درخصوص کیفیت محصولات کشاورزی صادراتی یزد گفت: کیفیت محصولات کشاورزی قبل از اینکه مربوط به صادرات و برگرداندن آن از مرز باشد بحث سلامت مردم ایران است و باید نظارت بهداشت بر درصد سم موجود در محصولات کشاورزی برای بازار داخلی و خارجی با حساسیت بیشتری مورد توجه باشد.

ریشه مشکلات اداری صنایع

وی با بیان اینکه محصولات صنعتی یزد در حوزه کیفیت از کالای اروپایی بالاتر است، از خود تحریمی‌ها گلایه کرد و ضمن تشکر از ستاد اقتصاد مقاومتی قوه قضاییه در حل مشکلات فراقانونی صنایع، از مسئولان دولت و مجلس خواست تا نسبت به قوانین دست‌وپاگیر تولید به‌ویژه در زمینه گمرک و ترخیص کالا تجدیدنظر کنند.

دستمالچیان بیشترین مشکل صنعت در امور اداری را مربوط به عدم همکاری مدیران میانی استان دانست و عنوان کرد: در حالی که مدیران ارشد استان با سرعت و دلسوزی مشکلات صنایع را رفع می‌کنند، سرچشمه مشکلات اداری صنایع از مدیران میانی است.

وی در ادامه به مبحث بورس اشاره کرد و گفت: خانواده‌ها و سرمایه‌گذاران یزدی در بورس حضور فعال دارند اما شرکت‌های یزدی استقبال چندانی نداشتند به طوری‌که فقط ۱۸ شرکت یزدی در بورس و فرابورس هستند بر این اساس دوره آموزشی اتاق بازرگانی یزد در حوزه بورس برگزار شد چراکه مقدور نیست از این پس تامین مالی از سوی بانک‌ها انجام شود و شرکت‌ها باید از طریق بورس به تامین مالی اقدام کنند.

دستمالچیان در ادامه انحصار در تولید مواد اولیه و عرضه انحصاری در بورس را یک عامل چالش بازار در قیمت‌ها عنوان کرد.

تعرفه واردات کالای ایرانی به سوریه

رئیس اتاق بازرگانی یزد شروع فعالیت هیات نمایندگان دوره دهم اتاق بازرگانی یزد را از تاریخ ۲۰ اردیبهشت اعلام کرد و افزود: در این مدت ۸ جلسه هیات نمایندگان و ۴ جلسه اصلی شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی و ۱۵ جلسه تخصصی برگزار شده است.

دستمالچیان یکی از دستاوردهای دور دهم اتاق بازرگانی یزد پس از سفر هیات تجاری سوریه را صفر شدن تعرفه واردات کالای ایرانی به سوریه عنوان کرد.

رئیس اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی استان یزد درخصوص گزارش عملکرد اتاق طی ۳ ماه گذشته، به تشکیل جلسه شورای تخصصی بسیج تجار و فعالان اقتصادی، ایجاد ۶ هسته اندیشه ورز با همکاری بسیج اصناف کشور و نخبگان استان، برگزاری دوره‌های آموزشی تشریفات بین‌الملل، سامانه جامع تجارت، برگزاری همایش بورس، دعوت از هیات تجاری سوریه اشاره کرد و گفت: در مدت ۳ ماهه فعالیت دوره دهم اتاق بازرگانی ۷۷۱ نفر در دوره‌های آموزشی مختلف اتاق شرکت کردند، همچنین همکاری با اتاق بازرگانی استان‌های همجوار در حال شکل‌گیری است و تفاهمنامه همکاری با اتاق بازرگانی اصفهان به زودی منعقد می‌شود.

> یکی از دستاوردهای دور دهم اتاق بازرگانی یزد پس از سفر هیات تجاری سوریه، صفر شدن تعرفه واردات کالای ایرانی به سوریه است

روی خط خبر

وزیر صمت در آیین آغاز عملیات احداث پتروشیمی ابن سینا همدان:

اجرای ۶۰ میلیارد یورو طرح در کشور

وزیر صنعت معدن و تجارت گفت: ۶۰ میلیارد یورو طرح در کشور از زمان فعالیت در این مسئولیت (طی ۲ ماه گذشته) اجرا شده که همه نتیجه‌بخش بوده است.

به گزارش ایرنا، عباس علی‌آبادی در آیین آغاز عملیات احداث پتروشیمی ابن سینا در همدان، علت خیلی از اتفاقات کنونی جهان را پدیده گلخانه‌ای دانست و اظهار کرد: بر همین اساس باید پتروشیمی، محور توسعه ما باشد و سوخت فسیلی، گاز و نفت را نباید سوزاند.

وی افزود: با وجود اینکه امکان حیات در جهان مهیا شده است اما بشر با خرابکاری و یکسری کارها می‌تواند این نظم را بر هم بزند. وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به اینکه از نفت و گاز با محوریت کالا باید استفاده شود گفت: حالا وقتش رسیده تا به جای استفاده از سوخت فسیلی از سایر منابع انرژی استفاده کرد و سوخت فسیلی ازجمله گاز و نفت را نسوزاند. علی‌آبادی ادامه داد: نفت مایع اصلی برای توسعه است و بزرگ‌ترین سرمایه کشور محسوب می‌شود که نباید آن را سوزاند بلکه باید آن را به کالاهای ارزشمند تبدیل کرد که صدها برابر ارزش دارد.

وی اظهار کرد: با توجه به مشخص شدن محور توسعه، باید به سمت زنجیره ارزش پایین‌دستی صنایع نفت و گاز پیش‌رفت و اینجا آغاز حرکت است.وزیر صنعت معدن و تجارت افزود: شهرک‌ها و واحدهای صنعتی که اینجا دائر می‌شود این مواد اولیه را استفاده می‌کنند و برای توسعه و فعال کردن شهرک‌ها و ریز زنجیره‌ها باید تلاش کرد و مدیران اجرایی تا حصول نتیجه این طرح را با قوت پیگیری کنند.

علی‌آبادی، لازمه موفقیت را اتحاد، همدلی و یکی شدن دانست و گفت: در همدان شاهد برادری، وفاق و همدلی مطلوبی بین مسئولان هستم که از این همه اتحاد خرسندم.

وی یادآوری کرد: منطقه ویژه اقتصادی جهان آباد فامنین سال ۱۳۸۷ مصوب شد و از آن زمان تاکنون کاری نشده بنابراین امروز با هدف رشد این منطقه در فامنین حضور یافتم و به زودی برای پیگیری روند طرح دوباره در این محل حاضر می‌شوم.

وزیر صنعت، معدن و تجارت تاکید کرد: از طرف همه مقام‌های دولتی به شما قول می‌دهم که از این طرح پشتیبانی لازم صورت گیرد بنابراین درخواست می‌شود حرکت شتابان داشته باشید. افتتاح شهرک صنفی کارگاهی، آغاز عملیات احداث پتروشیمی ابن سینا، بازدید از چند طرح تولیدی و صنعتی و دیدار و گفت‌وگو با فعالان اقتصادی از برنامه‌های وزیر صنعت، معدن و تجارت در کهن دیار همدان است. محل احداث پتروشیمی ابن‌سینا منطقه ویژه اقتصادی جهان‌آباد واقع در شهرستان فامنین از توابع استان همدان است. محصول نهایی این پروژه ۱۱ هزار تن در سال (MGE) مونو اتیلن گلایکول، ۱۰۱ هزار تن در سال (ETX) انواع اتوکسیلات ها، ۵۶ هزار تن در سال (GE) گلایکل اتر و ۳۲ هزار تن در سال (MDEA) و متیل دی‌اتانول آمین (EA) اتانول آمین است. پتروشیمی ابن‌سینا در سال ۸۳ با سفر رهبر معظم انقلاب تصویب شد. در حدود هزار و ۲۰۰ واحد تولیدی و صنعتی در استان همدان فعالیت دارند.

پایان پروژه رفع ضعف ولتاژ برق زنجان

پروژه رفع ضعف ولتاژ روستاهای شقاقی انذر، انذر جدید و شهر چورزق به همت توزیع برق شهرستان طارم اجرا و به‌بهره‌برداری رسید. به گزارش خبرنگار صمت از استان زنجان، علی‌اصغر الماسی، مدیر توزیع برق شهرستان طارم با اعلام این‌که پروژه رفع ضعف ولتاژ روستاهای طارم در راستای ارائه برق پایدار به اهالی این شهرستان انجام شد گفت: خوشبختانه با تلاش همکاران و مساعدت‌های مدیریت توزیع برق استان پروژه رفع ضعف ولتاژ روستاهای شقاقی‌انذر، انذر جدید و شهر چورزق با نصب ۳ دستگاه پست هوایی به‌صورت همزمان به پایان رسید.

به گزارش روابط عمومی شرکت توزیع نیروی برق استان زنجان الماسی با اعلام اینکه پروژه اصلاح و بهسازی شبکه‌های توزیع برق روستاهای شقاقی انذر، انذر جدید و شهر چورزق با هدف رفع ضعف ولتاژ و کاهش شعاع تغذیه شبکه‌های توزیع برق این مناطق اجرا شد، افزود: شهرستان طارم یکی از قطب‌های مهم کشاورزی کشور است و برق به‌عنوان زیرساخت اصلی توسعه این صنعت از جایگاه ویژه‌ای در این شهرستان برخوردار است و بیش از ۵۳درصد از برق توزیع شده در شهرستان طارم در بخش مولد کشاورزی به کار گرفته می‌شود و خوشبختانه با تلاش بیش از پیش همکاران مدیریت توزیع برق کاستی‌های شبکه شناسایی و نواقص رفع می‌شود. مدیر توزیع برق شهرستان طارم اضافه کرد: احداث ۲پست جدید روستای دستجرده و ۲ پست هوایی در مناطق حیدرآباد و شیطان روستای هزاررودعلیا از دیگر پروژه‌های انجام گرفته مدیریت توزیع برق این شهرستان بود که ماه پیش اجرا و به بهره‌برداری رسید.

گفتنی است طول شبکه‌های توزیع برق فشار ضعیف و متوسط شهرستان طارم بیش از ۱۰هزار و ۳۸۰ کیلومتر است و این شهرستان حدود ۲۴هزار مشترک برق دارد.

ورود موبایل از عراق ممنوع است

مدیرکل گمرک استان سمنان با بیان اینکه وارد کردن برخی کالاها از عراق در اربعین ممنوع است، گفت: زائران از عراق تلفن همراه نیاورند.

مرتضی حاجیان نژاد در گفت‌وگو با مهر، ضمن اشاره به الزامات گمرکی زائران اربعین استان سمنان بیان کرد: واردات برخی کالاها از عراق ممنوعیت دارد بنابراین مردم با خودشان از آن کشور، تلفن همراه وارد نکنند.

وی با بیان اینکه کالاهای موکب‌داران نیز دارای تشریفات گمرکی است که باید رعایت شود، افزود: با توجه به ضوابط، صادرات برخی کالاها مانند گوشت، برنج، مواد سوختی و ... به عراق مشمول ممنوعیت و محدودیت عوارض صادراتی هستند.

مدیرکل گمرک استان سمنان با بیان اینکه مجوزهای بهداشتی و قرنطینه‌ای نخستین موضوعی است که موکب ها برای ملزومات باید رعایت کنند، گفت: در خصوص سوخت مصرفی موکب داران نیز باید تاکید کرد که سهمیه‌ای از سوی ستاد عتبات تخصیص داده شده که پس از موافقت از سوی شرکت نفت با تنظیم اظهارنامه به نام ستاد عتبات عالیات از سوی نمایندگان معرفی شده، اقدامات لازم برای انتقال سوخت‌ها صورت خواهد گرفت.

حاجیان‌نژاد با بیان اینکه وسایل نقلیه نیز باید با تشریفات خاص گمرکی منتقل شوند، افزود: با توجه به هماهنگی که با ستاد اربعین کشور انجام شده، خروج موقت تمام وسایل نقلیه شامل وانت، سواری، اتوبوس و... اعم از شخصی و عمومی از ۲۸ مرداد تا پایان ایام اربعین، تسهیل می‌شود اما شرایط خروج خودروها باید لحاظ شود.

وی با بیان اینکه این خودروها باید دارای شرایطی باشند تا برگ خروج موقت آنها داده شود، گفت: تصمیم بر این شده مراحل اقدام برای خروج و ورود خودروها در مراکز استان‌ها انجام شود تا از ازدحام در مرزها جلوگیری شود در نتیجه گام اول این خودروها که احتمالا ملزومات موکب‌ها را انتقال می‌دهند، مراجعه به گمرک است.

مدیرکل گمرک استان سمنان تاکید کرد: صدور موقت خروج پلاک دولتی‌ها باید موافقت کتبی ذی‌حسابی همان دستگاه را نیز داشته باشد.

وی با بیان اینکه خودروهای عمومی که در رهن موسسات دولتی یا خصوصی هستند نیز باید موافقتنامه کتبی آن ارگان را برای خروج موقت همراه داشته باشند، افزود: با توجه به شلوغی که در مرزها در اربعین شاهد خواهیم بود و گمرکات عراق ظرفیت محدودی برای پذیرش کامیون‌ها با بار تجاری دارند، برای جلوگیری از توقف کالاهای صادراتی و ضایع شدن آنها در این ایام با هماهنگی دفتر صادرات، گمرک‌های جایگزین مانند باشماق، مرز دریایی خرمشهر و... فعالیت خواهند کرد.

مدیرکل گمرک استان سمنان با بیان اینکه مرزهای دیگر برای ورود و خروج کامیون‌ها و وسایل نقلیه ای که ملزومات موکب‌ها را جابه‌جا می‌کند، مستقر هستند، گفت: کامیون‌های ملزومات موکب‌ها بدون دریافت برگ موقت خروج، امکان وارد شدن به عراق را نخواهند داشت.

یکشنبه
۲۹ مرداد ۱۴۰۲- ۳ صفر ۱۴۴۵ - ۲۰ اوت ۲۰۲۳- شماره ۲۳۸۶-پیاپی ۳۷۰۴

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»

مدیرمسئول: عاطفه خسروی

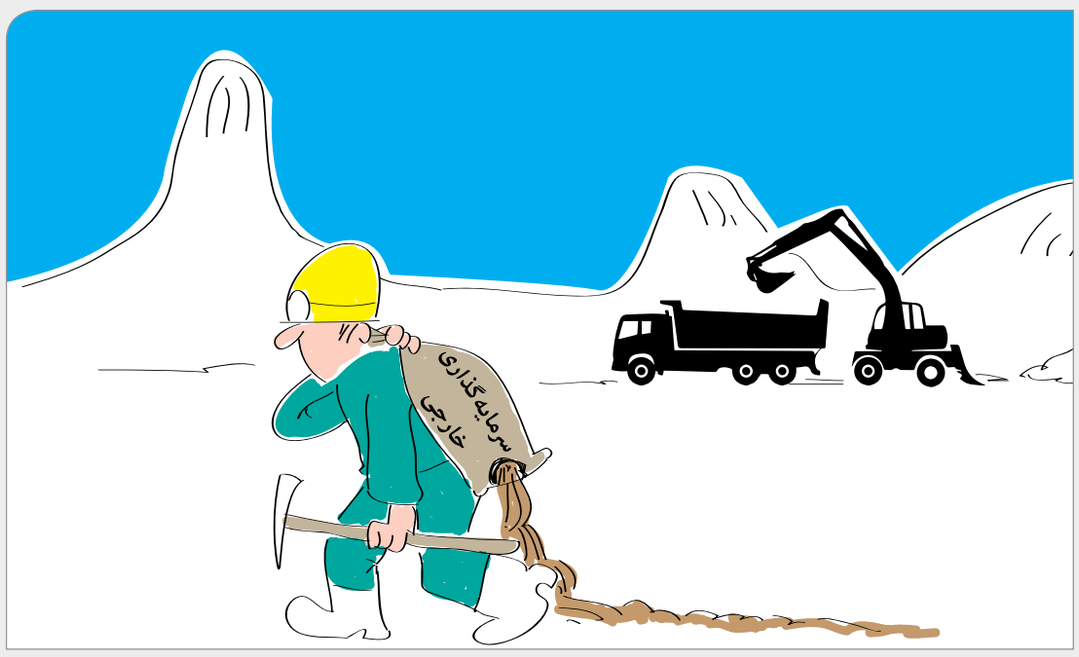
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: صمیم

www.smtnews.ir
telegram.me/smtnews
info@smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

از فضای مجازی

پوست خر کالای تجاری می‌شود!

تقاضای چین برای پوست خرهای افریقایی در حال افزایش است. در سالیان اخیر تقاضای زیادی برای پوست‌های خر در چین وجود داشته است؛ جایی که پوست خر برای تهیه یک محصول مرتبط با سلامتی به نام «اجیائو» (Ejiao) مورد استفاده قرار می‌گیرد. اجیائو از کلاژن ساخته شده است که از خر استخراج و مخلوط شده با گیاهان و سایر مواد تشکیل دهنده برای ایجاد محصولات مصرفی دارویی و بهداشتی است.

اعتقاد بر این است که اجیائو دارای خواصی است که خون را تقویت می‌کند، خونریزی را متوقف کرده و کیفیت هر دو مایعات حیاتی و خواب را بهبود می‌بخشد. اجیائو به ازای هر کیلوگرم به نرخ ۷۸۳ دلار به فروش می‌رسد و بازار چین برای آن از حدود ۳.۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۳ میلادی به حدود ۷.۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۰ میلادی افزایش یافته است. چندین عامل در این افزایش تقاضا تاثیرگذار بوده‌اند ازجمله افزایش درآمد چینی‌ها، محبوبیت محصول از طریق یک سریال تلویزیونی و افزایش نرخ پیری جمعیت در چین.

علاوه بر این، اجیائو گاهی اوقات توسط پزشکان تجویز می‌شود و هزینه آن را می‌توان به‌تازگی تحت پوشش بیمه درمانی قرار دارد. تقاضا برای اجیائو منجر به کمبود خر در چین و به‌طور فزاینده‌ای در سراسر جهان شده است. از این نظر کشورهای افریقایی به‌طور خاص تحت تاثیر قرار گرفته‌اند. قاره افریقا دارای بیشترین تعداد خر در جهان است: حدود دو سوم جمعیت تخمین زده شده جهانی از ۵۳ میلیون الاغ در سال ۲۰۲۰ میلادی.

ارقام دقیق در مورد تعداد دقیق تجارت غیرقانونی پوست‌های خر به چین در دسترس نیست، اما نشانه‌هایی از آن وجود دارد. برای مثال، مطالعه صورت گرفته روی جمعیت خر در افریقای‌جنوبی نشان می‌دهد که از ۲۱۰هزار در سال ۱۹۹۶ به حدود ۱۴۶هزار، در سال ۲۰۱۹ رسیده و این صادرات به پوست خر نسبت داده شده است.

تحمین زده می‌شود که زندگی ۱۵۸ میلیون نفر در افریقا به خرها بستگی دارد. در مناطق روستایی حضور خر در یک خانواده به کاهش فقر کمک می‌کند.

افزایش تقاضای چین برای خر پاسخ‌های مختلفی را از سوی دولت‌ها در سراسر افریقا به همراه داشته است. برای مثال، تانزانیا سعی در ایجاد یک صنعت رسمی خر و تجارت آن را داشت. با این وجود، سال گذشته مقام‌های آن کشور این تجارت را ممنوع اعلام کردند.

واقعیت آن است که خرهای ماده (الاغ) به طور معمول در طول زندگی خود تنها توانایی زایش چند کره خر را دارند. در کنیا خشم عمومی که مدت‌ها به دلیل افزایش نرخ خر و کاهش عرضه بوده منجر به ممنوعیت صادرات خر در فوریه ۲۰۲۰ میلادی شد. با این وجود، صادرکنندگان خر در کنیا در ژوئن سال ۲۰۲۰ میلادی پرونده خود را در برابر این ممنوعیت به دادگاه عالی کنیا بردند و پیروز شدند.

در نقاط دیگر قاره افریقا در کشورهایی مانند بوتسوانا، بورکینافاسو، مالی، نیجر، سنگال و تانزانیا صادرات خر ممنوع شده است. برخی دیگر از کشورهای افریقایی مانند افریقای جنوبی تجارت خر را با الزامات مرتبط با کشتارهای مستقر و سهمیه‌های مرتبط با آن ممنوع یا محدود کرده‌اند. با این وجود، اجرای قانون ممنوعیت صادرات خر با توجه به قدرت ظرفیت نظارتی در هر کشور متفاوت و میزان راحت بودن قاچاق کالا در مرزها در هر کشور متفاوت از کشور دیگر است. در مورد افریقای جنوبی سهمیه‌بندی صادرات خر تنها باعث زیرزمینی شدن تجارت آن حیوان و این وضعیت منجر به سرقت خرهای بیشتری شده است. پوست‌های غیرقانونی خر از افریقای‌جنوبی به‌طور معمول از خرهایی است که به شیوه‌ای وحشیانه ذبح شده و سپس به چین صادر می‌شوند.

فقر همچنان باعث تشدید تجارت خر می‌شود که به‌نوبه خود می‌تواند منجر به فقر بیشتر شود. صاحبان خر نیاز به استفاده از فرصت کوتاه‌مدت برای کسب درآمد دارند تا حیوان خود را به فروش برسانند. پس از آن ممکن است خرها ذبح شده و به‌طور غیرقانونی معامله شوند و این موضوع منجر به کاهش فرصت درآمد در میان‌مدت و بلندمدت شود.

در کنفرانسی برگزار شده با حضور نمایندگان کشورهای افریقایی خواست مهلت قانونی ۱۵ ساله قاره افریقا برای تجارت خر مطرح شد تا امکان بهبودی و افزایش ظرفیت نظارتی فراهم شود. صنعت اجیائو در چین به خوبی سازماندهی و تامین شده و از سوی انجمن صنعت شاندونگ اجیائو نمایندگی می‌شود.

هدف کنفرانس افریقایی، اما این است که با در نظر گرفتن سازکارهای پایدار باعث جلوگیری از آسیب به منافع محلی و کمک به مقابله با تجارت غیرقانونی شود. همکاری‌های عمیق‌تر در کشورهای افریقایی نیز به حفظ نقش باستانی خر در حمایت از تجارت و آسیب‌پذیرترین و گروه‌های آسیب‌پذیر قاره کمک می‌کند.

منبع: مجمع فعالان اقتصادی

با وجود ممنوعیت‌های اعلام شده

فروش بلیت چارتر تهران به نجف ادامه دارد

به‌تازگی سازمان هواپیمایی کشور طی بخشنامه ای رسمی فروش بلیت چارتری را طی بازه زمانی اربعین ممنوع اعلام کرد اما هنوز در برخی از سایت‌ها شاهد فروش بلیت چارتری به مقصد نجف با قیمت بالا هستیم. مقرر شده عرضه پروازهای چارتری در کشور تا پایان شهریور متوقف شود، در حالی که ضرورت دارد، ابتدا قوانین محکم با ضمانت اجرایی برای عدم فروش بلیت‌های چارتر طرح و اجرا شود تا در صورت مشاهده عدم اجرای این قانون برخورد جدی با بساط جیب بری سوداگران شود.

محمد محمدی‌بخش، رئیس سازمان هواپیمایی در مصاحبه اختصاصی با مهر، اعلام کرد فروش بلیت‌های چارتری تا پایان شهریور برای آرامش بازار ممنوع شد و قوانین لازم برای ممنوعیت کامل این نوع فروش در دستور کار است. پس‌از اعلام خبر رئیس سازمان هواپیمایی در خصوص ممنوعیت فروش بلیت‌های چارتری؛ مهرداد بذرپاش، وزیر راه و شهرسازی نیز در حیاط دولت این موضوع را تأیید و در ۴ مرداد دستور داد که مجوز پروازهای چارتری در هر صورت تا اطلاع ثانوی لغو شود، البته جز پرواز به میادین نفتی که جزئیات آن با سازمان‌های متقاضی مشخص می‌شود. وزیر راه و شهرسازی در ادامه تاکید کرد: عدول از نرخ مصوب بلیت هواپیما تخلف است و سازمان تعزیرات حکومتی به گرانفروشی ورود خواهد کرد و در تعداد بلیت و پروازها نه‌تنها کاهش نداشتیم بلکه با رشد ۵ درصدی هم مواجه بودیم. وزیر جوان کابینه دولت سیزدهم گفت: یکی از مشکلاتی که در بخش فروش بلیت هواپیما ایجاد شده، صدور مجوزهای بلاوجه چارتری است که برای این موارد دستور دادم سازمان هواپیمایی بساط سوداگری را از بازار فروش بلیت هواپیما جمع کند تا بازار آرامش بگیرد.

بر همین اساس، جعفر یازرلو، سخنگوی سازمان هواپیمایی کشور هم اعلام کرده بود که از ۱۰ مرداد فروش بلیت هواپیما به صورت چارتری کاملا ممنوع است و در صورت مشاهده با متخلفان برخورد قاطع خواهد شد، اما خلاف وعده‌های مسئولان مربوطه که فروش بلیت چارتری را ممنوع اعلام کردند امروز شاهد فروش بلیت‌های چارتری به مقصد نجف در برخی سایت‌ها هستیم. فروش بلیت چارتر عرضه هتل، سرویس رفت و آمد و پکیج گردشگری است، در حالی که در کشور ما فقط بلیت به عنوان چارتر عرضه و در واقعیت گرانفروشی و تخلف محسوب خواهد شد. در واقع بهتر بود تا سازمان هواپیمایی کشوری به جای محدودیت زمانی برای فروش بلیت‌های چارتری برنامه بزرگ‌تری برای این موضوع انجام می‌دادند تا بساط سوداگران درفروش بلیت‌های چارتری جمع شود و پر و بال باند مافیایی این حوزه برای همیشه جمع و بریده شود. فروش بلیت چارتری در تمام دنیا بر اساس منفعت مسافر برنامه‌ریزی می‌شود اما فروش بلیت چارتری در کشورمان بدون برنامه‌ریزی و شیوه خاصی صورت می‌گیرد. براساس این گزارش، رضا صدیق‌نیا، رئیس گروه دفتر نظارت بر فرودگاه‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات هوانوردی در گفت‌وگو با مهر با تاکید بر اینکه فروش بلیت‌های چارتری ممنوع است و هیچ سایت چارتری از سازمان هواپیمایی مجوز ندارد؛ گفت: متاسفانه سازمان هواپیمایی با برخی از سایت‌های غیررسمی مواجه است که مجوز رسمی برای فروش بلیت چارتری از سوی سازمان هواپیمایی کشور ندارند. رئیس گروه دفتر نظارت بر فرودگاه‌ها، شرکت‌ها و موسسات هوانوردی در ادامه تصریح کرد: چندین مورد از سایت‌های غیرمجاز فروش بلیت‌های چارتری برای پیگیری رسمی به قوه قضائی ارجاع شده تا دسترسی فروش این سایت‌ها مسدود شود. صدیق‌نیا با تاکید بر فروش غیرمجاز بلیت نجف در پیش‌از اربعین، گفت: اگر بلیت چارتری به مقصد نجف پیش‌از آن بازه زمانی که رئیس سازمان هواپیمایی فروش بلیت چارتری را اعلام کرده باشد اما پرواز در ایام اربعین و درآن بازه زمانی باشد نیز ممنوع است و پروازی با بلیت چارتری انجام نخواهد شد. اما براساس شواهد رسمی و موجود در سایت‌های فروش بلیت، خلاف بخشنامه از سوی سازمان هواپیمایی برای اعلام ممنوعیت فروش چارتر همچنان برخی سایت‌ها این تخلف را انجام می‌دهند و به نظر می‌رسد سازمان هواپیمایی کشور نیازمند صدور قوانین جدی تر در این خصوص است.

دریچه

قطعی برق نباید فقط مختص صنایع باشد

خسارات قابل جبران نیست

رئیس خانه صمت ایران با بیان اینکه واحدهای تولیدی از قطعی برق خسارات زیادی دیده‌اند گفت: وقتی محدودیت برق فقط مختص صنایع می‌شود در واقع با این کار در حال از بین بردن ارزش‌افزوده صنعت هستیم. عبدالوهاب سهل‌آبادی در گفت‌وگو با مهر در مورد وضعیت برق رسانی به بخش تولید، اظهار کرد: درحال‌حاضر مصرف برق بیش از تولید است و به دلیل مشکلاتی مانند تحریم و... طی سالیان گذشته نیروگاه برق جدیدی ساخته نشد و نیروگاه‌های قبلی هم ترمیم نشدند. رئیس خانه صمت ایران افزود: این مشکلات زیرساختی گریبان بخش تولید و صنعت کشور را گرفته است؛ قبلا اعلام شده بود که قطعی برق واحدهای تولیدی هفته‌ای یک روز خواهد بود اما کم‌کم به هفته‌ای ۲ روز رسیده که نگرانی زیادی را برای واحدهای تولیدی ایجاد کرده است. وی ادامه داد: خساراتی که قطعی برق به تولید وارد می‌کند قابل جبران نیست زیرا زنجیره تولید به هم می‌خورد، مواد اولیه از بین می‌رود، کارگر تکلیف خود را نمی‌داند و... متاسفانه هیچ کسی هم پاسخگو نیست که چگونه می‌توان شرایط تامین برق تولید را اصلاح کرد. سهل‌آبادی تصریح کرد: عدم قطع برق خانگی به دلیل گرمای شدید قابل توجیه است اما ما می‌گوییم اگر چند وقت یک بار ۲ ساعت در طول روز برق خانگی قطع شود تا به واسطه آن برق صنعت فقط هفته‌ای یک روز قطع شود راهکار مناسبی است. رئیس خانه صمت ایران با بیان اینکه سال گذشته در شرایط سخت اقتصادی، بخش صنعت رشد اقتصادی داشت، گفت: طی هفته‌های گذشته واحدهای تولیدی تماس‌های زیادی با ما گرفتند و اعلام کردند قطعی برق کارشان را با چالش مواجه کرده است. سهل‌آبادی تصریح کرد: وزارت صمت نمی‌تواند کاری در ارتباط با برق انجام دهد بنابراین پیشنهاد ما به وزارت نیرو و متولیان صنعت برق این است که در صورت امکان برق خانگی ۲ساعت در روز قطع یا اینکه برق مال‌ها و فروشگاه‌های بزرگ محدود شود تا از این محل، برق‌رسانی به صنایع بهتر از قبل مدیریت شود. رئیس خانه صمت ایران تاکید کرد: وقتی محدودیت برق فقط مختص صنایع می‌شود در واقع با این کار در حال از بین بردن ارزش‌افزوده صنعت هستیم که همین مسئله به تولید ناخالص ملی ضربه می‌زند.

بین‌الملل

تفاوت ۲ صندوق در ۲ کشور

درست در همین کوران خبر آزادسازی ۶ میلیارد دلاری که کل مملکت را درگیر خود کرده، خبر آمده است که دارایی‌های صندوق سرمایه‌گذاری دولتی عربستان تا پایان سال ۲۰۲۲ میلادی به ۲.۲۳ تریلیون ریال (۵۹۵ میلیارد دلار) تا پایان سال ۲۰۲۲ افزایش یافت که نسبت به سال پیشین(۱.۹۸ تریلیون ریال) ۱۲.۸ درصد افزایش داشته است. سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی صندوق حدود ۲۲.۹ درصد از کل دارایی‌های تحت مدیریت و سرمایه‌گذاری‌های داخلی ۴۶۰ میلیارد ریال را تشکیل می‌دهد. صندوق سرمایه‌گذاری دولتی عربستان در سال ۱۹۷۱ میلادی تاسیس شد و به دلیل دارا بودن رتبه پنجم در جهان، یکی از بزرگ‌ترین صندوق‌های دولتی در جهان محسوب می‌شود و در تامین مالی پروژه‌های دارای ارزش استراتژیک برای اقتصاد عربستان تخصص دارد. صندوق توسعه ملی در ایران تا این لحظه تنها نقشی که بازی کرده دادن وام‌های ارزی دستوری به نهادهای خصولتی یا شرکت‌هایی بوده که اغلب نسبت به بازپرداخت وام خود امتناع کرده‌اند.

منبع: مجمع فعالان اقتصادی

نگاه روز

آدم‌ها پلاک اموال ندارند

مسعودهندیان: دیدید وقتی می‌روید در یک اداره دولتی، همه وسایل پلاک دارند میز، صندلی و حتی قندان روی میز هم در لیست اموال سازمان ثبت شده‌اند. وقتی کالایی را پلاک می‌زنند یعنی ارزش مادی کالا را مشخص می‌کنند. یعنی کالا دارای ارزش مادی است و نرخ دارد. در این صورت کالا هویت پیدا می‌کند و اگر شکست یا گم شد، تحویل گیرنده موظف به پرداخت خسارت خواهد بود.

یعنی برای تهیه و نگهداری آن کالا هزینه شده است. یعنی آن کلا، اموال، دارایی و سرمایه است و باید در استفاده از آن مراقبت کرد.

برای نگهداری و نظارت بر نحوه استفاده از اموال «امین اموال» می‌گذارند و... اما در جامعه ما آدم‌ها این پلاک ارزش گذاری را ندارند و فقط در زندان برای‌شان پلاک می‌زنند. کارگرانی که شب گوشه خیابان می‌خوابند، کارتن‌خواب‌ها، گورخواب‌ها، زباله‌گردها، کودکان کار، فروشندگان اعضا بدن و زنان و دخترانی که شب جایی برای خوابیدن ندارند. ۱۸ هزار نفری که در تصادفات ماشین‌های بی کیفیت می‌میرند. آدم‌هایی که سال‌ها برای سیستم کار می‌کنند و ناگهانی حذف می‌شوند. نخبه‌هایی که مهاجرت می‌کنند. جانباز شیمیایی که ۳۵ سال با دستگاه نفس می‌کشد و حتی قبل از اینکه بار سفر ببندند فراموش می‌شود و...

این آدم‌ها هیچ نشانی‌ای ندارند. اگر شکستند، اگر گم شدند، اگر زندگی‌شان از دست رفت، اگر جوانی‌شان رفت، اگر به حقوق‌شان تجاوز شد، اگر جان‌شان در آمد، اگر تمام شدند، هیچ قیمتی ندارند و کسی خسارت‌شان را نمی‌دهد.

گویی جامعه هیچ ارزش و هویتی برای آنها تعریف نکرده است. گویی در درون آن گم شده‌اند و اصلا هیچ‌کس تحویل‌شان نمی‌گیرد.

یعنی گاهی اندازه یک صندلی، یک قندان روی میز هم ارزش اموالی ندارند.

در جامعه ما چون انسان‌ها هیچ ارزشی ندارند و هزینه به حساب می‌آیند، جامعه برای آنها برنامه‌ای ندارد و هرز می‌روند.

به عبارتی جامعه ما قدرت انسان‌سازی و نگه‌داشتن سرمایه‌های انسانی را از دست داده و قدرت فساد و مرگ تدریجی آدم‌ها در آن زیاد شده است.

این در حالی است که آدم‌ها هزینه نیستند، ثروت و سرمایه جامعه هستند.

کاش یک طرح صیانت برای این آدم‌ها می‌نوشتند. می‌نوشتند اینها هم سرمایه کشور هستند. اینها هستند که می‌توانند برای کشور ثروت ایجاد کنند. اینها هستند که ارزش و قیمت دارند.

کاش خسارت‌شان را می‌دادند.

هر کجای دنیا دیدید که صندلی‌ها و قندان‌ها پلاک شده‌اند و آدم‌ها رها شده‌اند، آنجا جهان بدی است.

این روزها باد بد جوری می‌وزد، آدم نمی‌داند مقابلش دیوار بسازد یا آسیاب بادی، فقط می‌دانم آدم‌ها گاهی زود تمام می‌شوند.

ثروت‌ها گاهی زود تمام می‌شوند.

یادداشت

پول و ناگفته‌ها

نیما بیات

این مسیر، مسیر سختی است که خیلی‌ها آن را تا انتها نمی‌روند. اما آنهایی که می‌روند، راحتی و ثروت منتظرشان است. اما بدانید این مسیر پر از چالش‌های مختلف است. در مدرسه، یا در جامعه خیلی چیزها را هرگز به ما نگفته‌اند.

در مورد پول چه تفکری دارید؟

برای پول تلاش می‌کنید؟ یا اینکه پول خودش می‌آید؟ یا اینکه ثروت ذاتی است، نه اکتسابی؟ آیا به پول علاقه دارید؟ آیا تمام عمر دنبال آن بودید؟

تمام این‌ها در درجه اول به تعلیمات و محیطی که در آن بزرگ شده‌اید، برمی‌گردد. اگر در خانواده‌ای رشد کرده باشید که ثروت چندانی نداشته است، احتمالا این طرز فکر را دارید که شما هم در آینده ثروتمند نخواهید شد. در مدرسه نیز آموزش درستی در خصوص پول و اهمیت آن به شما نداده‌اند. برای همین تفکر بسیاری از شما در مورد پول، از اساس اشتباه است. می‌خواهیم به شما کمک کنیم تا تفکر خود را در مورد پول اصلاح کنید.

پول و ناگفته‌های هالیوودی

در هالیوود، همیشه و حتی در فیلم‌های بزرگ، پولدارها به‌عنوان آدم‌های بد و شرور، اکثرا فاسد و خلافکار، و فاقد هر نوع عواطف انسانی معرفی شده‌اند.

در همین حال، یکی از مطالعات انجام‌شده در سال‌های اخیر نشان می‌دهد که بیشتر افراد ثروتمند دنیا-آنهایی که بیش از ۳۰ میلیون دلار ثروت دارند-اکثرا ثروتمندان خودساخته هستند.

وارن بافت، میلیونر خودساخته است. هووارد شولتز (صاحب استارباکس) در فقر کودکی خود را گذارنده است. اُوپرا وینفری هم در فقر مطلق متولد شده است. جف بیزوس، میلیونر خودساخته است. ایلان ماسک، سارا بلیکلی و بسیاری دیگر از افراد همگی میلیونرهای خودساخته هستند.

سوال اینجاست که این افراد چه چیزی را می‌دانند که شما نمی‌دانید؟ جواب این است که معادلات شما اشتباه هستند. چیزی که در ذهن شما نقش بسته، این است که پول از حقوق حاصل از یک شغل به‌دست می‌آید. این شغل هم حاصل تحصیلات و مهارت‌های شماست. تا اینجای کار مشکلی وجود ندارد.

اما بیشتر کسانی که این مطلب را می‌خوانند قصد دارند در کوتاه‌ترین زمان ممکن، بیشترین پول ممکن را به‌دست آورند. اگر هدف شما این است، پس این معادله اصلا به درد شما نمی‌خورد. شما یک گنج بی‌نظیر دارید که اگر از دست برود، دیگر قابل بازیابی نیست.

زمان گنج شماست. در شغل‌های معمولی، درآمد شما بر اساس زمان کاری محاسبه می‌شود. اگر شما ۲۰ دلار به‌ازای هر ساعت درآمد داشته باشید و ۴۰ ساعت در هفته کار کنید، تقریبا ۲۴ سال طول می‌کشد که به یک میلیون دلار برسید. البته اگر مالیات و هزینه‌های این ۲۴ سال را حساب نکنیم! البته ۲۴ سال آینده، یک میلیون دلار قطعا ارزش زمان حال را نخواهد داشت. شما تمام عمر خود را برای پول کار کرده‌اید. اما این پول حتی هزینه‌های جاری شما را هم تامین نخواهد کرد. حالا سوال این است که این میلیونرها و حتی میلیاردهای جوان چگونه به این موفقیت رسیده‌اند؟ جواب این است که آنها معادله بهتری داشته‌اند.

دست از تعقیب پول بردارید!

برای یک سری از آدم‌ها، پول هیچ‌گاه مسئله مهمی نیست. آنها به خاطر عشق کار می‌کنند. کاری را انجام می‌دهند زیرا آن را دوست دارند. نگران وضع مالی، داشتن بهترین خودروها، سفرهای دور دنیا و موارد مشابه نیستند. آنها فقط دوست دارند با عشق خودشان زندگی کنند.

شما چطور؟ گاهی وقت‌ها هیچ راهی نیست، مگر زندگی کردن به سبک سنتی. بیدار شدن، کار کردن، استراحت، چالش‌های زندگی، اندکی تفریح و دوباره روز بعد. شاید خیلی‌ها این سبک از زندگی را دوست داشته باشند. خیلی‌ها به این سبک عادت کرده‌اند. برای این دسته از افراد، این مطلب شاید سرگرمی باشد و کمی دید آنها را تغییر دهد. اما برای کسانی که دنبال تغییر هستند، این مطلب می‌تواند محرک قوی باشد. این سوال را خود شما باید جواب بدهید... آیا واقعا زندگی فعلی خود را دوست دارید؟ یا اینکه دنبال تغییر دادن آن هستید؟ پاسخ این سوال با خود شماست.

یک چیز را باز هم تکرار می‌کنیم. هرگز دنبال پول نروید. بلکه دنبال حل مشکلی باشید که برای شما پولساز است.